

ਪਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਇਮਜ਼ਾ

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ (ਮੁਖ ਸੰਪਾਦਕ)

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

pardestimes

ਰਣਜੀਤ ਕੰਦੋਲਾ ਐਮ. ਬੀ. ਏ. ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਐਡੀਟਰ

VOL- 14

No. 358

October 21, 2020

E-mail : info@pardestimes.com

Ph 510-938-7771

Ph 530-315-1020

ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤੇਜ਼ ਹੋਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਝੁਕਾਂਗੇ- ਕੈਪਟਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ- ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਖੇਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਨਵੇਂ ਬਣਾਏ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਤਾ ਪੇਸ਼

ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਕਟ ਸਦਨ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਵੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿੱਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਲੜਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੰਢੜਪ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਮਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।



ਕਰਦਿਆਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਝਕਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਸਦਨ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਵੇਲੇ ਵੀ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਵੀ ਜਦੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਲੈ ਲਓ। ਪਰ ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭੱਠੀ ਵਿਚ ਝੋਕਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ।

ਬਿੱਲ 'ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਬਿਨਾਂ ਨਾਮ ਲਏ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਧਾਇਕ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਖੱਟਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲ ਟਰੈਕਟਰਾਂ 'ਤੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਰਾਤ ਕੱਟਣ ਦੀਆਂ ਹੋਫ਼ੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਿਸਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਅਫਸੋਸ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਡੂੰਘੀ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਾਦ ਰਾਤ ਸਾਢੇ ਨੌ ਵਜੇ ਬਿੱਲ 'ਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਕਟ ਸਮੇਂ ਇਜਲਾਸ ਦੌਰਾਨ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵੰਡਣ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ (ਸਾਲ 2004) ਵਿਚ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ

ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਖਾਦ ਲਈ ਯੂਰੀਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਝੋਨੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਆਮਦ ਲਈ ਗੁਦਾਮਾਂ ਵਿਚ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਅੱਜ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਬੀਜ ਤਾਂ ਸਾਂਤਾ ਕੁਮਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2015 ਵਿਚ ਹੀ ਬੀਜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ

''ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਅਨਾਜ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਕੀਮਤਾਂ ਆਉਣ ਮੌਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤਲਾਸ਼ੀ ਜਾਵੇ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਧਾਇਕ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ- ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਅਲਟੀਮੇਟਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੇਤੀ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ।

ਇਥੇ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੇ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਸਮੇਤ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹਾਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਭਰੋਸਾ ਦੇਣ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਭੱਜ ਗਈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਕਣਕ, ਝੋਨੇ, ਕਪਾਹ ਤੇ ਮੱਕੀ ਸਮੇਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਅਨੁਸਾਰ ਖਰੀਦੇਗੀ। ਇਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੰਦਭਾਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਠੋਸ ਭਰੋਸਾ ਦੇ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਖਦਸ਼ੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੋਰੀ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਸਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਤੇ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ

ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ, ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਸੱਦਣ ਤੋਂ ਭੱਜ ਰਹੀ ਸੀ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਅਲਟੀਮੇਟਮ ਕਾਰਨ ਸੈਸ਼ਨ ਸੱਦਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ



ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਜਿੱਤ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੱਟਕੜ ਕਲਾਂ ਵਾਲੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਉਥੇ ਇਹ ਆਖਿਆ ਕਿ ਕਾਲੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਸੱਦਣ ਦੀ ਕੋਈ ਤੁਕ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ।

ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਖਿਲਾਫ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋਕੇ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੰਦਭਾਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਦਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਜਵੀਜ਼ਦਾ ਬਿੱਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਸਮੇਤ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੁੰਦੇ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੰਦਭਾਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵਧਾਰ ਤੇ ਵਣਜ ਜੋ ਕਿ ਸਾਂਝੀ ਸੂਚੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰ ਕੇ ਗੱਦ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਪਾਲੇ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

Certified Global Green Insurance Agent

ਹੈਲਥ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਫੋਨ: 510-487-1000

MANN@GGIABA.COM

Mann Insurance Brokers Inc.

4123 Dyer St., #230, Union City, CA 94587

Allstate
You're in good hands.

Avninder Singh
Insurance Specialist, CA Lic. # 0822501

Auto - Home - Life - Health - Business - Commercial

PH. (510) 441-7490
Toll free (877) 441-7490

30042 MISSION BLVD. SUITE 221 HAYWARD, CA 94544

AUTOBAHN Body & Paint

Specializing in Convenience & Quality

Baghel Singh Jaswal

ਭੌਟਿੰਗ ਅਤੇ ਪੇਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲੇ

Ph: (650) 966-1840, Fax: (650) 966-1023

www.autobahnbodypaint.com

778 Yuba Drive, Mountain View, CA 94041

Padam Builders Inc.

ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਦੀ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਾਰੰਟੀ

ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ ਮਕਾਨ, ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਮੋਲ, ਸ਼ੋਅਰੂਮ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਵਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

Bhupinder Singh Padam

email: padambuilders@gmail.com
Licensed # 1019803

CELL 510-565-6667

3143 ARDEN ROAD, HAYWARD CA- 94545

ਜਸਪਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਰਵਿਊਜੀ ਸਟੇਅ, ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣਾ, ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ, ਵਿਆਹ, ਐਚ ਵਨ, ਐਲ ਵਨ, ਲੇਬਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਫਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਫਤਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦਫਤਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਦਫਤਰ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦਫਤਰ

44808 S. Grimmer Blvd # 208 Fremont, CA 94538 510-657-6444

37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372 718-533-8444

2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691 916-372-448

4491 w. Shaw Ave # 300B Near Costco Fresno, CA 93722 phone 559-271-5511

Raj Budwal
(Investment and Financial Advisor)

408-972-8000,
408-835-0202 (Cell)

Budwal and Associates

315 Piercy Road, San Jose, CA 95138

Budwal@sagepointadvisor.com

See me today and get the discounts and service you deserve

Gurbinder S Mavi

Insurance Lic# 0F22244

Bus: 650-326-0660, Cell : 408-829-6284

988 El Monte Ave Mountain View, CA 94040

Like a Good Neighbor, State Farm is There www.gmavi.com

State farm mutual Automobile Insurance Company, State Farm Indemnity Company Bloomington, IL



ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਇਕ ਸਧਾਰਨ ਅਤੇ
ਗੁਪਤ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ 9 ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਹੈ

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ

ਅੱਜ ਹੀ
ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ
ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੋ



CaliforniaCensus.org

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਬਿੱਲ ਪਾਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ- ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੁੱਖ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਵਾੜੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਰੋਲ ਲਾਈਨਾਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਧਰਨੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਵੇਰੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤਾਬਾੜੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਹਿਮ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖੇਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਬਿਜਲੀ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮੁੱਢੋਂ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਮਤੇ ਦਾ ਖਰੜਾ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਕਾਰਨ ਸੂਬੇ ਦੀ ਅਮਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਢਿੱਡ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਭੰਗ ਹੋਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸਿਆਸੀ

ਅਨਾਜ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਉਪਰ ਖਰੀਦ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਨਵੇਂ

ਫੁੱਫੀ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਪਿੱਛੋਂ ਦੇਰ ਰਾਤ 9.30 ਵਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿੱਲਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੁੰਦੇ ਇਜਲਾਸ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੇ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵੰਡਣ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਾਲ 2004 ਵਿੱਚ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਕਟ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਸੀ।



ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਬਿੱਲ ਸੂਬੇ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਲੜਣ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਨਗੇ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਮਤੇ ਮੁਤਾਬਿਕ 'ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਬਿਜਲੀ ਸੋਧ ਬਿੱਲ-2020 ਸਮੇਤ ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਬੇ-ਜ਼ਮੀਨੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੁਢਲੀ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿੱਚ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਸਥਾਪਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਡੀਕਰਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਵੀ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ।' ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵਪਾਰਕ ਕਾਨੂੰਨ ਘੜੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ "ਮੈਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦਾ ਪਰ ਮੈਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿਆਂਗਾ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਖੇਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਨੌਜਵਾਨ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਾਲਾਤ ਖਰਾਬ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਹੀ ਕੁਝ ਹੈ ਜੋ 80 ਅਤੇ 90 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੋਵੇਂ ਮਿਲ ਕੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ

ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਖੀ ਖਾਤਰ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰੇ।" ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਬਿੱਲ ਨਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਖੱਟਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲ ਟਰੈਕਟਰਾਂ 'ਤੇ ਕੂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਾਤ ਕੱਟਣ ਦੀਆਂ ਹੋਫ਼ਿਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਫਸੋਸ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨਾਲ

ਮਤੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਐਂਟਰੀ 14 ਲਿਸਟ-2), ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੂਬੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਦੇ ਵੀ ਖਿਲਾਫ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਵੱਲੋਂ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਮਤੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਦਰਜ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਹਮਲਾ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛਲਾਵੇ ਨਾਲ ਹਥਿਆਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੈ।

ਲੋਕਭਾਉਣ ਖਤਮ ਪਰ ਵਾਇਰਸ ਤੋਂ ਬਚੋ- ਮੋਦੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ- ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦਾ ਸੀਜ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ-19 ਸਬੰਧੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਂ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹ ਹੋਣ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਾਇਰਸ ਹਾਲੇ ਵੀ ਆਸ-ਪਾਸ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਕਿਰਕਿਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਸੱਤਵੇਂ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ ਮੋਦੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕਈ ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਕੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਣ ਮਗਰੋਂ ਅਚਾਨਕ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਜਾਂ ਵੈਕਸੀਨ ਆਉਣ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਢਿੱਲ ਵਰਤਣ ਵਿਰੁੱਧ ਚੌਕਸ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਈ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮਾਸਕ ਪਹਿਨਣ ਸਬੰਧੀ ਇਹਤਿਆਸ ਵਰਤਣੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ, ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਮਾਸਕ ਪਹਿਨਣ, ਹੱਥ ਸੈਨੇਟਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਦੂਰੀ ਬਣਾਉਣ ਜਿਹੀ ਇਹਤਿਆਸ ਵਰਤਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਭਾਉਣ ਭਾਵੇਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਵਾਇਰਸ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਥੇ ਹੀ ਹੈ...ਇਹ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹ ਹੋਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਰੋਨਾ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਪਿਛਲੇ ਸੱਤ-ਅੱਠ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਭਾਰਤੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਸਥਿਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਨਾ ਵਿਗੜਨ।" ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਵੈਕਸੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤੱਕ ਦਵਾਈ ਨਹੀਂ, ਤਬ ਤੱਕ ਢਿਲਾਈ ਨਹੀਂ।"



ਐਮਐਸਪੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ/ਖਰੀਦ ਲਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ- ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬਿੱਲਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਾਰ ਤਹਿਤ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਹੇਠਲੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਝੋਨਾ ਜਾਂ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 2.5 ਏਕੜ ਤੱਕ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂਗੀ ਅਤੇ ਕਾਲਾ-ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 'ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ (ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਕੀਮਤ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਬਾਰੇ ਕਰਾਰ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 2020 ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਹੇਠਲੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਉਪਜ ਵੇਚਣ/ਖਰੀਦਣ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਾਰ ਬਿੱਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਤਹਿਤ ਐਮਐਸਪੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਉਪਜ ਦੀ ਵਿਕਰੀ/ਖਰੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭੁਗਤਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਬਿੱਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 'ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ (ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਤੇ ਸੁਰ-ਖਿਆ) ਕੀਮਤ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਬਾਰੇ ਕਰਾਰ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਐਕਟ, 2020 ਦੀ ਧਾਰਾ 1(2), 19 ਅਤੇ 20 ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਨਵੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4, 6 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨ ਜਿਣਸ, ਵਪਾਰ ਅਤੇ

ਵਣਜ (ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੁਖਾਲਾ ਬਣਾਉਣ) (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 2020 ਤਹਿਤ ਕਿਸਾਨ ਜਿਣਸ, ਵਪਾਰ ਤੇ ਵਣਜ (ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਤੇ ਸੁਖਾਲਾ ਬਣਾਉਣ) ਐਕਟ, 2020 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 (2), 14 ਅਤੇ 15 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਜਾਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਖਰੀਦ ਐਮਐਸਪੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਨਾ ਹੋਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੋਧੇ ਬਿੱਲ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਧਾਰਾ 6 ਤੋਂ 11 ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਏਪੀਐਮਸੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਢਾਂਚੇ ਰਾਹੀਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦੀ ਵਿਧੀ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਬਹਾਲ ਕਰਕੇ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੇ ਤੱਖਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਧੰਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਪਜ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂਗੀ ਅਤੇ ਕਾਲਾ-ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਧੰਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 2020 ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬਿੱਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 (2) ਅਤੇ 3 (1 ਏ) ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ (ਸੋਧ) ਐਕਟ,

2020 ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿੱਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2020 ਨਾਮੀ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ 04 ਜੂਨ, 2020 ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚੌਥਾ ਬਿੱਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 2.5 ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। "ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (ਪੰਜਾਬ ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 2020", ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਵਿਚ 2.5 ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਕੁਰਕੀ/ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਵੀਂ ਸੋਧ ਤਹਿਤ ਪਸ਼ੂ, ਸੰਦ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਸ਼ੈਡ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਕੁਰਕੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਗੀਆਂ ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਠੋਕਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੁਰਕੀ/ ਫਰਮਾਨ ਬਾਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਖਦਸ਼ੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਬਿੱਲ ਰਾਹੀਂ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨੂੰ 2.5 ਏਕੜ ਤੱਕ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਜਾਂ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ 2017 ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1961 ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 67-ਏ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਹਿਕਾਰੀ ਵਿੱਤ ਸੰ-ਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕੁਰਕੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮਿਲਦੀ ਸੀ।

Law Office of

NIRWAN & ASSOCIATES

www.Nirwanlaw.com

Jagdip S. Nirwan Esq.

BUSINESS INC.

- Incorporation
- Articles of Incorp
- Dissolution
- 501© Non-Profit

IMMIGRATION LAW

- Adjustment
- Citizenship
- Employment
- Appeals-IJ/
- Family & Finance Visa
- Board/Federal Ct
- Labor Certification
- Investor Visas
- Removal & Deportation Defense

TAX LAW

- Offer in Compromise
- Payment Plans
- File Back Taxes
- Tax Preparation
- Audits
- Appeals
- Tax Court Rep
- IRS/EDD/FTB Representation
- Personal & Business
- Income Tax Filling

1104 CORPORATE WAY, SACRAMENTO CA 95831

Tel: 916-832-3144

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ

ਪੰਜਾਬ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਸੂਬਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਕਈ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮਸਲਾ ਹੋਰ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮਤਲਬ ਬਿੱਲ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਨਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸੀ।

ਕਾਨਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ 15 ਸੂਬਿਆਂ ਨੇ ਮਾਡਲ ਐਕਟ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵੀ ਇੱਕ ਸੀ। ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਨਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਤਿੰਨੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਖੇਤੀ ਵਪਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਹ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਮੁੱਦਾ ਫੈਡਰਲਿਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕਿਟ ਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਡਰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਫਾਇਦਾ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਇੰਨਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਲੱਗਦਾ। ਸਿਆਸੀ ਸੁਨੇਹਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ, ਹਾਕਮ ਧਿਰ, ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਰੱਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਵੀ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਫਸਲ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰੇਗਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਕੌਣ ਤੈਅ ਕਰੇਗਾ, ਸੂਬਾ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ। ਜੇ ਕੇਂਦਰ ਹੀ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਇੰਨੀ ਘੱਟ ਰੱਖ ਦੇਵੇ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵੀ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਖਰੀਦ ਕਰ ਲਏ ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਕੀ ਰਹੇਗੀ? ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਕਹੇ ਕਿ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਉਹ ਤੈਅ ਕਰਨਗੇ, ਉਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਰਾਇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ 'ਤੇ ਇੰਨੀ ਸਬਸਿਡੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 61 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ 80 ਤੋਂ 100 ਡਾਲਰ ਦੇ ਆਸਪਾਸ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 262 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਸਬਸਿਡੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਸਬਸਿਡੀ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਅਜਿਹੇ ਅੜਿੱਕੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

-ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ

ਕਰੋਨਾ ਤੋਂ ਵੀ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ ਧੂੰਆਂ

ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਪਰਾਲੀ ਅਤੇ ਕਣਕ ਦੇ ਨਾੜ ਨੂੰ ਸਾੜਨ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਰੁਕਣ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਧੂਆਂ ਖੁੰਦ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਤਰਨਾਕ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਨਾਲ ਜੰਗ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲੇ 'ਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਹਿਯੋਗ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰੇਕ ਵਰਗ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਰਥ-ਬਚਾਰੇ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੋਟ ਪੁੱਜੀ ਹੈ। ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 73 ਲੱਖ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਗਈ ਹੈ ਜਦਕਿ ਇੱਕ ਲੱਖ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਹੈ।

ਵਧੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਸਾੜ-ਫੂਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਤਕ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਮਾਰ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ

ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਾਲ 'ਚ 7 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਬਚਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਆਦਤ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜੇ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਸਾੜਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ 17000 ਦੇ ਲਗਪਗ ਕੰਬਾਈਨਾਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤਕ



ਪਰਾਲੀ ਸੰਭਾਲ (ਸੁਪਰ ਸਟਰਾਅ) ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨਹੀਂ ਲਗਵਾਈ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੈਪੀਸੀਡਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ 'ਚ ਵੀ ਅਜੇ ਪੂਰੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਰਕੇ ਕੋਰੋਨਾ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕਰਫਿਊ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੀ ਸਖ਼ਤ

ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਰਕੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇ ਮੌਤਾਂ 'ਚ ਉਛਾਲ ਆਉਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ। ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਇਸ ਵਾਰ ਝੋਨੇ ਦੀ ਵਾਢੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਵਾਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਫਸਲ ਦੀ ਕਟਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਾ ਲਗਾਉਣ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵੀ ਨਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧੂੰਆਂ ਫੈਲਣ ਨਾਲ ਹਾਦਸਿਆਂ 'ਚ ਵੀ ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਨਾਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ

ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ 'ਰੈੱਡਲਾਈਟ ਆਨ, ਗੱਡੀ ਆਫ' ਅਭਿਆਨ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਲਾਈਟਾਂ 'ਤੇ ਇੰਜਨ ਵੇਲੇ ਇੰਜਨ ਬੰਦ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜੇ 10 ਲੱਖ ਗੱਡੀਆਂ ਵਾਲੇ ਵੀ ਲਾਲ ਬੱਤੀ 'ਤੇ ਇੰਜਨ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤਾਂ ਸਾਲ 'ਚ ਪੀਐੱਮ 10.14 ਟਨ ਘਟੇਗਾ। ਇੱਕ ਗੱਡੀ 15 ਤੋਂ 20 ਮਿੰਟ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਲਾਈਟਾਂ 'ਤੇ ਖੜਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ 200 ਮਿ.ਲੀ. ਤੇਲ ਦੀ ਖਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੰਜਨ ਬੰਦ

ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਕਿਸਾਨ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ। ਝੋਨੇ ਦੀ ਵਾਢੀ ਅਤੇ ਕਣਕ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤੇ ਕਿਸਾਨ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਲਈ ਕਾਹਲੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਮਾਰੂ ਅਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਵੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਦਾ ਸਦ-ਉਪਯੋਗ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁੱਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਚ ਫਰਕ

ਕੇਂਦਰੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਤੋਂ ਬਣੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਉੱਠੀ ਕਿਸਾਨ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੀ ਲੋਕ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਕੁਝ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਵਾਸਤੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੱਤ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਕਰਨ। ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਵਰਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਉੱਘੇ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਡਾ. ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਨੁਕਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਸੂਬਾਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ?

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 'ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ (ਸੋਧ) ਕਾਨੂੰਨ

2006 ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕੰਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਐਕਟ, 2013 ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲੀ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਫਰਕ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਡਾ. ਜੌਹਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਮਾਰ ਕੇ ਖੇਤੀ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕਰਕੇ 'ਦਿ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਟਰੇਡ (ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਐਂਡ ਫੈਸਿਲਿਟੇਸ਼ਨ) ਕਾਨੂੰਨ 2020' ਅਤੇ 'ਫਾਰਮਰਜ਼ (ਐਮਪਾਵਰਮੈਂਟ ਐਂਡ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ) ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਆਫ ਪ੍ਰਾਈਸ

ਐਸੋਰੈਂਸ ਐਂਡ ਫਾਰਮ ਸਰਵਿਸ ਐਕਟ 2020' ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਹ ਐਕਟ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਐਕਟਾਂ ਦਾ ਇਖਲਾਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਧਰਨੇ



ਮੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ



ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਲਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸੋਧਤ ਕਰਨ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਜੌਹਲ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਐਕਟਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਠੀਕ

ਸਮਝਦੇ ਹਨ।

ਅੰਤਰ ਕੀ ਹਨ?

ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਐਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ/ਫਰਕ ਗੁਣਾਤਮਿਕ ਸਿਫਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੰਡੀ ਸੋਧ ਐਕਟ 2006 ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਕੋ-ਓਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 22 'ਤੇ)

'ਪਰਦੇਸ ਟਾਇਮਜ਼' ਦੇ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ

- | | | | |
|------------------------|--------------------------|------------------------|--------------------------------|
| (1) ਸ. ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ | (10) ਡਾ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਪਲ | (19) ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਧੁੱਗਾ | (28) ਹੈਰੀ ਸਿੱਧੂ |
| (2) ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰੋਤਾ | (11) ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ | (20) ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ | (29) ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ |
| (3) ਗੈਰੀ ਬਸਰਾਏ | (12) ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ | (21) ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ | (30) ਰਾਜ ਬਡਵਾਲ |
| (4) ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਾਡਲੀ | (13) ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ ਜਸਵਾਲ | (22) ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ | (31) ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ |
| (5) ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੋਹਲ | (14) ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਵੀ | (23) ਸ੍ਰੀ ਮੁੱਚਾ ਰਾਮ ਜੀ | (32) ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਭੰਡਾਰੀ |
| (6) ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ | (15) ਡਾ ਦਲਵੀਰ ਪੰਨੂ | (24) ਜੌਹਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ | (33) ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਮੱਲੀ |
| (7) ਦਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ | (16) ਡਾ. ਹਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ | (25) ਉੱਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ | (34) ਹਰਜੀਤ ਗਿੱਲ |
| (8) ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ | (17) ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਨੋਆ | (26) ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਿਜਰ | (35) ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬੀ |
| (9) ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ | (18) ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤਾਰੀ | (27) ਸੁਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨਿਜਰ | (36) ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਰੋਤਾ (ਡੀਪੀਏ) |

Balbir Singh M.A.
Editor in Chief & Publisher
e-mail: bsma54@gmail.com
Tel : 510-938-7771, Ph : 510-516-3536

36415 RUSCHIN DR. NEWARK, CA 94560

Pardes Times (2nd office)
Ranjit Kandola, Managing Editor
530-315-1020, email-Kandola@macloans.net

Buta Ram joshi Staff Reporter, Fresno 559-803-0055

RAJ BUDWAL
MEDIA PARTNER / REPRESENTATIVE
8350202@gmail.com 408-835-0202

Web designed www.pardesitimes.com
by Aman Bansil 510-589-2245

The Pardes Times And People Associated With It Are Not Responsible For Any Claims Made By The Advertisers And Don't Endorse Any Product Or Services Advertised In The Pardes Times. Please Consult Your Attorney Before Buying/Hiring Contracting Through The Ads Published In The News Paper. The Pardes Times Is In Business Of Selling Spaces And Claims Made By Advertisers Are Not Tested/Confirmed By An Independent Source.

ਰਵਾਇਤੀ ਪੰਥਕ ਸਿਆਸਤ ਬਨਾਮ ਅੱਜ ਦਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ

ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਵੇਂ ਬਣਾਏ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਉੱਤੇ ਐਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਹੋਣਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਰਅਸਲ ਮੰਡੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਦੇ ਸੰਦ ਵਜੋਂ ਲਿਆਏ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਸੰਸਾਰ ਵਪਾਰ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਜਾ ਜੁੜਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿੱਢੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਪਰ ਤਿੱਖੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣਾ ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਪੁਰਾਣਾ ਸਿਆਸੀ ਗਠਜੋੜ ਤੋੜਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਟੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭੁਚਾਲ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਗਠਜੋੜ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰੋਲ ਰਾਜਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਘਾਤੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਅਮਨ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦਾ ਗਠਜੋੜ ਕਹਿ ਕੇ ਵਡਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਆਸੀ ਗਠਜੋੜ ਬਾਰੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਅਤੇ ਖਦਸ਼ੇ ਜਤਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਆਗੂ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗਠਜੋੜ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦਿਆਂ 7 ਸਤੰਬਰ 1998 ਨੂੰ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, "ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਭਾਜਪਾ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕੀ ਰੁਖ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆਏ ਨਵੇਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕਿਰਸਾਨੀ ਉੱਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਗੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਉਭਰੇ ਇਸ ਤਿੱਖੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਖ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖ, ਅਕਸਰ ਹੀ ਅਸ਼ਾਂਤ ਅਤੇ ਗਤਬਤੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਜਾਨਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਕਾਰਨ ਅਸ਼ਾਂਤ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2015 ਵਿਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਲੋਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਉਭਰਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਤੇ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਚਲਾਈ ਗੋਲੀ ਕਾਰਨ ਦੋ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਮੌਤ ਵਿਰੁੱਧ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਉਤਰ ਆਏ ਸਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ

ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 2017 ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ ਵਿਚ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਲੁੜਕ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਰੋਲ ਆਰਥਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਇਸ ਲੋਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਇਜ਼ਤ-ਮਾਣ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਖੇਤੀ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਜੋਕੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਪਹਿਲਾ ਅਜਿਹਾ ਲੋਕ ਅੰਦੋਲਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਗਾਇਕ, ਕਲਾਕਾਰ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ ਆੜ੍ਹਤੀਏ ਵੀ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਸਿਰਫ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਬਲਕਿ ਜਨ ਅੰਦੋਲਨ ਬਣ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਲਿਆ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਬਾਕੀ ਅਰਥਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਖਦਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮੌਕੇ ਤੇ ਹੋਰ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਣਕ-ਝੋਨੇ ਲਈ ਵੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਬੇਮਾਇਨਾ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੋਰ ਵੀ ਘੱਟ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨੇ 2022 ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਰਗਰਮ ਹਨ।

ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁੜ ਉਭਾਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਪੈਣੀ ਹੈ। ਬਹੁਤਾ ਸਰਗਰਮ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅੱਧੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾਕੁਨ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਲਈ ਵੀ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸੇਧਦਿਆਂ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇਸ ਹਾਲਤ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਉਠਾ ਕੇ ਇਸ

ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਮੁੜ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਉਭਾਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਜ਼ੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਪੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਉਭਰੀ ਇਸ ਨਵੀਂ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਉਠ ਰਹੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕਰੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਵਿਛੋੜਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੀਂ ਰਾਜਸੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹੁਣ ਮੁੜ ਆਪਣੇ ਰਵਾਇਤੀ ਪੰਥਕ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਵੱਲ ਮੌਤਾ ਕਟਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੈਂਤੜਿਆਂ ਕਾਰਨ ਇਹ ਕੋਈ ਸੌਖਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ 1996 ਵਿਚ ਆਪਣੇ 75ਵੇਂ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਮੋਗਾ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਥਕ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਵੱਲ ਮੌਤਾ

ਕੱਟਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਏਜੰਡੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੰਥਕ ਏਜੰਡੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਕੇ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵੋਟ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵਾਂ ਰਾਜਸੀ ਤਜਰਬਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਜਰਬੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤਾਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਪਰ ਇਸ

ਅਮਲ ਵਿਚ ਪੰਥਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਨੁਕਸਾਨੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਬਰਗਾੜੀ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਥਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਹੋਏ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਪੰਥਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਹੀ ਵੋਟ ਪੈਂਤੜਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਪੁਲੀਸ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ, ਉਹ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵਿਖੇ ਬੁਲਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਡੇਰੇ ਦੇ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ 2018 ਵਿਚ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਆਗੂਆਂ ਉੱਤੇ ਹੱਲਾ ਬੋਲਦਿਆਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਇਹ ਨਵਾਂ ਵੋਟ ਪੈਂਤੜਾ ਸਰਕਾਰੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਵੀ ਅਸਰਅੰਦਾਜ਼ ਹੋਇਆ। ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਲਾਉਣ ਦੀ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਦਹਾਕਿਆਂ ਪੁਰਾਣੀ ਰਿਵਾਇਤ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ

ਸੀ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਹਕੀਕੀ ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਅਜੋਕੀ

ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚੋਂ ਧਾਰਾ 370 ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸੂਬਾਈ ਰੁਤਬਾ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਕੇ ਤਿੰਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਡਰਲ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵੋਟ ਹੀ ਪਾਈ ਬਲਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਹਰ ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਖ਼ਦਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰ ਕੇ ਨਾਗਿਰਕਤਾ ਸੋਧ ਬਿਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਪੈਂਤੜਿਆਂ ਕਾਰਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਉੱਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਨਿਰੋਲ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪਿਛਲੱਗ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੁੜ ਪੰਥਕ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਵੱਲ ਮੌਤਾ ਕਟਣ ਦੇ ਪੈਂਤੜੇ ਨੂੰ ਇਸ ਪਿ-ਛੋਕੜ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਬਿਲਾਂ ਦੀ ਨੰਗੀ ਚਿੱਟੀ ਹਿਮਾਇਤ ਕਰ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਕਿਸਾਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਅਲੱਗ-ਬਲੱਗ ਪੈ ਗਏ ਸਨ। ਬਾਦਲਾਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਖੇਤੀ ਬਿਲਾਂ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਪੈਂਤੜਾ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਵਤਨ ਦੇਣ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੈਂਤੜਾ ਬਦਲ ਕੇ ਖੇਤੀ ਬਿਲਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਅੰਦਰ ਨਵੇਂ ਸਿਆਸੀ ਸਮੀਕਰਨ ਅਤੇ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੀਆਂ। ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਤੈਅ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਹੁਣ ਨਿਰੋਲ ਆਰਥਿਕ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸਗੋਂ ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਅਤੇ ਗੌਰਵ ਵੀ ਜੁੜ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਕ ਦੇ ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਪੇਟਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਪੈਂਤੜਾ ਵੀ ਮੱਲ ਲਿਆ ਹੈ।



ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ



ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਾਇਕ

ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਉਰਦੂ ਦੇ ਉਘੇ ਸ਼ਾਇਰ ਫੈਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਫੈਜ਼ ਦੀ ਜੀਵਨ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਅਲੀ ਮਦੀਹ ਹਾਸ਼ਮੀ (ਫੈਜ਼ ਦਾ ਦੋਹੜਾ) ਫੈਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਫੈਜ਼ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਮੁਹੰਮਦਨ ਐਂਗਲੋ-ਓਰੀਐਂਟਲ (ਹੋਮਮਅਦਬਨਟ ਓਨਗਲੋ-ਰਿਏਨਟਇਨਟਅਲ - ਮੋਏ) ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਧਿਆਪਕ ਸੀ, ਵਿਚ 1930ਵਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਬਿਤਾਏ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ: "ਇਸ ਅਸਾਧਾਰਨ ਜੋੜੀ (ਮਹਿਮੂਦ-ਉਜ਼-ਜ਼ਫਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਡਾ. ਰਸ਼ੀਦ ਜਹਾਂ) ਨੌਜਵਾਨ ਫੈਜ਼ ਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪਰੀਚੈ ਕਰਾਉਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬਣ ਗਏ।

ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਉਰਜ਼ਾਵਾਨ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਮਹਿਮੂਦ ਅਤੇ ਰਸ਼ੀਦ ਨੇ ਫੈਜ਼ ਨੂੰ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸਿਖਾਇਆ। ਰਸ਼ੀਦ ਫੈਜ਼ ਨੂੰ ਨਾਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਫੈਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਲਿਖਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਖੋਹ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਹੋਰ ਸਮਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਜ਼ ਮਹਿਮੂਦ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਕੋਠੇ ਵਿਚ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਬੈਠਾ ਰਹਿੰਦਾ ਜਦੋਂਕਿ ਮਹਿਮੂਦ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਹਾਲਾਤ ਜਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸਾਨ ਕਾਨਫਰੰਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਾ। ਮਹਿਮੂਦ ਨੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰ ਮੰਚ ਬਣਾਇਆ ਜਿਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵੀ

ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਫੈਜ਼ ਨੇ ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣ ਲੱਗਾ।... ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਹੀ ਫੈਜ਼ ਨੂੰ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਨਅਤੀ ਕਾਮਿਆਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ... ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਭੱਟਿਆਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਮੇ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਕਈ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੋਂ ਬੰਦੂਆਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ... ਉਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਗੂ ਫਜ਼ਲ

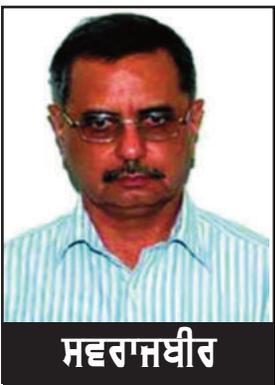


ਇਲਾਹੀ ਕੁਰਬਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਆਗੂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਫਜ਼ਲ ਇਲਾਹੀ ਕੁਰਬਾਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਅੰਡਰਗਰਾਊਂਡ ਸਨ। ਫਜ਼ਲ ਇਲਾਹੀ ਫੈਜ਼ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸ (ਫੈਜ਼) ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਇਕ ਹੋਰ ਉਘੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਗੂ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਵਰਕਰਜ਼ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਬਸੀਰ ਅਹਿਮਦ ਬਖ਼ਤਿਆਰ ਨਾਲ ਕਰਾਈ।... ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਫੈਜ਼ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਵੇ।" ਫੈਜ਼ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਬਸਤੀ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀਆਂ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਿੱਖ

ਸਨ। ਫੈਜ਼ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, "ਮੈਂ ਸ਼ਾਮ ਦੇ 7-8 ਵਜੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਰਾਤ ਦੇ 11-12 ਵਜੇ ਤਕ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਸਾਂ।" ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਰਦੂ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਉਘਾ ਸ਼ਾਇਰ ਹਾਫਿਜ਼ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਵੀ ਇਸੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ।

ਫੈਜ਼ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮੁਹੰਮਦ ਸਫੀ (ਮੀਮ ਸੀਨ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ) ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲੇਬਰ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਕਾਂਗਰਸ (ਏਟਕ, ਸੀਪੀਆਈ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ) ਨਾਲ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਫੈਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਫੈਜ਼ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲੇਖਕ ਸੰਘ ਦਾ ਆਗੂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਬਰਾਂਚ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਣਿਆ। ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਡਾਕਖਾਨੇ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਿਆ; ਅਮਨ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ; ਉਸ ਨੇ ਰੇਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਤਾਂਗਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਸ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ।

ਇਹ ਸੀ ਫੈਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਫੈਜ਼। ਉਰਦੂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਕਵੀ, ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਿਸਟ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਸ਼ਾਇਰੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, "ਏ ਖਾਕਨਸ਼ੀਨੋ, ਉਠ ਬੈਠੋ, ਵਹ ਵਕਤ ਕਰੀਬ ਆ ਪਹੁੰਚਾ ਹੈ ਕੁਜਬ ਤਖ਼ਤ ਗਿਰਾਏ ਜਾਏਗੇ, ਜਬ ਤਾਜ ਉਛਾਲੇ ਜਾਏਗੇ ਕਟਤੇ ਭੀ ਚਲੇ, ਬੜਤੇ ਭੀ ਚਲੇ, ਬਾਜ਼ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹੈ, ਸਰ ਭੀ ਬਹੁਤ ਚਲਤੇ ਹੀ ਚਲੇ ਕਿ : ਅਬ ਡੇਰੇ ਮੰਜਲ ਹੀ ਪੇ ਡਾਲੇ ਜਾਏਗੇ" ਅਤੇ ਫਿਰ ਲਿਖਿਆ, "ਹਮ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਜਗ ਵਾਲੋ ਸੇ ਜਬ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਮਾਂਗੇਗੇ ਇਕ ਖੇਤ ਨਹੀਂ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਮ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਮਾਂਗੇਗੇ।" ਇਹ ਸੀ ਫੈਜ਼ ਜਿਸ ਨੇ 'ਹਮ ਦੇਖੋਗੇ...' ਜਿਹੀ ਨਜ਼ਮ ਲਿਖੀ ਜਿਹੜੀ ਇਕਬਾਲ ਬਾਨੋ ਨੇ ਗਾਈ ਅਤੇ ਜੋ ਅੱਜ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚ ਗੂੰਜ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਕਬਾਲ ਬਾਨੋ ਨੇ ਇਹ ਨਜ਼ਮ ਉਦੋਂ ਗਾਈ ਜਦ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਫੈਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਫੈਜ਼ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 22 'ਤੇ)



ਸਵਰਾਜਬੀਰ



ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੁਬਾਰਕ

ਅੰਬਰ (ਆਸਟਰੇਲੀਆ)
ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਮ - ਸਾਜਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ
ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ - ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ

ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਫਾਇਨਾਂਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਮੱਕੜ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸੇ ਲੋਕ

ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਰੋਨਾ ਦਾ ਰੋਲਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਬੋਝੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਫਾਇਨਾਂਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਹਿਲਾ ਵਿਰੋਧ ਮੋਗਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਹੋਇਆ; ਫਿਰ ਮਾਨਸਾ, ਸ਼ੇਰਪੁਰ ਤੇ ਹੋਰ ਬਾਈ ਵਿਰੋਧ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਇਹ ਵਿਰੋਧ ਵੱਡੇ ਇਕੱਠਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਗਏ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਕਿਸ਼ਤ ਨਾ ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਚੁੱਕਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਨੇ ਜਿਹੜੇ 6 ਮਹੀਨੇ ਦਿੱਤੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਬਣ ਗਏ ਅਤੇ ਮੁੱਦਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਬਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਕਰਜ਼ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਸਿਰਫ ਕਰੋਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਬਾਰੇ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਵਿਆਜ ਮੁਆਫੀ ਤੇ ਕੁਝ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਵਿਆਜ ਮੁਆਫੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਫਾਇਨਾਂਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਖੁੱਭਾਂ ਵਾਂਗ ਕਿੱਥੋਂ ਉਗ ਆਈਆਂ? ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ? ਕੀ ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸੈਲਫ ਹੈਲਪ ਗਰੁੱਪ ਹਨ? ਕੀ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਹਨ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਐਨਾ ਪੈਸਾ ਕਿੱਥੋਂ ਆਇਆ? ਫਾਇਨਾਂਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਲੁੱਟ ਅਸਲ ਵਿਚ ਵਿੱਤੀ ਸਰਮਾਏ ਦਾ ਹੱਲਾ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਸਰਮਾਏ ਤੋਂ ਭਾਵ ਮੁਦਰਾ ਸਰਮਾਏ ਨੂੰ ਸਨਅਤੀ ਜਾਂ ਉਤਪਾਦਕ ਸਰਮਾਏ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਲਾਭਸ਼ਾਂ ਸਹਾਰੇ ਜਿਉਣ ਵਾਲੀ ਵਿੱਤੀ ਜੁੰਡਲੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਆਮਦ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿੱਤੀ ਪੂੰਜੀ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੁਦਰਾ ਕੋਸ਼ (ਆਈ ਐਮ ਐਫ) ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਬੈਂਕ ਵਰਗੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੁੱਟ ਦਾ ਵਾਂਗ ਹੋਰ ਸੰਘਣਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮੋਕਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

1971 ਦੀ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਇਆ। ਸੰਸਾਰ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਆਈਐਮਐਫ ਨਵੇਂ ਜਨਮੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਗਿਰਝਾਂ ਵਾਂਗ ਪੈ ਗਏ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ, ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਉਚਾ ਚੁੱਕਣ, ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਉਣ, ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਉੱਚੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਵਾਲਾ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੇ ਦਬਾਓ ਨਾਲ ਨਵੀਆਂ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ। ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਫੈਲੀ ਬੇਚੈਨੀ ਦਾ ਰਸਤਾ ਮੋੜਨ ਲਈ ਖੁੱਭਾਂ ਵਾਂਗ ਐਨਜੀਓਜ਼ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬੈਂਕਾਂ ਬਾਹਰ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਐਨਜੀਓਜ਼ ਨੇ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਬੈਂਕਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ। ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸਾ ਲੈ ਕੇ ਆਪ ਨਵੀਆਂ ਬੈਂਕਾਂ ਬਣਾਈਆਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਬੈਂਕ ਐਨਜੀਓ ਚਲਾਉਂਦੇ ਮੁਹੰਮਦ ਯੂਨਿਸ ਨੇ 1976 ਵਿਚ ਬਣਾਈ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਮਾਈਕਰੋਫਾਇਨਾਂਸ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਫੀ ਫੈਲਿਆ। ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਡਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਲਈ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਉੱਚੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਤੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਘਿਰ ਗਈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਬੈਂਕ ਮਾਈਕਰੋਫਾਇਨਾਂਸ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕੰਮ 'ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਫਾਇਨਾਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ' ਦੇ ਨਾਮ ਥੱਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਮਾਡਲ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ, ਵਿੱਤੀ ਪੂੰਜੀ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਖੇਤਰ ਲੱਭ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਹਾਸ਼ੀਏ ਤੇ ਬਾਹਰ

ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਚੋੜਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਵੀ ਚੰਗਾ। 1989 ਵਿਚ ਆਈ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਸੈਡੋ ਬੈਂਕ' ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। 'ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਸਲਾਹਕਾਰ ਗਰੁੱਪ' ਦੇ ਨਾਮ ਥੱਲੇ 1997 ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਮਾਈਕਰੋ ਕਰੈਡਿਟ ਸਮਾਗਮ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਅਮਰੀਕਾ) ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਤਹਿਤ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਮਾਈਕਰੋਫਾਇਨਾਂਸ ਦਾ ਇਹ ਕਾਰੋਬਾਰ 2010 ਵਿਚ 90 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਬਣ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ 200 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਉਧਾਰ ਸੀ। ਮਾਈਕਰੋਫਾਇਨਾਂਸ ਭਾਵੇਂ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਤੀਸਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਉਹ ਲੋਕ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਵਿੱਤੀ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ। ਮਾਈਕਰੋਫਾਇਨਾਂਸ ਦਾ ਕੰਮ ਤਿੰਨ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ, ਇਹ ਐਨਜੀਓਜ਼ ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ

ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਲੌਗੋਵਾਲ



ਗਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਖਰੀਦ ਲਿਆ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਪਾ ਲਈ। ਹੁਣ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਤਰੀਕਾ, ਇਹ ਐਨਜੀਓ ਜਾਂ ਫਾਇਨਾਂਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਵਿਆਜ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਕਈ ਬੈਂਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਬੈਂਕਾਂ ਅੰਦਰ ਵੱਖਰੀਆਂ ਬਰਾਂਚਾਂ ਬਣਾ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਤੀਸਰਾ ਤਰੀਕਾ, 'ਮੈਨੇਜਡ ਲੋਨ ਪੋਰਟਫੋਲੀਓ' ਦਾ ਹੈ; ਮਤਲਬ ਇਹ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਖਾਤੇ ਅੱਗੇ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੈਸੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਵਰੀ ਤੇ ਵੱਧ ਵਿਆਜ ਵਸੂਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਾਂ ਐਨਜੀਓ ਕਰਜ਼ਾ ਸਿੱਧਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਗਰੁੱਪ ਨੂੰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਨਾਮ 'ਸੈਲਫ ਹੈਲਪ ਗਰੁੱਪ' ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਟੀਮ ਲੀਡਰ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰਾ ਰੁਪਈਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸ਼ਤ ਮੋੜਨ ਦੀ ਮੁੱਖ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਿਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਭਰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਪੈਸਾ ਗਰੁੱਪ ਸਿਰ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਔਰਤਾਂ ਆਪਣੀ ਨਾਲ ਦੀ ਔਰਤ ਤੋਂ ਆਪ ਹੀ ਕਿਸ਼ਤ ਵਸੂਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੰਪਨੀ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਾਰਾ ਗਰੁੱਪ ਡਿਫਾਲਟਰ ਹੋ ਜਾਵੇ; ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਉਪਰੋ

ਦੀ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਗ੍ਰਿੱਡੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸਮਾਨ ਵੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸ਼ਤ ਲੇਟ ਹੋਣ ਤੇ ਭਾਰੀ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਜ ਦਰ 24 ਤੋਂ 60% ਤੱਕ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਮੁੜਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਦੇ ਪੈਸੇ ਮੋੜਨ ਲਈ ਦੂਸਰੀ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ; ਦੂਸਰੀ ਦੇ ਮੋੜਨ ਲਈ ਤੀਸਰੀ ਤੋਂ। ਇਉਂ ਉਹ ਕੁੜਿੱਕੀ ਵਿਚ ਫਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਰਜ਼ਾ ਨਾ ਮੋੜਨ ਕਾਰਨ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਾਈਕਰੋਫਾਇਨਾਂਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁੱਖ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਾਫੀ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦੱਖਣ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਸੀ, ਹੁਣ ਇਸ ਨੇ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਲਏ ਹਨ। 'ਬਿਜਨੈਸ ਮੈਪ ਇਨ ਇੰਡੀਆ' ਮੁਤਾਬਿਕ ਭਾਰਤ ਵਿਚ 3000 ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਮਾਈਕਰੋਫਾਇਨਾਂਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਐਨਜੀਓ, ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਐਨਜੀਓਜ਼

ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਦਲਿਤਾਂ ਤੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਮਾਈਕਰੋ ਸਕੀਮ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ 25000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਿਆਜ ਘੱਟ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਾਏ ਜਾਂਦੇ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੀਮਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਕੋਲ ਘਰੇਲੂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ 51% ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਿਉਟੀ ਪਾਰਲਰ ਆਦਿ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਬਰੈਂਡਿਡ ਚੀਜ਼ ਹੀ ਖਰੀਦਣਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੀਵਨ, ਬੰਧਨ, ਸੱਤਿਆ, ਮਥੂਟ ਆਦਿ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਰਗਰਮ ਹਨ।

ਔਰਤਾਂ ਇਸ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿਚ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਫਸੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜਾ ਕਰਜ਼ਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਦਖੇਰਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨਾਲ ਵਗਾਰ ਜੁੜੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਕਰਜ਼ਾ ਚੱਲੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਦੂਸਰੀ ਵਿਚ ਫਸ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ 30 ਤੋਂ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਹੈ। ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਉਤਪਾਦਨ ਤੇ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੇ; ਬੁੜ੍ਹਾਂ ਮਾਰੇ ਲੋਕ ਮੁਢਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਤੇ ਖਰਚ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬਿਮਾਰੀ, ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਘਰ ਤੇ 75% ਕਰਜ਼ਾ ਖਰਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ, ਨਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੀ ਕਰਜ਼ਾ ਨੀਤੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਰੋਨਾ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਜੇ ਹਨ। ਆਰਬੀਆਈ ਨੇ ਕਿਸ਼ਤ ਤੋਂ ਜਿਹੜੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਇੱਕ ਵਾਰੀ 31 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਵਧਾਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 31 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਮੋਹਲਤ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਵਿਆਜ ਰਕਮ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਵਿਚ ਜੋੜੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਬਣਨਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਬੈਂਕ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਫਿਕਰ ਤਾਂ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਪੈਕੇਜ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ; ਐਨਪੀਏ 9% ਤੋਂ 13% ਤੱਕ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੱਕ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ।

ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਜੱਬੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧੰਦਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਲੋਕ ਜਿੱਥੇ ਫਾਇਨਾਂਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹਨ, ਉਥੇ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਫਾਰਮ ਭਰ ਕੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਲਏ। ਇਹ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਹੋਕਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਵਾਲੇ ਆਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਫਾਰਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਦਾਅ ਲਗਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਫਾਰਮ ਪਿੱਛੇ 220 ਰੁਪਏ ਤੋਂ 520 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਾਂਗ ਨਵੇਂ ਤੋਂ ਨਵਾਂ ਇਲਾਕਾ ਭਾਲਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਮੁੜ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਰਹਿਮੇ-ਕਰਮ ਤੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਜੱਬੇਬੰਦੀਆਂ ਇਹ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀਆਂ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਲੜਨਾ, ਵਿਆਜ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਲੜਨਾ, ਲੋਕਫਾਉਨ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਲੜਨਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਵਿਆਜ ਲਈ ਲੜਨਾ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੇ ਬਗੈਰ ਇਹ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?

ਕਿਰਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ

ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਕਿਰਤੀਆਂ ਨੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਪਤੀ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਪਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਿਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਕਿਰਤ ਮਿਆਰਾਂ ਵਿਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਲੁੱਟ-ਖਸ਼ੁੱਟ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ 1919 ਵਿਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਘਟਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਬੇੜੇ ਲਈ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਕਲਿਆਣ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨਾਂ, ਸਨਅਤੀ ਝਗੜੇ ਸੁਲਝਾਉਣ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅਨੇਕਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਥੇ ਇਹ ਵਰਨਣ ਕਰਨਾ ਵਾਜਿਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਬਾਰੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ, ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੁਦਰਾ ਕੋਸ਼, ਅਤੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਤੇ ਪੂੰਜੀਪਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਉਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਦਰ ਉੱਚੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਇਹ ਦਬਾਅ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਅ ਤ ੇ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਸੋਧਾਂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਬਾਜਪਾਈ ਦੀ ਸਰਕਾਰ

ਨੇ 1999 ਵਿਚ ਦੂਜਾ ਲੇਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 2002 ਵਿਚ 40 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ 100 ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਜਾਂ ਪੰਜ ਕਿਰਤ ਕੋਡਾਂ ਵਿਚ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਕਿਰਤ ਕੋਡਾਂ ਵਿਚ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਜਰਤਾਂ ਦਾ ਕੋਡ ਐਕਟ ਅਗਸਤ 2019 ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਕੋਡ ਵਿਚ ਉਜਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਕੋਡ ਐਕਟ 2020 ਵਿਚ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਐਕਟ 1926, ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਿਸਪਿਊਟਸ ਐਕਟ 1947 ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ



ਡਾ. ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ

ਐਂਪਲਾਇਮੈਂਟ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰਜ਼ ਐਕਟ 1946 ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਕੋਡ ਐਕਟ 2020 ਵਿਚ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਕਲਿਆਣ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਕੋਡ ਐਕਟ 2020 ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 13 ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਜਿਹੜੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ, ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੀ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਕੋਡਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪੱਖੀ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਤੇ ਕਲਿਆਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਰਦਾਨ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੋਧਾਂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤ ਨੇ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਮਿਲ ਕੇ ਬੜੀ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਰਤ ਕੋਡਾਂ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਬਦਾਬਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਗੁਹ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੋਧਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ/ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਹੀ ਕਿਰਤ ਕੋਡਾਂ ਵਿਚ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 21 'ਤੇ)

ਨਵੇਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਤੇ ਵਾਅਦੇ ਵਫਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ

ਕਿਸ ਸੇ ਪਤਾ ਪੂਛੋ ਮੰਜ਼ਿਲੇ ਜਾ ਕੇ, ਜਿਸ ਕੋ ਖਬਰ ਬੀ ਤੋਰੀ ਵੇਹ ਬੇਖਬਰ ਮਿਲਾ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਖੇਤੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਅੰਦੋਲਨ ਜਾਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੱਟਾਂ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਲਈ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਝੰਡੀ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਖਤਰਨਾਕ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (Minimum Support Price) 'ਤੇ ਖ਼ੀਦਣ ਦੀ ਜਾਮਨੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਕਲਾਮੀ ਇਹ ਗੱਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਈ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਸਗੋਂ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਚੋਣ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਉਹ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਮਰਜ਼ੀ ਵੇਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਅਰਬਾਂ ਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਮੰਗੀ ਰਕਮ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਉਪਜ ਖ਼ੀਦ ਲੈਣ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਜ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਹਨ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਨਜ਼ਾਕਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸ: ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲਪੁਰਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੌਮੀ ਬੁਲਾਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ: ਲਾਲਪੁਰਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ 'ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਐਵਾਰਡ' ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਸਾਬਕਾ ਪੁਲਸ ਅਫਸਰ ਹੈ।

ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ: ਲਾਲਪੁਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਬੀ ਜੇ ਪੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇਵਾਂਗੇ ਜੋ ਕਿ ਜੋ ਕਿ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਇਕਾਨੋਮਿਸਟ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਆਗੂ ਸ: ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਵਾਲਾ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸ: ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲਪੁਰਾ (ਕੌਮੀ ਬੁਲਾਰਾ ਬੀ ਜੇ ਪੀ) ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ

ਜਦੋਂ ਸ: ਲਾਲਪੁਰਾ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਤਰਮੀਮਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸਬੰਧੀ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਮੁੱਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਸੋਧਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਫਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਸ: ਲਾਲਪੁਰਾ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਨੁਕਸ ਨਵੇਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਰਗਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਾਲਪੁਰਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰੀਆਂ ਫਿਰਦੀਆਂ ਹਨ ਇਹ ਲੋਕ ਅਧਾਰ ਗਵਾ ਚੁੱਕੀਆਂ

ਹਨ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਵੇਂ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਹਨ।

ਮਿਨੀਮਮ ਸਪੋਰਟ ਰੋਟ: ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ੀਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਸਬੰਧੀ ਲਾਲਪੁਰਾ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਮੁਤਾਬਕ ਜੋ ਕਣਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਵੰਡਦੀ ਹੈ ਉਸ ਕਣਕ ਅਤੇ ਚਾਵਲ ਦੇ ਭੰਡਾਰੇ ਲਈ ਐਫ ਸੀ ਆਈ (Food Corporation of India) ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ੀਦ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਚੀਜ਼ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜਿਣਸ ਵੇਚ ਸਕਣਗੇ।

ਜ਼ਖੀਰੇਬਾਜ਼ੀ: ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਚਿੰਤਕਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਹੁਣ ਜ਼ਖੀਰੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਬਾਨੀ



ਅਡਾਨੀ ਸੀਜ਼ਨ ਵੇਲੇ ਕੋਠੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਜਿਣਸਾਂ ਖ਼ੀਦ ਕੇ ਜ਼ਖੀਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਕਿੱਲਤ ਆਏਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕੋਠੀਆਂ ਭਾਅ ਖ਼ੀਦੀ ਜਿਣਸ ਸੋਨੇ ਭਾਅ ਵੇਚਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਸ: ਲਾਲਪੁਰਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ ਡੀ ਐਸ (ਫੁਬਲਚਿ ਧਸਿਟਰਬਿਟੀਨਿੰ ਸੋਟਏਮ) ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੀਮਤਾਂ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦੀਆਂ।

ਅੰਡਾਨੀਆਂ-ਅੰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਗੁਦਾਮ: ਮੋਗੇ ਦੇ ਕੋਲ ਬਣੇ ਸੋਇਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸ: ਲਾਲ ਪੁਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਡੰਪਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਜਿਣਸ ਦੀ ਟਰਾਲੀ ਪੰਜ ਗਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਵੱਧ ਲੈ ਕੇ ਸੁੱਟਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਡਾ: ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਨੀਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਨ।

ਸ: ਲਾਲਪੁਰਾ ਨੇ ਸੰਭਾਵੀ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਯੂਨਿਟਸ

ਦੀ ਆਸ ਉਮੀਦ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਜੋ ਆਲੂ ਅਤੇ ਟਮਾਟਰ ਆਏ ਸਾਲ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਸੁੱਟਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸੰਭਾਲੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 31 ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਗੱਲ ਕਿਸ ਨਾਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਕਿ ਸਮਝਾ ਸਕੀਏ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

3 ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ: ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਬੰਧੀ ਨਵੇਂ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸ:ਲਾਲਪੁਰਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗਾ।

ਬੀ ਜੇ ਪੀ ਦਾ ਸੂਬਾਈ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸੁਭਾਸ਼

ਸ਼ਰਮਾ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਨ 2022 ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋ ਜਾਏਗੀ ਇਹ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜੋ ਨੁਕਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਉਹ ਕਰਮਵਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ-

1. ਇਹ ਬਿੱਲ ਨਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਸਗੋਂ ਡਾ: ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਖੇਤੀ ਜਿਣਸਾਂ ਦੇ ਮੰਡੀਕਰਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਯੋਗ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਜੋ ਪਲੈਨਿੰਗ Contract Farming ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2022 ਤੱਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੁੱਗਣੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
2. Contract Farming & Land Leasing ਸਬੰਧੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੁੱਦਾ ਸਿਰਫ ਇਹ

ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਕਾਂਗਰਸ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵਫਾਦਾਰੀ ਜੋ ਭਾਜਪਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਗੱਦਾਰੀ। ਉਘੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਮੁਤਾਬਕ ਵੀ 2013 ਦਾ ਕੌ ਨ ਟ ਰੈ ਕ ਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਬਿੱਲ ਤੇ ਹੁਣ ਵਾਲੇ ਬਿੱਲ ਕ ਰੀ ਬ - ਕ ਰੀ ਬ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹੀ ਹਨ।



ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੇਸੀ, ਯੂ ਕੇ

3. ਜੋ ਅਫਵਾਹ ਇੰਡੀਪੈਂਡੇਂਟ ਪਲੇਅਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੱਤਪਣ ਬਾਰੇ ਫੈਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਅਫਵਾਹ ਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੰਧਤ ਬਿੱਲ ਦੀ ਕਲਾਜ਼ 8 ਵਿਚ Land Leasing Prohibited ਸ਼ਰਤ ਤਹਿਤ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਉਪਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ। ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖ਼ੀਦ ਜਾਂ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕੇਗਾ।

4. ਵੱਡੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਅਤਿਕਾ ਪੈਣ ਵੇਲੇ ਜੋ ਸੁਵਿਯਾ ਐਸ ਡੀ ਐਮ, ਡੀ ਸੀ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਤੱਕ ਚਾਰ-ਜ਼ੋਈ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ 30/30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮੋਹਲਤ ਵਿਚ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿਰੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਲਉਂਦੀਆਂ। ਜੇ ਵਾਪਾਰੀ ਕੇਸ ਹਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਾਗੂ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਕਿਸਾਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ।

5. ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ 20% ਅਨਾਜ ਭੰਡਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰਕੇ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਵਿਚ ਏ ਸੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਵੱਡੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਤਸਵੀਰ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਹੋਏਗੀ।

6. ਐਨ ਡੀ ਏ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਅਨਾਜ ਅਤੇ ਦਾਲਾਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵਧੀ ਸਗੋਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਹੋਰ ਕਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਾ ਕੇ ਸੰਨ 2022 ਤੱਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੁੱਗਣੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਵਾਲਾ ਤੇ ਡਾ: ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ-ਉਘੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ

ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ-ਸੰਨ 2017 ਦੌਰਾਨ ਨੀਤੀ ਅਯੋਗ ਦੀ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ 100 ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਸੀ ਓ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਮੈਨੂੰ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਤੋਂ ਦੋ ਹੋਰ ਸਾਥੀ ਬੁਲਾਏ ਗਏ।

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 21 'ਤੇ)

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਬੰਧੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕਾਨੂੰਨ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ - ਸ: ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ

ਉਘੇ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸ: ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮੁਤਾਬਕ ਅਕਾਲੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬਿੱਲਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਨ 2006 ਵਿਚ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਐਕਟ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਨਿੱਜੀ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਦੀ ਆਮਦ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਹੁਬਹੂ ਅਜੋਕੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਸੰਨ 2013 ਵਿਚ 'ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਫਾਰਮ ਐਕਟ' ਜੋ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਸੇ ਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਣ ਵਾਲੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਵਿਚ ਪਾਈਆਂ ਹਨ। ਸ: ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ: ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਪ੍ਰਤੀ ਮੇਰਾ ਇਹ ਸ਼ਿਕਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਅਮਲਾਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਪਾ ਕੇ ਹੁਣ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ।

ਸ: ਸਰਦਾਰਾ ਨੇ ਆਲੂਆਂ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਡੋਅਰੀ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਮੰਡੀ ਦਾ ਅਮਲ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਹੁਣ ਵਾਵੇਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖ਼ੀਦਣ ਜਾਂ ਗਹਿਣੇ ਲੈਣ 'ਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਮਨਾਹੀ ਹੈ ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣੇ ਮਾਲਕ ਕਿਵੇਂ ਬਣਨਗੇ।

ਇਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਰਦਾਰ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਨੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਰਮਾਇਆ ਧੂਅ ਲੈਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪੈਸਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਜਾਂ 'ਤੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ। ਜਦ ਕਿ ਹਾਲ ਪਾਹਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ

ਇਹ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਬਜਰੀ, ਰੇਤਾ, ਸ਼ਰਾਬ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟਰੋਨਿਕ ਸਕੈਂਡਲਾਂ ਨਾਲ ਓਤ ਪੋਤ ਹਨ। ਜਦ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ 35,400 ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਸੂਬੇ ਦਾ ਸਾਹ ਘੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਖੀਰ 'ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਪੱਖੋਂ ਨੁਕਸਾਨ-ਦੇਹ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾ ਕੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦੇ।

ਸ: ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਨੂੰ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਸਦਨਾਂ ਵਿਚ ਸਬੰਧਤ ਬਿੱਲ ਗੈਰ ਵਿਧਾਨਕ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਲਏ ਹਨ। ਪਰ ਸ: ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਬਹੁਤੇ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਨਹੀਂ

ਲੱਗਦੇ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅੰਬਾਨੀਆਂ ਅੰਡਾਨੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਸਭ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਕੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਰੁਧ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਵਫਾ ਹੋਣਗੇ?

ਜੇਕਰ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵੱਲ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਛਵੀ ਅੰਧਾ ਧੁੰਦ ਹਿੰਦੁਤਵ ਪ੍ਰਤੀ ਉਲਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਦਾਅਵੇ

ਤੇ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਗਿਆ ਕਾਲਾ ਧੰਨ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀ ਦੇ ਖੀਸੇ ਵਿਚ 15-15 ਲੱਖ

ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਪਿਛੋਂ ਨੋਟ ਬੰਦੀ, ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਤਹਿਤ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋ ਗਏ।

ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੇਤੰਨ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ ਜੁਮਲੇ ਛੱਡਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮੋਦੀ ਦੀ 'ਤਾਲੀ ਤੇ ਥਾਲੀ' ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪਲਾਸਟਕ ਸਰਜਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਜੁਮਲੇ ਛੱਡਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਣੇਸ਼ ਦੇਵਤਾ ਜੀ ਦਾ

ਹਾਥੀ ਦਾ ਸਿਰ ਪਲਾਸਟਕ ਸਰਜਰੀ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਨਿਰਮੂਲ ਦਾਅਵੇ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਮੋਦੀ ਦੇ ਜਮਾਤੀ ਖਾਸੇ ਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਅੰਡਾਨੀਆਂ ਅੰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਬਣੀ ਸੀ।

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਧੰਨ ਕੁਬੋਰਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਅਤਿਕਾ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿਸਤਰੇ ਗੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ

ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਿਬੜੇਗਾ ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮੋਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤਕ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਦਾ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਜੱਗ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜੀ ਡੀ ਪੀ ਮਨਵੀ 29।03% ਤੱਕ ਡਿੱਗ ਚੁੱਕੀ ਅਤੇ ਸਨਅਤ ਦੇ ਪੈਰੀ ਆਉਣ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਇਮਕਾਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨੀ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਰਗਾਂ ਘੁੱਟ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਵਹੀਆਂ ਪੁਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਚਿੰਤਕਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੋਦੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਬਿਹਾਰੀ ਭਈਏ ਵਾਂਗ ਕਿਸਾਨੀ ਤੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਾਦਲਾਂ ਅਤੇ ਕੈਪਟਨ ਦਾ ਜਮਾਤੀ ਖਾਸਾ ਵੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਅੰਡਾਨੀਆਂ ਅੰਬਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਹੰਝੂ ਮਗਰਮੱਛ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਗੱਲ ਇੱਕੋ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਨਿਬੜਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋ ਰਹੇ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਬਾਜ ਨਿਗ੍ਰਾ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਜਾਣ ਤਾਂ ਤਤਕਾਲ ਯੋਗ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਵਰਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਹੱਥ ਠੁਠਾ ਫੜਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬਾਕੀ ਵਰਗਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲਾ ਸੂਬਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਥੇ ਸਨਅਤ ਨਾ ਹੋਣ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰ ਨਾ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਨਵੇਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਵਿਚ ਆਖਰੀ ਕਿੱਲਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ।



ਸਰਦਾਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਭਾਜਪਾ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਐਨ ਡੀ ਏ ਗਠਜੋੜ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਚੰਗਾ ਬਹੁਮਤ ਹੋਣਾ ਇਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਜਾਂਚ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ' ਵਾਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਨਾਰਾਜ਼ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। 1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਸਮਾਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗੀ ਲੱਭਣਾ ਔਖਾ ਸੀ, ਪਰ ਅੱਜ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿ-

ਇਸ ਵਾਰੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤਿੰਨ ਵਿਵਾਦਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬਿੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਐਨ ਡੀ ਏ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਸਿਰਫ ਪੀ ਡੀ ਪੀ ਨੂੰ ਲਾਂਭੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਪੀ ਡੀ ਪੀ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਬਾਰੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਮੁਫਤੀ ਮੁਹੰਮਦ ਸਈਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, 'ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਗਠਜੋੜ, ਜੋ ਉਤਰੀ ਧਰੁਵ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਧਰੁਵ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਹੈ।'

ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੁਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੇ ਬਗੈਰ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਐਨ ਡੀ ਏ ਕਿੱਥੇ

ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਵਰਗੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 2022 'ਚ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 2024 'ਚ ਹੋਣਗੀਆਂ ਹਨ। ਉਦੋਂ ਕਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਕੌਣ ਜਾਣਦਾ ਹੈ? ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਇਕੱਲਿਆਂ ਹੀ ਚੋਣ ਲੜ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਆਪਣੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਹੋਰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਬਾਰੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦਾ ਬੁੜਬੁੜਾਉਣਾ ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਜੂਨੀਅਰ ਪਾਰਟਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਆਧਾਰ ਵਧਾਇਆ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਧੱਕਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਅੱਜ ਸਭ ਤੋਂ

ਜਦੋਂ ਭਾਜਪਾ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਈ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਸਭਾ 'ਚ 23 ਸੀਟਾਂ ਸਨ ਪਰ ਅੱਜ ਇਸ ਦੇ ਕੋਲ 87 ਸੀਟਾਂ ਹਨ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵੰਡ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਬਟਵਾਰੇ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਵਰਗੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ



ਕਲਿਆਣੀ ਸ਼ਿੰਕਰ



ਦਰ ਮੋਦੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਹਨ। ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਜਪਾ ਕੋਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਤੇਲਗੂ ਦੇਸ਼ਮ, ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਅਤੇ ਪੀ ਡੀ ਪੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਬਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਕੋਲ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਹੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤੇਲਗੂ ਦੇਸ਼ਮ ਨੇ ਮਾਰਚ 2018 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਮਗਰੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੁਰਾਣੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨੇ ਅਕਤੂਬਰ 2019 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲੋਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਨਾਤਾ ਤੋੜ ਲਿਆ। ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਧਵ ਠਾਕਰੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਐਨ ਸੀ ਪੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਈ ਗਈ।

ਰੈ?' ਵਾਜਪਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਬਦਲ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਵਾਜਪਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਾਲੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਐਨ ਡੀ ਏ ਦਾ ਕਨਵੀਨਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਦ ਕਿ ਵਾਜਪਾਈ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਬਾਅਦ ਅਡਵਾਨੀ ਇਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਨ। ਮਹੱਤਵ ਪੂਰਨ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਗਠਜੋੜ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕੋਲ 2014 ਅਤੇ 2019 ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਮਤ ਸੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿੱਧਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ। ਇਸ 'ਚ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਐਨ ਡੀ ਏ ਗਠਜੋੜ ਦ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਭਾ 'ਚ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੀ ਕਲਾ ਸਿੱਖ ਲਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ 2 ਖੇਤੀ ਬਿੱਲਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ

ਅਮੀਰ ਪਾਰਟੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਜਾਏ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰੇ, ਇਸ ਨੇ ਹਮਲਵਾਰ ਰੁਖ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਈ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਉਣ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਸੱਤਾ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟਰ ਬੈਂਕ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੱਤਪਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਾਜ਼ਰੀ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਇਸਦੀ ਨਜ਼ਰ ਦੱਖਣ ਅਤੇ ਪੂਰਬ ਉਤਰ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੈ। ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ 'ਚ ਇਸ ਨੇ ਲੈਫਟ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ 'ਚ ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਓਡਿਸ਼ਾ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਲਈ ਮੁੱਖ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। 17ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਐਨ ਡੀ ਏ ਦੇ ਕੋਲ 335 ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕੱਲੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕੋਲ 303 ਮੈਂਬਰ ਹਨ। 2014 'ਚ

ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 3 ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਾਇਆ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਸਹਿਯੋਗੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੀ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲੇ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ ਇਹ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਇਸਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਚੋਣ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਆਪਣਾ ਆਧਾਰ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਇਕੱਲਾ ਚੱਲਣ ਦਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਚੋਣ ਆਧਾਰ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਦੋਸਤ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਦੁਸ਼ਮਣ। ਇਸ ਨਾਲ ਨਵੀਆਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜੁੜਨਗੀਆਂ ਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟਣਗੇ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇਖੀਏ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ, ਸਭ ਚੰਗੇ ਆਕਾਰ 'ਚ ਨਹੀਂ।

ਕੀ ਸਤਿਯੁੱਗ, ਕਲਿਯੁੱਗ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਹੋਏ ਹਨ?

ਭਾਰਤੀ ਪੁਰਾਤਨ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਵਾਰ ਵਾਰ ਕਲਿਯੁੱਗ ਸਤਿਯੁੱਗ ਆਦਿ ਕਾਲਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਰੂਤੀਵਾਦੀ ਡਾਰਵਿਨ ਵਰਗੇ ਪੱਛਮੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਖੋਜੀ ਗਈ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ (ਬਿਉਰੀ ਆਫ ਐਵੋਲਿਊਸ਼ਨ) 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਉਹ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਪਰੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਮਿਥਿਹਾਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਸਤਿਯੁੱਗ, ਤਰੇਤਾ, ਦੁਆਪਰ ਅਤੇ ਕਲਿਯੁੱਗ, ਚਾਰ ਯੁੱਗਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਤਿਯੁੱਗ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਕਲਿਯੁੱਗ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਚਾਰੇ ਯੁੱਗਾਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।



ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ। ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਾਂ ਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਂਦੀ ਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਵਰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਉਦਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਭ ਵਸਤਾਂ ਧਰਤੀ ਖੁਦ ਹੀ ਉਤਪੰਨ ਕਰਦੀ ਸੀ।

ਮੌਸਮ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਸੀ ਤੇ ਸਾਰੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖੁਸ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਗਰੀਬੀ, ਬਿਮਾਰੀ, ਡਰ, ਬੁਢਾਪਾ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਭੇਦ ਭਾਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਤਿਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੇਵਤੇ ਨੂੰ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਨ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਪਈ। ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੀ ਵੇਦ ਸੀ।

ਤਰੇਤਾ ਯੁੱਗ-ਦੂਸਰੇ ਯੁੱਗ ਨੂੰ ਤਰੇਤਾ ਯੁੱਗ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯੁੱਗ ਚਾਰੇ ਦੂਸਰਾ ਹੈ ਪਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿੱਚ ਤਰੇਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਤੀਸਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯੁੱਗ 1296000 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ 864000 ਸਾਲ

ਪਹਿਲਾਂ ਖਤਮ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਵੀ 432000 ਸਾਲ ਚੱਲਿਆ। ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਧਰਮ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਅਨੇਕਾਂ ਸਮਰਾਟ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਸਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੂਨੀ ਜੰਗਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਮੌਸਮ ਬਦਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਤੇ



ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪਹਾੜ, ਮੈਦਾਨ, ਦਰਿਆ, ਸਮੁੰਦਰ ਅਤੇ ਮਾਰੂਥਲ ਬਣਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਲੋਕ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚਰਿੱਤਰਹੀਣ, ਬੁਠੇ, ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਅਤੇ ਪਾਪੀ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਤਰੇਤਾ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਅਧਰਮ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ਣੂੰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ ਅਤੇ ਰਾਵਣ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕੀਤਾ। ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਉਮਰ 1000 ਸਾਲ ਰਹਿ ਗਈ।

ਦੁਆਪਰ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਹੈ ਜੋ ਦੋ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਹੋਰ ਵੀ ਅਧਰਮੀ ਤੇ ਲਾਲਚੀ ਹੋ ਗਏ,



ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ
ਐਸ. ਪੀ.
9815124449

ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਵਰਗੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਨਾ ਰਹੇ, ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵਧ ਗਈਆਂ ਤੇ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਸਤੇ ਜੰਗਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਭਿਆਨਕ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਵੇਦਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਹਿੱਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਉਮਰ 500 ਸਾਲ ਰਹਿ ਗਈ। ਦੁਆਪਰ ਯੁੱਗ 864000 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ 438000 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਖਤਮ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਪਾਪੀਆਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ਣੂੰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਨੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ। ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਦਾ ਯੁੱਧ ਇਸੇ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਕਲਿਯੁੱਗ- ਹੁਣ 438000 ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਰਾ ਕਾਲ, ਕਲਿਯੁੱਗ (ਕਾਲਾ ਸਮਾਂ) ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਨੇਰੇ ਅਤੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ। ਲੋਕ ਬੇਹੱਦ ਪਾਪੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸੂਲ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਵਾਸ਼ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਬਣ ਕੇ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 19 'ਤੇ)

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਨਾਮ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ

ਬੀਤੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੇ ਅਗੂਆਂ ਨੂੰ 'ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ' ਦੀ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਯਾਦ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਪੁਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਕੀ ਬਣੀਐ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਧਰਤੀ ਪੁਰ ਬੈਠ, ਪੰਜਾਬ-ਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਪੁਛੇ ਜਾਂਦੇ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਇਸ ਸੁਆਲ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਜਵਾਬ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਅਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਇਹ ਕਹਿ, ਆਪਣਾ ਪਿਛਾ ਛੁਡਾ ਚੁਕੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਜਦਕਿ ਦਲ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਪਾਸੋਂ ਇਸ (ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ) ਮਤੇ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ, ਕੌਮੀ ਏਜੰਡੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਵਾਏਗੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰ ਹਲਕਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਜੇ ਤਕ ਨਾ ਤਾਂ ਸ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਗਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਹੀ ਇਹ ਦਸ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਪਾਸੋਂ ਕੌਮੀ ਏਜੰਡੇ ਵਿੱਚ 'ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ' ਦਾ ਜੋ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ ਹੈ?

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਅੱਜ ਦੀ ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ 'ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ ਕਿਸ ਬਲਾ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ? ਇਸਲਈ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਆਖਿਰ ਇਹ 'ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ' ਹੈ ਕੀ? ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਂ ਗਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਹ ਅਗੂ, ਚੁਪ ਧਾਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਦੀ ਪੀੜੀ ਦੀ ਇਸ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦਿਆਂ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਹੈ 'ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ' ਦੇ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸੇ।

ਗਲ ਅੰਸੀਵੀਆਂ (80ਵੀਆਂ) ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ, ਮਨੋਰਥਾਂ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਿਆਂ ਪੁਰ ਅਧਾਰਤ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ' ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਤੁਰਤ-ਫੁਰਤ ਤਿਆਰ ਕਰ, ਜ਼ਬਾਨੀ-ਕਲਾਮੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਮਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਹੈ, ਜੋ ਕੇਵਲ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਅਤੇ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਤਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਲੰਬੀ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਅਧਿਆਇ ਬਣ ਚੁਕਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਭੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਛੁਪਾਇਆ ਜਾਂ ਰੱਦੀ ਦੀ ਟੋਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਵੀ 'ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ' ਦੀ ਗਲ ਆਇਗੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੇਵਲ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਸਗੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ, ਮਨੋਰਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਉਸਦੇ ਲਈ ਮਿਥੇ ਗਏ ਨਿਸ਼ਾਨਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਗਲ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਸਦਾ

ਜਵਾਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਅਖਵਾਂਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਗਟਾਉ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਪੰਥ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧ, ਮਨੁੱਖੀ ਗਤੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਧਰਮ-ਤੱਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਾਂ ਉਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਤ੍ਰੀ-ਉਪਦੇਸ਼ 'ਨਾਮ ਜਪੋ, ਕਿਰਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਵੰਡ ਕੇ ਛਕੋ' ਦੀਆਂ ਲੀਹਾਂ ਉਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ।

ਮਨੋਰਥ : ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਗੇ ਦਿੱਤੇ ਮੰਤਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸਦਾ ਤੱਤਪਰ ਰਹੇਗਾ : ਗੁਰਮਤਿ ਅਤੇ ਰਹਿਤ ਮਰਿਯਾਦਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਥਕ ਆਜ਼ਾਦ ਹਸਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼-ਕਾਲ ਘੜਨਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਕੌਮੀ



ਜਜ਼ਬੇ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਉ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਮੂਰਤੀਮਾਨ ਤੇ ਪੁਨਵਲਤ ਹੋ ਸਕੇ, ਕੰਗਾਲੀ, ਭੁਖ-ਨੰਗ ਤੇ ਬੁੜ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ, ਨਿਆਂਕਾਰ ਤੇ ਚੰਗੇ ਨਿਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦੌਲਤ ਤੇ ਉਪਜ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਣੀ-ਵੰਡ ਤੇ ਲੁਟ-ਖਸੂਟ (ਐਕਸ-ਪਲਾਇਟੇਸ਼ਨ) ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ, ਗੁਰਮਤਿ ਆਸ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਹਟਾਣਾ, ਮੰਦੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਾਅ, ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਅਤੇ ਬੰਦਸ਼ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਅਰੋਗਤਾ ਦਾ ਵਾਧਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੌਮ ਵਿੱਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਜਾਗੇ ਤੇ ਉਹ ਕੌਮੀ ਬਚਾਉ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਸਕੇ।

ਪੰਥਕ ਰਾਜਸੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ: ਜੋ ਨਿਸਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਸਮ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ, ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ 'ਮਨ ਮੰਦਰ' ਵਿੱਚ ਉਕਰਿਆ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦਾ ਮਕਸਦ 'ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਬੋਲ ਬਾਲੇ' ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਜਨਮ-ਸਿੰਧ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦੇਸ਼-ਕਾਲ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹਰ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਕਰੇਗਾ।

ਧਾਰਮਕ ਮਨੋਰਥ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ: ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਕ-ਭਾਵ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਤੇ ਮਾਣ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ, ਆਪਣਾ ਮੁੱਖ ਮਨੋਰਥ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਗਾ: 1. ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਵਾਹਿਦ ਹਸਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ, ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਾਣਾ, ਦਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪੁਰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਨਿਸ਼ਚਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਾਣਾ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਅਮਲ ਕਰਾਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨਾ।

2. ਗੁਰਮਤਿ, ਸਿੱਖ ਫਲਸਫਾ, ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਆਦਿ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਚਲਾਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਤੇ ਚੰਗੇ ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ, ਕਵੀਸ਼ਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਦੇਸ ਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸ ਵਿੱਚਲੇ ਕਾਲਜਾਂ ਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਗੋਇਆ ਕਿ ਹਰ ਥਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ।

3. ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ, ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਤਾਣ ਲਾਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਮਨੋਰਥ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਦੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਸਟੱਡੀ-ਸਰਕਲ ਲਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ।

4. ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਦਸਵੰਧ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨਾ। 5. ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਲਿਖਾਰੀਆਂ, ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ, ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਆਦਿ ਦਾ ਕੌਮ ਵਲੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਦਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ

ਵਧੀਆ ਸਾਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ। 8. ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸਰਬ ਿ ਹ ਂ ਦ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਵਾਉਣ ਦੇ ਬਾਨੂੰਨ ਬੰਨਣਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਧੇਰੇ ਸੁਚੱਜਾ ਤੇ ਸ਼ੋਭਾ-ਜਨਕ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ, ਜਿਹਾ ਕਿ ਉਦਾਸੀ, ਨਿਰਮਲੇ ਆਦਿ, ਮੁੜ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਦਾ ਅਨਿਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਬਣ ਜਾਣ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਡੋਰਿਆਂ ਦੀਆਂ



ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ 'ਅਜੀਤ'

ਜਾਇਦਾਦਾਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੁਰਖਿਅਤ ਰਹਿਣ।

9. ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋ ਕੇ ਸਾਰੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਰਹ-ਰੀਤ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ ਕਰਨ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਜੁੜਵਾਂ ਤੇ ਅਸਰ ਭਰਪੂਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ। 10. ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਤੇ ਗੁਰਧਾਮਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੰਥ ਨੂੰ ਵਿਛੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਦਰਸ਼ਨ-ਦੀਦਾਰ ਅਤੇ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨੇ।

ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ: ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਜ਼ਿਮੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਲਿਆਂ ਅਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਨੂੰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਦੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਵਰਤਮਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਬਾਦਲ) ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ-ਅਧੀਨ ਧਾਰਮਕ ਸੰਸਥਾ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰ-ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਜਾਏ ਤਾਂ ਇਹ ਗਲ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਕ ਏਜੰਡੇ ਪੁਰ ਅਮਲ ਕਰਨ ਵਲ ਘੱਟ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਸ਼ੁਆਰਬ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਵਲ ਵਧੇਰੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।



ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੁਤਬੇ, ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਰਹਿਣੀ ਦਾ ਮਿਆਰ ਉੱਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨਾ। 6. ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ। ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਵਾਣੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਾਰਮਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿੱਚਲੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਦਿਹਾਇਤਾਂ ਭੇਜਦਿਆਂ ਰਹਿਣਾ। 7. ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਛਪਾਈ, ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਂ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਹੋਰ ਬੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਲਥਾ, ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ

FAIRWAY

AUTO CENTER

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ
ਡੈਂਟਿੰਗ ਤੇ ਪੇਂਟਿੰਗ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ
ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਤੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ

ਐਸਟੀਮੇਟ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣ
ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ, ਹਫਤੇ ਦੇ 6
ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ



Gurdial Aujla

ਸੋਮਵਾਰ ਤੋਂ
ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ
ਤੱਕ-ਸਵੇਰੇ 8
ਵਜੇ ਤੋਂ
6 ਵਜੇ ਤੱਕ



Darshan Aujla
510-750-6116

1421 Industrial Parkway West #C
Hayward, CA 94644

510-538-2983

Email:-
fairwayautocenter@hotmail.com

R.PAL SINGH TAX PROFESSIONAL

ENROLLED AGENT

BOOKKEEPING ACCOUNTS PAYROLLS

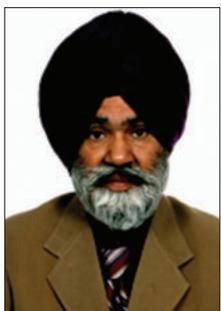
TAX-INDIVIDUAL FAMILY, BUSINESS,
TRUCKING, BOOKKEEPING ACCOUNTS, PAY-
ROLLS & INCORPORATION, INSURANCE LIFE
Only-Agent. NOTARY, REAL ESTATE (SVA), EX-
PECTING REFUND : GET MONEY BACK FAST!



Open 7 Days
Weekends/Evenings
(Year Round Service)
Reasonable Rates
Call for Appointment



California Tax Education Council
Registered Tax Preparer



CALL: R. PAL. SINGH EA- 510-750-3464
EA 00097224, CRTP A44237 Realtor#148514,
Insurance Life- Only Agent #0G76896
39159 Paseo Padre Pkwy # 103, Fremont, CA 94538
Email:singhrpal@sbeGLOBAL.net Singhtax.com

ਸੁਤੰਤਰ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦਾ ਮਹਾਨ ਜਰਨੈਲ ਤੇ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ

ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਜਨਮ ਕੱਤਕ ਸੂਦੀ 13 ਸੰਮਤ 1727 ਬਿਕ੍ਰਮੀ, ਐਤਵਾਰ, 16 ਅਕਤੂਬਰ ਸੰਨ 1670 ਈ. ਪੂਣਛ (ਕਸ਼ਮੀਰ) ਦੇ ਪਿੰਡ ਰਜੌਰੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪੂਤ ਪਰਿਵਾਰ ਪਿਤਾ ਰਾਮ ਦੇਵ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਬਚਪਨ ਦਾ ਨਾਂ ਲਛਮਣ ਦੇਵ ਜੋ ਬੱਚਿਆ ਨਾਲ ਖੇਡਦਾ ਬੀਤਿਆ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਗਰਭਪਤੀ ਹਿਰਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਆਪ 16 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 1686 ਈ. ਵਿੱਚ ਵੈਰਾਗੀ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਸਾਧੂ ਜਾਨਕੀ ਦਾਸ ਦੇ ਚੇਲੇ ਬਣ ਗਏ, ਪਰ ਉਥੇ ਵੀ ਮਨ ਨੂੰ ਘੜੋਤ ਨਾ ਆਇਆ। 1691 ਈ. ਵਿੱਚ ਜੋਗੀ ਔਘਤ ਨਾਥ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਮਾਧੋਦਾਸ ਰੱਖ ਲਿਆ ਸੀ। ਮਾਧੋਦਾਸ ਨੇ ਔਘਤ ਨਾਥ ਦੀ ਖੂਬ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਉਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵਾਰਿਸ ਬਾਪ ਦਿੱਤਾ। ਆਪ ਨੇ ਨਾਦੇੜ ਵਿੱਚ ਡੇਰਾ ਲੱਗਾ ਲਿਆ। 1708 ਈ. ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਦੇੜ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਮਾਧੋਦਾਸ ਦੀ ਖੂਬ ਚਰਚਾ ਸੁਣੀ, ਬਹੁਤ ਜਾਦੂ ਮੰਤਰਾਂ ਦਾ ਮਾਹਿਰ ਹੈ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਸ ਦੀ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠ ਗਏ ਤਾਂ ਮਾਧੋਦਾਸ ਬੜਾ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਆਇਆ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੌਣ ਹੈ ਤੂੰ ਤਾਂ ਮਾਧੋਦਾਸ ਨੇ ਆਖਿਆ:- ਉਹਜੂਰ ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਬੰਦਾ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ



ਆਪ ਦਾ ਬੰਦਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹਾਂ।” 3 ਸੰਤਬਰ 1708 ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੰਜ ਤੀਰ, ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ, ਨਗਾਰਾ ਨਾਲ ਨਵਾਜਿਆ ਪੰਜ ਮੁੱਖੀ 20 ਸੂਰਵੀਰਾਂ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਫਿਰ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਮਾਧੋਦਾਸ ਬਣ ਗਿਆ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ।

ਰਾਜ - ਪ੍ਰਬੰਧ :- ਲੜਾਈ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਰਨੈਲ ਦੇ ਲਈ ਮਹਾਨ ਉਪਲਬਧੀ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਫਲ ਜਰਨੈਲ ਰਾਜਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਚੱਜਾ ਆਗੂ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ, ਮਿਸਾਲਾਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗੁਣ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਲੜਾਈ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਸੂਰ-ਵੀਰ ਯੋਧਾ ਜਰਨੈਲ ਤੇ ਜਿੱਤੇ ਹੋਏ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਰਾਜਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕਾਮਯਾਬ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਿੱਥੇ ਜੁਲਮ, ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਤੇ ਦੁਰਾਚਾਰੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਦੀਆਂ ਸਜਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਉਥੇ ਗਰੀਬਾਂ, ਨਿਰਾਏ ਤੇ ਸਮਾਜ ਵਲੋਂ ਤ੍ਰਿਸ਼ਕਾਰੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਜਿੰਦਗੀ ਜੀਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਖਿਆਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਭੇਜਣ ਦਾ ਮੰਤਵ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਨਵਾਬ ਕੋਲੋਂ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੀ ਸਹੀਦੀ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਜੇ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਵਲੋਂ ਬਖਸ਼ਿਆ ਨਗਾਰਾ, ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ,

ਖੰਡਾ ਤੇ ਪੰਜ ਤੀਰ ਇਤਿਆਦੀ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਰਾਜਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੁਰਾਚਾਰੀ, ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਥੇ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਰਾਜਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਕੇ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸੀ।

12 ਮਈ 1710 ਨੂੰ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਨਵਾਬ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਕਰਾਰੀ ਹਾਰ ਦੇ ਕੇ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਮੋਹਤੀ ਗੱਡੀ ਸੀ, ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਮੁਗਲ ਤੇ ਪਠਾਣ ਲੜਾਈ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜ ਗਏ। ਇਹ ਲੜਾਈ ਪਾਣੀਪਤ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਲੜਾਈਆਂ, ਪਲਾਸੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ

ਰੱਖਦੀ। ਇਸ ਜਿੱਤ ਨੇ ਸੁਤੰਤਰ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਜਿੱਤ ਨਾਲ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਤਲੁਜ ਤੋਂ ਜਮਨਾ ਤੱਕ ਫੈਲ ਗਿਆ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਫਿਲਾਸਫੀ ਅੱਗੇ ਤੁਰਦੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੀ, ਇਸ ਫਿਲਾਸਫੀ ਨੂੰ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੱਗੇ ਤੋਰਿਆ। ਇਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਸਰਹਿੰਦ ਦੀ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਥੇ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਬਾਗ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਗਾਇਆ ਜੋ ਕਿ ਚੌਥੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਸੀ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਖੰਡਨ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਫਿਲਾਸਫੀ ਹੀ ਹੈ। ਸ਼ੇਰ-ਸ਼ਾਹ ਸੂਰੀ, ਸਮਰਾਟ ਅਸ਼ੋਕ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਕਬਰ ਵਰਗੇ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਅਵਾਮ (ਲੋਕਾਂ) ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ, ਪਰ ਇਹ ਨੀਤੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਰਾਜਗੱਦੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ। ਪਰ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਚੌਥੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਚੱਕਿਆ, ਰਾਜ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਯੋਗ ਕੰਮ ਵੀ ਕੀਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਈ, ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇੱਕ ਸੇਵਾਦਾਰ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਬੰਦਾ ਬਣ ਕੇ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਅੰਤ ਘਾਹਣੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ। ਇਹ ਗੁਣ ਵੀ ਇੱਕ ਕੁਸ਼ਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨਿਤੀਵਾਨ ਦੇ ਹੀ ਸਨ। ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਰਾਜੇ ਨੇ ਅਪਣੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਹੀ ਸਿੱਕਾ ਚਲਾਇਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪੱਖ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਰਾਜ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਸਮਝਿਆ, ਸਿੱਕਾ ਵੀ ਗੁਰੂ

ਮਹਾਰਾਜ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਹੀ ਚਲਾਇਆ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਪਹਿਲਾ ਤੋਂ ਤੁਰੀ ਆ ਰਹੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਕਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ

ਹੀ ਚਲਾਇਆ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਮੁੱਢ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਮਿਸਲਾਂ, ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪਣਾ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਤੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ। ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਜੋ ਵੀ ਇਲਾਕੇ ਜਿੱਤਦਾ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਸੌਂਪ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਮੁੱਢ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਜਗੀਰਦਾਰੀ ਪ੍ਰਥਾ (ਜਿਮੀਂਦਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧ) ਦੇ ਖਾਤਮਾ ਬਾਰੇ ਡਾ. ਗੀਤਾ ਸਿੰਘ



ਲਿਖ ਦੇ ਹਨ “ਕਿ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਗਲ ਰਾਜ ਦਾ ਜਿਮੀਂਦਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਡਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਲਵਾਹਕ ਕਿਸਾਨ ਗੁਲਾਮਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬੁਰੇ ਨੀਵੇ ਹੋ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਤਹਿਤ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਹੋਣ ਨਾਲ ਹਲਵਾਹਕ ਕਿਸਾਨ ਹਲਾਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਜਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਪੁਰਵ ਰਿਵਾਜ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਜੁਲਮ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਦਾ ਲਈ ਮਿਟ ਗਿਆ।

ਨਿਆਂ ਲਈ ਬੰਦਾ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ, ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਨਿਆਇ ਦਾ ਹਾਮੀ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਤੋਪ ਨਾਲ ਉਡਾਣ ਦਾ ਹੋਸਲਾ ਵੀ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੈ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਹਰ ਪਾਸੇ ਬਦਅਮਨੀ ਤੇ ਅਰਾਜਕਤਾ ਦਾ ਮੌਹਾਲ ਸੀ, ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਸਫਰ ਕਰਨਾ ਸੁੱਰਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚੋਰ, ਡਾਕੂ ਤੇ ਲੁਟੇਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਦੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਬਾਗ਼ਤ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਚੋਰਾਂ ਤੇ ਡਾਕੂਆਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨ ਚੋਂ ਚੋਰਾਂ ਤੇ ਡਾਕੂਆਂ ਦਾ ਡਰ ਸਦਾ ਲਈ ਦੂਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ, ਕਸਬਿਆਂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਮਨ ਸ਼ਾਤੀਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀਆਂ ਸਾਬਿਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਅਮਨ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਕਾਇਮ

ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ, ਜੇਕਰ ਅਮਨ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਾਇਮ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਨਵੇਂ ਸਥਾਪਿਤ ਰਾਜ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਨਵੀਂ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਸਰਹਿੰਦ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲੈਣ ਮਗਰੋਂ ਸਰਹਿੰਦ ਨੂੰ ਹੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਜੋਂ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਸਰਹਿੰਦ ਦੀ ਥਾਂ ਮੁਖਲਿਸਗੜ ਦਾ ਕਿਲ੍ਹਾ ਸਦੌਰੇ ਤੋਂ ਬੋਝੀ ਦੂਰੀ ਦੀ ਵਿੱਥ ਤੇ ਸੀ। ਇਸ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਕਈ ਮੀਲਾਂ ਤੱਕ ਸੰਘਣਾ ਜੰਗਲ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਲ੍ਹਾ ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਸਥਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ ਕੁਝ ਐਸੀ ਸੀ, ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣ ਛੇਤੀ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਰਨੈਲੀ ਸੜਕ ਤੋਂ ਕੁਝ

ਹਟਵੀ ਥਾਂ ਤੇ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਥਾਂ ਸਰਹਿੰਦ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਨੇ ਅਪਣੇ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਰ ਗਾਹ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। 15 ਨਵੰਬਰ 1709 ਨੂੰ ਸਦੌਰੇ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ 16 ਨਵੰਬਰ 1709 ਨੂੰ ਮੁਖਲਿਸਗੜ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਮਗਰੋਂ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਹਗੜ ਦਾ ਨਾਮ ਦੇ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ

ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਧਾਰਮਿਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਬੜਾ ਪੱਕਾ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਪੂਰਨ ਨਿਸ਼ਚਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਅਪਣੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਸਦਾ ਸੁਚੇਤ ਸੀ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕਹੇ ਗਏ ਮਾੜੇ ਬਚਨ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਰੋਧੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਦੇ ਬਦਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੁਰਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਤੋਂ ਨਾ ਡੋਲਣ ਵਾਲਾ ਇਸ ਸਿਦਕੀ ਸਿੱਖ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਆਪਣੇ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ 4 ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਅਜੈ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੁਲਮ ਦੇਖੇ ਅੰਤ ਉਸ ਦਾ ਕਲੇਜਾ ਕੱਢ ਕੇ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਬੁੰਨ ਦਿੱਤਾ, ਅੰਤ ਆਪ ਨੂੰ 9 ਜੂਨ 1716 ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਹ ਉਹ ਪੱਖ ਸਨ ਜੋ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਰਨੈਲ ਸੂਰਵੀਰ ਯੋਧਾ, ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਯੋਗ ਕੁਸ਼ਲ ਉੱਚੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਾਬਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਸਦਕਾ ਅਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਤੇ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਇਆ। ਬੰਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਪਹਿਲਾ 'ਸਿੱਖ ਗਣਤੰਤਰ' ਚਾਹੇ ਬੋਝੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਹੀ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਇਹ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਪੰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਦਾ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਦਿਲਚਸਪ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੋਂ ਲੈਂਬੋਰਗਿਨੀ ਸੁਪਰ ਲਗਜ਼ਰੀ ਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ

ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੁਪਰ ਲਗਜ਼ਰੀ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲੈਂਬੋਰਗਿਨੀ ਦਾ ਨਾਮ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਪਰ ਜਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਕਾਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕਾਢ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਸਬੰਧੀ ਬਿਲਕੁਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਲੈਂਬੋਰਗਿਨੀ ਸੁਪਰ ਲਗਜ਼ਰੀ ਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਖਸ ਦਾ ਨਾਮ ਫੇਰੁਸਿਓ ਲੈਂਬੋਰਗਿਨੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਫੇਰੁਸਿਓ ਲੈਂਬੋਰਗਿਨੀ ਦਾ ਜਨਮ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ 1916 ਨੂੰ ਇਟਲੀ ਦੇ ਫੇਰਾਰਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸੈਂਟੋ ਦੇ ਵਿੱਚ 'ਚ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਫੇਰੁਸਿਓ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਐਂਟੋਨੀਓ ਲੈਂਬੋਰਗਿਨੀ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਐਵਲੀਨਾ ਲੈਂਬੋਰਗਿਨੀ ਸੀ। ਫੇਰੁਸਿਓ ਲੈਂਬੋਰਗਿਨੀ ਪਿਤਾ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਸਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਧੰਦਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਫੇਰੁਸਿਓ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫੇਰੁਸਿਓ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਕੈਨਿਕੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਸੰਦ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਫੇਰੁਸਿਓ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਮੈਕੈਨਿਕ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਲਈ ਇਟਲੀ ਦੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟੈਕਨੀਕਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਪੜ੍ਹਾਈ

ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੇਰੁਸਿਓ ਲੈਂਬੋਰਗਿਨੀ 1940 'ਚ ਇਟਾਲੀਅਨ ਰਾਇਲ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਇੱਕ ਮੈਕੈਨਿਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਇਟਲੀ ਅਤੇ ਤੁਰਕੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੇਰੁਸਿਓ



ਕਾਰਾਂ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਪਰ ਦੂਜੀ ਵਿਸ਼ਵ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੋੜ ਆਇਆ। ਇਸ ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1945 ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਦੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਫੇਰੁਸਿਓ

ਲੈਂਬੋਰਗਿਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਟਰਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਰੁਸਿਓ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਤਜਰਬਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਹ ਵਾਹਨ



ਮੈਟੀਨੋਸ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਬਣ ਗਿਆ ਉਥੋਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਗਿਆ। 1946 ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਉਸਦੇ ਪਹਿਲੇ ਬੇਟੇ ਟੋਨੀਨੋ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਫੇਰੁਸਿਓ ਲੈਂਬੋਰਗਿਨੀ ਨੇ ਸੈਂਟੋ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੈਰਾਜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ, ਜਿੱਥੇ

ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਦਮ 'ਤੇ ਸਪੋਅਰ ਪਾਰਟਸ ਅਤੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਫੌਜੀ ਵਾਹਨਾਂ ਤੋਂ ਟਰੈਕਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਵਪਾਰ 'ਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ। 1947 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਟਲੀ 'ਚ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਲੈਂਬੋਰਗਿਨੀ ਨੇ ਖੁਦ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਟਰੈਕਟਰ 'ਕੈਰੀਓਕਾ' ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਟਰੈਕਟਰ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਲੈਂਬੋਰਗਿਨੀ ਟੈਰੈਟੋਰੀ ਨਾਮ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਖੜੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ ਆਦਮੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਕਾਰਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਪਸੰਦੀਦਾ ਕਾਰ ਫੇਰਾਰੀ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਨੇ ਲੈਂਬੋਰਗਿਨੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਲੈ ਆਂਦਾ। 1960 ਦੇ ਦਹਾਕੇ 'ਚ ਫੇਰੁਸਿਓ ਨੇ ਲਗਜ਼ਰੀ ਕਾਰ 'ਲੈਂਬੋਰਗਿਨੀ' ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ 20 ਫਰਵਰੀ 1993 ਨੂੰ 76 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਫੇਰੁਸਿਓ ਲੈਂਬੋਰਗਿਨੀ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ 'ਲੈਂਬੋਰਗਿਨੀ' ਕਾਰਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਸੁਪਰ ਲਗਜ਼ਰੀ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ 'ਲੈਂਬੋਰਗਿਨੀ' ਦਾ ਨਾਮ ਸਿਖਰ 'ਉੱਪਰ ਹੈ।

ਲੱਕ ਉਹਦਾ ਪਤਲਾ ਜਿਹਾ ਭਾਰ ਸਹਿਣ ਨਾ ਜੋਗਾ



ਪ੍ਰੋ ਜ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲੋ

ਲੱਕ ਸਰੀਰ ਦਾ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਚਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਸੰਤੁਲਿਤ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲੱਕ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਪੈ ਜਾਣ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਮਸਲਨ ਉਠਣ ਬੈਠਣ, ਤੁਰਨ ਫਿਰਨ ਤੇ ਭਾਰ ਵਗੈਰਾ ਚੁੱਕਣ ਵਿੱਚ ਅੌਖਿਆਈ ਆਦਿ।

ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਤਕਾਲੀ ਲੱਕ 'ਤੇ ਹੀ ਬੰਨ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜਦ ਕਿਧਰੇ ਧਾਅਵਾ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੱਕ ਬੰਨਦੇ ਹਨ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਬੁਠ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਹੋਰ-ਫੇਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹੀ ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹੀ-ਆਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਲੱਕ ਲੱਕ ਬੁਠ ਚ ਉਤਰੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਈਆਂ ਦਾ ਲੱਕ ਬਹੁਤ ਪਤਲਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਕੁੱਤੀ ਦੇ ਲੱਕ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਈਆਂ ਦੇ ਲੱਕ ਦੁਆਲੇ ਚਰਬੀ ਦੇ ਟਾਇਰ ਜਾਂ ਸਰੂਣੇ ਬਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਬੱਡੀ ਤੇ ਘੋਲਾਂ ਚ ਕਈ ਭਲਵਾਨਕੁਜਾਫੀ, ਰੇਡਰ/ਭਲਵਾਨ ਨੂੰ ਲੱਕ ਤੋਂ ਫੜਕੇ ਹੀ ਪਟਕਣੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਤਾਂ ਸੀ ਲੱਕ ਬਾਰੇ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ। ਹੁਣ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਬਦਲਦੇ ਹੋਏ ਮਾਹੌਲ ਚ ਲੱਕ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜੁੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਦੀ। ਜਦ ਅਸੀਂ ਛੋਟੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਪਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਕਾਇਦੇ ਚ ਇਕ ਗੀਤ ਪੜਕੇ ਗਾਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੱਕ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਗੀਤ ਹੁਣ ਪੁਰਾ ਤਾਂ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਸਦੇ ਬੋਲ ਸਨ : ਘੁੰਗੀਏ ਨੀ ਘੁੰਗੀਏ, ਟਾਹਲੀ ਤੇਰੇ ਬੱਚੇ, ਲੱਕ ਟੁਟ ਟੁਟ ਫੋਰ ਬੋੜੀ ਸੁਰਤ ਸੰਭਾਲੀ ਤਾਂ ਇਕ ਬੋਲੀ ਬੜੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੁਣਨ

ਨੂੰ ਮਿਲੀ : ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਿੰਡ ਸੁਣੀਦਾ ਪਿੰਡ ਸੁਣੀਦਾ ਮੋਗਾ ਉੱਥੇ ਦਾ ਇਕ ਸਾਧ ਸੁਣੀਦਾ, ਬੜੀ ਸੁਣੀਦੀ ਸੋਭਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਘੜਾ ਚੁਕਾਉਂਦਾ, ਮਗਰੋਂ ਮਾਰਦਾ ਗੋਡਾ ਲੱਕ ਉਹਦਾ ਪਤਲਾ ਜਿਹਾ ਭਾਰ ਸਹਿਣ ਨਾ ਜੋਗਾ।

ਬੋੜੀ ਹੋਰ ਸੁਰਤ ਸੰਭਾਲੀ ਤਾਂ ਰੇਡੀਓ ਤੋਂ ਇੰ-ਰਦੀਤ ਹਸਨਪੁਰੀ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਇਕ ਗੀਤ ਹਰ ਦੂਜੇ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਵੱਜਦਾ ਸੁਣਿਆ :

ਜੇ ਮੁੰਡਿਆ ਮੇਰੀ ਤੋਰ ਤੂੰ ਵੇਖਣੀ, ਗੜਬਾ ਲੈ ਦੇ ਚਾਂਦੀ ਦਾ, ਵੇ ਲੱਕ ਮਜਾਜਣ ਜਾਂਦੀ ਦਾ

ਅਸਾਂ ਕੁੜੀਏ ਨਾ ਤੇਰੀ ਤੋਰ ਨੀ ਵੇਖਣੀ, ਅੱਗ ਲਾਉਣਾ ਗੜਬਾ ਚਾਂਦੀ ਦਾ, ਨੀ ਲੱਕ ਟੁੱਟ ਜਾਊ ਹਿਲੋਰੇ ਖਾਂਦੀ ਦਾ।

ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਚਮਕੀਲੇ ਦਾ ਇਕ ਗੀਤ "ਜੀਜਾ ਮੇਰਾ ਲੱਕ ਮਿਣ ਲੈ, ਗੜਬੇ ਵਰਗੀ ਰੰਨ ਵੇ" ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਇਆ। ਮੁਹੰਮਦ ਸਦੀਕ ਦੇ ਕਈ ਗੀਤਾਂ ਚ ਲੱਕ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਮ ਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਏ ਐਸ ਕੰਗ ਦਾ ਗੀਤ " ਗਿੱਧਿਆਂ ਦੀ ਰਾਣੀਏ ਨੀ ਗਿੱਧੇ ਵਿੱਚ ਆ, ਗਿੱਧੇ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਬੋੜਾ ਲੱਕ ਨੂੰ ਹਿਲਾ" ਵੀ ਬਹੁਤ ਚੱਲਿਆ।

ਪਰ ਹੁਣਵੇ ਸਮੇਂ ਚ ਲੱਕ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੀਤਕਾਰ ਗੀਤ ਲਿਖਣ ਵੇਲੇ ਤੇ ਗਾਇਕ ਗੀਤ ਨੂੰ ਗਾਉਣ ਵੇਲੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਤੇ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਲੱਕ ਮਿਣਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲੱਕ ਦਾ ਸਾਇਜ਼ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ:

ਲੱਕ ਟਵੰਟੀ ਏਟ ਕੁੜੀ ਦਾ, ਫੋਰਟੀ ਸੈਵਨ ਵੇਟ ਕੁੜੀ ਦਾ, ਆਂ !

ਜਾਂ ਫੇਰ ਤੇਰੇ ਲੱਕ ਦੇ ਹੁਲਾਰੇ, ਕਹਿੰਦੇ ਆਰਾ ਰੀ ਰੀ ਰਾਰੇ !!

ਉਧਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਲੱਕ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਤੋੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਖੁੰਗਦਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੈਟਰੋਲਕੁ ਡੀਜ਼ਲਕੁ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਕੁ/ਇੰਤਕਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਤੇ ਨਿੰਤ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਵਧਾ ਕੇ ਮੋਢਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦਾ ਲੱਕ ਬਿਨਾ ਤਨਖਾਹਾ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਕਰਕੇ ਟੁੱਟਾਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲੱਕ ਵਿਹੁਣੇ ਹੀ ਤੁਰੇ ਫਿਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਬਿਨਾ ਪੜਾਈ ਤੋਂ ਫੀਸਾਂ ਭਰ ਭਰ ਕੇ ਲੱਕ ਨੂੰ ਸੇਕ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹੋਰ ਸੁਣੋ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆ, ਕੇਬਲ, ਰੇਤਾ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਤੇ ਭੂ ਮਾਫੀਏ ਦਾ ਲੱਕ ਤੋੜਨ ਦੇ ਆਹਰੇ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਕਤ ਸਭਨਾ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਦਾ ਲੱਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੱਭਾ ਕਿਵੇਂ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਲੱਕ ਹੁੰਦਾ, ਫਿਰ ਇਹ ਕਿਹੜੇ ਜੰਤਰ ਨਾਲ ਮਿਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ! ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕੇ ਨਾ ਰਿਲੇ ਨਾ ਕਦੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁਛਿਆ ਹੀ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪੌਣੇ ਕੁ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਟਕਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਸੰਗ੍ਰਹਾਂ ਖਾ ਕੇ ਚਾਰ ਕੁ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਚ ਇਹਨਾ ਸਮੂਹ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦਾ ਲੱਕ ਤੋੜਨ ਦਾ ਖੁੱਲੇਆਮ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਆਏ ਸਾਲ ਬਰਸਾਤਾਂ ਚ ਲੱਕ ਲੱਕ ਪਾਣੀ ਚ ਡੁੱਬਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਲੱਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਕਦੇ ਵੀ

ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਹਾਂ ! ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਸੁਣੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅੰਗੂਠਾ ਚੂਸਣ ਦੀ ਆਦਤ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਢਿੱਲਾ ਕੱਛਾ ਪਾ ਦਿਓ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਅੰਗੂਠਾ ਚੂਸਣ ਦੀ ਆਦਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਫੂ ਮੰਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਕੱਛਾ ਲੱਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਵਿਲਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਧਿਆਨ ਕੱਛੇ ਨੂੰ ਉਪਰ ਚੌਕੀ ਰੱਖਣ ਵੱਲ ਹੀ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਕੱਛੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅੰਗੂਠਾ ਚੂਸਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

ਆਪਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਲੱਕ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮੁੜ ਪੈਰੀ ਖੜੇ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਲੱਕ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾ ਦਾ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਨੇ ਤਾਂ ਹੁਣ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਹੀ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਲੱਕ ਤੋੜਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਲੱਕ ਜਿੱਥੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਇਕ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਸ ਦੀ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਅਹਿ-ਮੀਅਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਝ ਕੁ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਪਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਮੇਂਟਾਂ ਚ ਜ਼ਰੂਰ ਸਾਂਝੀ ਕਰੋ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿਵੇਂ ਜੀਵੀਏ?

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਦੁਜਾ ਨਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੈ। ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਸੁੱਖ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਦੋ ਅਜਿਹੇ ਪਹਿਲੂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਟਿਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਵ ਨਾ ਦੁੱਖ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹਿੰਦੇ ਤੇ ਨਾਂ ਸੁੱਖ। ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਜਿੰਗਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੋਲ ਸਬਰ, ਸੰਤੋਖ, ਹੌਸਲਾ ਹੈ ਉਸ ਕੋਲ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਕੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ 'ਚ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਚਿੰਤਾ, ਫਿਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਨੀਰਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮਾਨਸਿਕ ਖੜੋਤ ਕਈ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉੱਚੇ ਵਿਚਾਰ, ਉੱਚੀ ਸੋਚ, ਬਿਬੇਕ ਬੁੱਧ ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਰੱਖੋ, ਆਪਣੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰੋ, ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਚ-ਨਾਤਮਕ ਬਣਾਓ ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਧਾਰ ਲਵੋ ਕੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਕਠਿਨਾਈਆਂ, ਔਕੜਾਂ, ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਰੀਰਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਲਈ ਸਾਦਾ ਤੇ ਸੰਜਮ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਹੀ ਬੜੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਚਿਸ਼ਟ ਪੁਸ਼ਟ ਤਨ ਤੇ ਮਨ ਹੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਸੋਚ ਤਨ ਤੇ ਮਨ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਦਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚੋ ਜੋ ਸਾਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਵੇਲੇ ਦੀ ਚਿੰਤਾ, ਫਿਕਰ, ਬੋਝ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਪੱਖੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੇਮ-ਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੀਵੀਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਅਨੇਕਾਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਕਾਬੂ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਮਨੋਰੰਜਨ, ਸੰਗੀਤ, ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਊਰਜਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਰਾਣੀ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਕਿ "ਜੇ ਮਨ ਰੋਗੀ ਤਾਂ ਤਨ ਰੋਗੀ।" ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਦਸਾ ਦਾ ਆਪਸ 'ਚ ਗੂੜ੍ਹਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਧਾਰਨ ਤੇ ਸਰਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰੀਏ। ਦਿਮਾਗ ਤੋਂ ਬੇਲੋੜਾ ਬੋਝ ਨਾ ਪਾਈਏ। ਉੱਟ-ਪਟਾਂਗ ਵਿਚਾਰ ਮਨ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਢਾਲ ਲੈਣਾ ਹੀ ਸੁਖਾਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਮੰਤਰ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਸੀਂ ਵੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੱਸ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰੋਦ-ਰੋਦ ਕਰਕੇ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦੁੱਖ, ਤਣਾਅ, ਫਿਕਰ, ਨਿਰਾਸ਼ਾਵਾਦੀ ਸੋਚ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਢਹਿੰਦੀ ਕਲਾ 'ਚ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਚੇਤਨਾ, ਚੁਸਤੀ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਬਖਸ਼ਦੀ ਹੈ। ਸੁਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿਓ। ਬੁਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਭਜਾ ਦਿਓ। ਗ਼ੈਰ ਸੰਜਮੀ ਵਿਚਾਰ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਨੂੰ ਭਟਕਣਾ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲਾਲਸਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣਾ ਹੀ ਸਮੁੱਚੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨਾ ਹੈ।



ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ 'ਮੋਹਾ'

ਜੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ, ਹੌਸਲਾ, ਆਤਮ ਭਰੋਸਾ, ਆਤਮ ਸੰਜਮ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰੀਰ ਦਾ ਅੰਗ-ਅੰਗ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਚੁਸਤੀ ਜਤਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੌਕ, ਨਿਰਾਸ਼ਾ, ਪਛਤਾਵਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹ-ਸਤ ਹੀਣੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨ ਨੂੰ ਢਹਿੰਦੀਆਂ ਕਲਾਂ 'ਚ ਧਕੇਲਦੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ, ਫਿਕਰ ਬੁਜ਼ਦਿਲ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬੜੀ ਕੀਮਤੀ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਕ-ਧਾਰਾਤਮਕ, ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਬਣਾਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਨਾ ਪੱਖੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਗਲਬੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਵਹਿਮ ਤੋਂ ਡਰ ਅਚੇਤ ਮਨ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਗੜਦਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਸੁਚੇਤ ਮਨ ਭਰਮ, ਪਛਤਾਵਿਆਂ ਤੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਹਲਾ ਮਨ ਵੀ ਫਿਕਰਾਂ 'ਚ ਡੁੱਬਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਦੀ ਲਗਨ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਬਣਾਓ। ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਬਦਲਦੇ ਹਨ ਬੱਸ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅੱਛੀ-ਖਾਸੀ ਦੁਨੀਆ..

ਜਗਦੀਪ ਸਿੱਧੂ

ਇਹ ਸਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਦੇਖਣ ਲਈ ਤੁਰਨਾ-ਫਿਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਰਨ-ਫਿਰਨ ਤੋਂ ਭਾਵ ਵਿਚਰਨ ਤੋਂ ਹੈ ਪਰ ਅਨੁਭਵ ਨੇ ਵੀ ਬਦਲਦੇ ਰਹਿਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਲੱਗ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਨੇ। ਤੁਸੀਂ ਘਰ ਬੈਠੇ ਵੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹੋ; ਹਾਂ! ਇਹ ਦੁਨੀਆ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਬਾਹਰ ਵਿਚਰੇ ਬਿਨਾ ਸੁਹਾਵਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼, ਬੁਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਪਰ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸੋਹਣਾ ਚਿਹਰਾ, ਕਰੂਰ ਚਿਹਰਾ ਤੁਸੀਂ ਘਰ ਬੈਠੇ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਕਰੋਨਾ ਨੇ ਘਰ ਬੈਠਿਆਂ ਬਹੁਤ ਦੁਨੀਆ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਕਈ ਸਾਲ ਪਿੱਛੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ, ਜਦ ਮੈਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਘਰ ਦੇ ਕਮਰਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਗੇਟ ਤੱਕ ਹੀ ਗਿਆ ਸਾਂ। ਬਹੁਤ ਦੁਨੀਆ ਦੇਖੀ ਤਦ।

ਕਰੋਨਾ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ। ਧੀ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਾਗਦਾ ਉਹਦਾ ਕਰੋਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਖਰ ਤਕ।

17 ਦਿਨ ਕੁਆਰੰਟੀਨ। ਤਿੰਨ ਟਾਈਮ ਭਾਫ਼। ਦੋ ਟਾਈਮ ਗਰਾਰੇ। ਵਿਟਾਮਿਨ ਏ, ਸੀ, ਈ। ਬੈਡ ਤੋਂ ਹਿੱਲਣਾ ਨਹੀਂ। ਬੱਚੇ ਹੀ ਬਣ ਗਏ, ਗਿਣਤੀਆਂ-ਮਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਅੱਖਰ। ... ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਬੇਚੈਨੀ ਦੇਖੀ, ਤੌਤ, ਪਾਸੇ ਮਾਰੀ ਜਾਣੈ। ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਸਫਰ। ਘਰ ਦੀ ਘੰਟੀ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਵੱਜੀ ਪਰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਬਦਲ (ਵਿਕਲਪ) ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੋਸਤਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵਜਾ ਕੇ ਹੌਸਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗਿਆ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਯੁੱਧ ਹੀ ਹੈ। ਕਈ ਯੋਹੁਦਾ ਅਮੀਖਾਈ ਦੀਆਂ ਕਾਵਿ ਸਤਰਾਂ ਚੇਤੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਨੇ: ਮੈਂ ਸਿੱਖਿਆ ਯੁੱਧਾਂ ਤੋਂ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਪਰੇਡ



ਅਜੀਬ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ। ਘਰ ਦਾ ਕੋਈ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਵੀ ਜਿਵੇਂ ਜੋਰ ਦੀ ਵੱਜ ਕੇ ਤਾਹਨਾ ਮਾਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਕਰੀਬੀ ਲੋਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚੋਂ ਤੁਰਨ ਲੱਗੇ। ਸਰੀਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅੰਗ, ਵਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਝੜਨ ਲੱਗੇ। ਹੁਣ ਵੀ ਝੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਸਮੇਸ ਸਕੂਲ ਦੀ ਕੰਧ ਹੈ, ਅੰਦਰ ਗੁਲਮੋਹਰ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਹੀ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਬਸ ਉਹਨੂੰ ਦੇਖਣ ਗੇਟ ਤਕ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਹਿਪਾਠੀ ਲੱਗਦਾ। ਤਪਸ਼ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਨਿਖਰਦਾ ਲੱਗਦਾ।

ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਘਰ ਰਹਿ ਕੇ, ਇਕ ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਸਫਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਦੁਨੀਆ ਦੇਖ ਲਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਇਕੱਲੇ ਹਾਂ, ਕੋਈ ਕਿੰਨੀ ਹੱਦ ਤਕ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਢਕੇ ਹੋਏ ਨੇ, ਉਹ ਲੁੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ! ਲੋਕਡਾਊਨ ਕਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਘਰ ਅੰਦਰਲੇ ਸਫਰ ਨੇ ਲੋਕ ਤੌਤ, ਬਕਾ ਦਿੱਤੇ ਨੇ। ਦੋਸਤ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਦਾ ਫੋਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ: "ਇਹ ਫਿਕਰਮੰਦ ਨੇ, ਨੌਕਰੀ ਛੁੱਟ ਗਈ, ਘਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਫਸ ਗਈਆਂ, ਘਰ ਰਹਿਣ ਕਰ ਕੇ ਘਰ ਛੁੱਟ ਰਿਹੈ।"

ਇਕ ਦਿਨ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਬੁਖਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਖੁਦ ਨੂੰ ਇਕ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਮਹਿਦੂਦ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਘਰ ਨਾਲੋਂ ਇਕ ਕਮਰਾ ਕੱਟਦਾ ਨਹੀਂ, ਜੁੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧੀ ਨੂੰ ਉਧਰ ਜਾਣ ਵੰਨੀਓ ਰੋਕ ਰੋਕ ਰੱਖਦਾ। ... ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਬੁਖਾਰ ਘੇਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਕਰਨਾਕੁਤੇ ਲਹਿਰਾਉਣਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਲੁਕ ਜਾਣਾ ਸਰਹਾਣੇ 'ਚ ਬਿਸਤਰ ਤੇ ਇਕ ਪਿਆਰੀ ਔਰਤ ਦੇ ਜਿਸਮ 'ਚਕੁਤੇ ਹੋਰ ਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੈਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਾਹ ਰੱਖਣਾ ਸਿੱਖਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਛੋਟੀ ਥਾਂ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਉਝ ਵੀ ਸੱਤਾ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਰਾਤ ਨੂੰ 'ਅੱਠ' ਵਜੇ ਕਿਹੜਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਤੇ ਲੁਕਾਈ ਨੂੰ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿਚ ਪਾ ਦੇਵੇ। ਮੈਨੂੰ ਟੀਵੀ ਤੇ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ 8 ਪੀਐਮ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਭਿਨੇਤਾ 'ਆਠ ਕੇ ਠਾਠ' ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਨੇਤਾ ਵੀ ਅਭਿਨੇਤਾ ਹੈ। 'ਆਠ' ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਠਾਠ ਲੈਣਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕ ਉਲਝੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀਆਂ ਭੁੱਲ ਜਾਣ।

ਘਰ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਤੁਰ ਕੇ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਥੇ ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਆਇਆ। ਪਿਛਾਂਹ ਵੀ ਗਿਆ ਅਤੀਤ ਵਿਚ। ਯਾਦਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੰਗ ਤਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਨੇ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਵੱਖਰਾ ਅਨੁਭਵ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹੋ।

ਪਿਛਾਂਹ ਤੁਰਨਾ, ਦੌੜਨਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵੀ ਔਖਾ ਤਾਂ ਕਰਦਾ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਨਿਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਅਨੁਭਵ ਹੈ। ਕਸਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਬੈਕ ਰਨਇੰਗ (ਪਿਛਾਂਹ ਦੌੜਨਾ) ਵਕਤ ਤੁਸੀਂ ਔਖੇ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਤਾਜ਼ਗੀ, ਜਾਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਅੱਗੇ ਤੁਰਨ ਵੇਲੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਹੌਲੇ ਹੌਲੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਮਾਨਸਿਕ, ਸਰੀਰਕ ਦੋਵਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ। ਉਹਦੇ ਦੋ ਬਾਕਮਾਲ ਸ਼ਾਇਰ ਸ਼ਾਰਿਕ ਕੈਫੀ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ਿਅਰ ਨਾਲ ਇਹ ਲੇਖ ਬੰਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ:



Cosmetic & Family Dentistry

UPPAL DENTAL CARE

50 % Discount for Cash Patients

INVISALIGN

Call for Details
Straighten Teeth
Without Wires



Charanjit S Uppal
D.D.S.

FREE TEETH WHITENING WITH PAID EXAM,
X-RAY & CLEANING.
YOUR INSURANCE USUALLY COVER THESE SERVICES

Laser Treatment
Lumineers/Veneers
Dentures & Partials
Root Canals
Bad Breath
Cosmetic Dentistry
Crowns & Bridges
Tooth Extraction
Gum Treatment

**Strictly Maintained
Sterilization Standards**
**Most Insurance
Plans Accepted**

1191 W Tennyson Rd. # 4,
Hayward. (CA) 94544
510-786-1780

1750 CLEAR LAKE AVE
Milpitas, CA 95035
408-942-4400

www.uppaldental.com



Quick Lube & Smog

**We rent
U-HAUL**

OIL CHANGE & SMOG CHECK STATION

SUKHWINDER BHELLA

gogibhella@gmail.com

**691 W. Tennyson Rd
Hayward, CA 94544**

**PH 510-757-6775
FAX 510-292-0330**

TASTE OF INDIA

specialist- Gurh Dee Barfee, Gurh Diyaan Jalebian

32 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ
ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਤੇ
ਵਧੀਆ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ

ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੀਂ ਦਿੱਖ
ਦੇ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ
ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ

lunch buffet everyday
fresh jalebian every day

ਗੁੜ ਦੀ ਬਰਫੀ, ਫਿੱਕਾ ਕਲਾਕੰਦ
ਗੁੜ ਦੀਆਂ ਜਲੇਬੀਆਂ, ਇਮਰਤੀ



DEVINDER SINGH PABLA (OWNER)
510-791-1316

ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ
ਲਈ ਕੇਟਰਿੰਗ ਦਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪ੍ਰਬੰਧ

5144 MOWRY AVE (ON FARWELL DR)
FREMONT, CA 94538

510-773-8810



PREET FABRICS & APPLIANCE

ਅਸੀਂ ਹੋਲਸੇਲ ਅਤੇ ਰੀਟੇਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਸੂਟ,
ਜਿਊਲਰੀ, ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਹੋਰ ਸਮਾਨ, ਵਿਆਹ ਲਈ ਲਹਿੰਗੇ ਅਤੇ
ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੁਣੇ ਨਵੇਂ ਚੱਲੇ
ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।
ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਲਗੀ, ਸਿਹਰਾ, ਚੂੜਾ, ਹਾਰ, ਜਾਗੋ, ਰੁਮਾਲੇ ਤੇ
ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

YOUR ONE-STOP CENTER BOTH FABRICS & APPLIANCES

**APPLIANCES & LUGGAGE CROSS,
PARKER PENS, OSTER BLENDERS**

Watches (Seiko, Citizen & Swistar)
Shavers & Trimmers
Cellular Phones

Onkar Singh Banwait

5156 Mowry AVE. Fremont. CA 94538
Tel- 510-797-7111



*New Introducing
Chaat Corner*

Raja King of Sweets Now Presents

Come and Enjoy Mouth Watering Chaat All Day



ਹੁਣ ਸ਼ੁਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਈ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ

- BHEL PAPDI CHAAT
- FALUDA KULFI
- GOL GAPPE (PANI PURI)
- KHASTA KACHORI

RAJA SWEETS & INDIAN CUISINE

31583 Alvarado Blvd. Union City, CA 94587

Phone : (510) 489-9100



Moon Indian Cuisine

510-780-9233

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਖਾਣਾ ਪੈਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵੇਲੇ ਤੰਦੂਰ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੈ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ ਜੀ

- * 100 ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ
- * ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੇਟਰਿੰਗ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਛੋਟ
- * ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਕੁੱਕ

Fish Pakora

ਮੱਛੀ ਪਕੌੜੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਹਿਰ
ਲੱਡੂ, ਜਲੇਬੀ, ਬਰਫੀ, ਗੁਲਾਬ ਜਾਮੁਨ ਤੇ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਮੌਕੇ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।



Paul 510-978-7170

Over 30 Years Experience in Restaurant & Catering Business

ਮੂਨ ਇੰਡੀਅਨ ਕੁਜ਼ੀਨ (ਹੇਵਰਡ)

600 West Harder Rd. Hayward, CA 94544
Phone (510)780-9233 Fax (510) 780-9812

www.moonindiancuisine.net



TEC Equipment
Your Best Business Partner

DIXON

ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਟਰੱਕ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ, ਅਸੀਂ ਟਰੱਕਾਂ ਲਈ ਫਾਈਨਾਂਸ ਵੀ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

THE WEST'S LEADING FULL-SERVICE TRUCK AND TRAILER DEALERSHIP

SALES & LEASING • PARTS & SERVICE • FINANCE & INSURANCE



HARJINDER SINGH BAL
NEW TRUCK SALES

Direct 707-640-7114 | Cell 510-613-3573
hsingh@tecequipment.com



TECEQUIPMENT.COM

8555 Pedrick Rd Dixon, CA 95620

ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਜਿਥੇ ਆਲੂ ਖੀਦਣ ਲਈ ਨੋਟਾਂ ਦਾ ਝੋਲਾ ਭਰਕੇ ਲਿਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ!

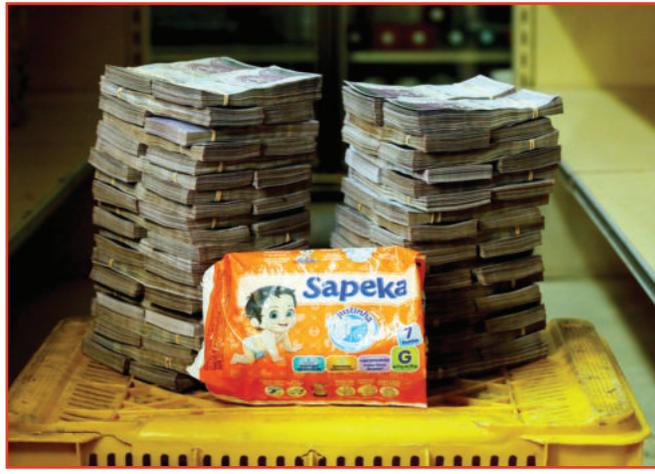
ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ ਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਦਰ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹ ਜਾਂ ਕੋਫੀ ਲੈਣ ਲਈ ਨੋਟਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬੈਲਾ ਭਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਚੌਜ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਾ ਆਲਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਬੈਗ ਅਤੇ ਬੋਰਿਆਂ ਵਿਚ ਭਰ ਕੇ ਨੋਟ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਟੰਗੇ ਲਿਫਾਫਿਆਂ ਵਿਚ ਘਰ ਲਈ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਨੋਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲੀਅਤ ਦੇਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਛਾਪਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਮ ਲੋਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਨਕਦੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਣਗੇ। ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਥੋਂ ਦੀ ਕਰੰਸੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਣ ਇੱਕ ਲੱਖ ਬੋਲਿਵਰ ਦਾ ਨੋਟ ਛਾਪਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮੁੱਲ ਵਰਗ ਦਾ ਨੋਟ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਲੱਖ ਬੋਲਿਵਰ ਨੋਟ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੀ ਸਿਰਫ

ਵੀ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ। ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲੁੱਟ-ਖਸ਼ੁੱਟ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

4 ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਮੁਦਰਾਸਫਿਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਦੀ ਕਰੰਸੀ ਦਾ ਹੁਣ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਗ੍ਰਾਹਕ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਲਾਸਟਿਕ ਜਾਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ ਜਾਂ ਡਾਲਰ ਵੱਲ ਰੁਖ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ ਬੋਲਿਵਰ ਕਰੰਸੀ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਦਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੱਖਾਂ ਬੋਲਿਵਰ ਦੇ ਨੋਟ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਿੱਲੋ ਮੀਟ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਦਾ

ਪਿਛਲੇ 30 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੋਟ ਛਾਪਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਮੁਦਰਾ ਬੋਲਿਵਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨਿਰੰਤਰ ਘਟਦੀ ਰਹੀ। ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮਦੂਰੋ ਨੇ ਓਪੇਕ (ਤੇਲ ਉਤਪਾਦਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ) ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਗਾੜ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਮਦੂਰੋ ਨੂੰ ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਜ਼ਰੀਏ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿਚ ਡੁੱਬਦਾ ਗਿਆ। ਤੇਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਤਬਕੇ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਖਰਚ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ਾਵੇਜ ਮਸੀਹਾ ਤਾਂ ਬਣ ਗਏ ਪਰ ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਦੀ ਇਕਾਨਮੀ ਹੇਠਾਂ ਆਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। 2013 ਵਿਚ ਸ਼ਾਵੇਜ ਨੇ ਮਾਦੁਰੋ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਚੁਣਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਕਰਜ਼ ਮਿਲਿਆ। ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਡਿੱਗ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਤੇਲ ਸਸਤਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਮਦਨ ਘਟੀ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਵਧੀ ਤਾਂ ਮਾਦੁਰੋ ਨੇ ਕਰੰਸੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਡਿਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਕਦਮ ਨਾਲ ਭਾਂਵੇ ਹੋਇਆ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਜ਼ਰੂਰ ਵੱਧ ਗਈ।



ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਲਾਕਡਾਊਨ ਅਤੇ ਤੇਲ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਨਾਲ ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਲਗਾਤਾਰ 7ਵੇਂ ਸਾਲ ਮੰਦੀ ਵਿਚ ਹੈ। ਸ਼ੰਕਾ ਜਤਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਆਖਿਰ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ 20 ਫੀਸਦੀ ਸੁੰਗੜ ਜਾਵੇਗੀ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕਾਰਣ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਰ ਬਦਤਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ।

ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੁਣ ਇਹ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੋਨਾ ਵੇਚ ਕੇ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ

0.23 ਡਾਲਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਦੋ ਕਿੱਲੋ ਆਲੂ ਹੀ ਖਰੀਦੇ ਜਾ ਸਕਣਗੇ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਵਿਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 2400 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਬੋਲਿਵਰ ਦੇ ਨੋਟ ਛਾਪੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡੇ ਨੋਟ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੋਟ ਛਾਪਣ ਦੇ ਲਈ ਇਟਲੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ 71 ਟਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੇਪਰ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ। ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਲਗਾਤਾਰ ਸੱਤਵੇਂ ਸਾਲ ਮੰਦੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਰੰਸੀ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਉਪਰ ਲੱਗੇ ਜ਼ੀਰੋ ਦੀਆਂ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਅਸਫਲ ਰਹੀਆਂ।

ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2017 ਤੋਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨਿਰੰਤਰ ਵੱਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਸਮਾਨ

ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਦੇਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਭੁੱਖ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਲਗਭਗ 30 ਲੱਖ ਲੋਕ ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਛੱਡ ਕੇ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ, ਚਿਲੀ, ਕੋਲੰਬੀਆ, ਇਕੁਏਡਰ ਅਤੇ ਪੇਰੂ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਸ ਗਏ ਹਨ।

33 ਸਾਲਾ ਰੀਨਾਲਡੋ ਰਿਵੇਰਾ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ 18 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਬੇਟੇ ਨਾਲ ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਛੱਡ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ “ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰਾ ਮਹੀਨਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਰਫ ਦੋ ਦਿਨ ਹੀ ਖਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਹ ਜਿਉਣ ਅਤੇ ਮਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂ ਅਸੀਂ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਮਰ ਜਾਂਦੇ।” 2014 ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਸਮੇਤ ਕਈ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਦੇ ਕੁਲ ਬਰਾਮਦ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਤੇਲ ਦੀ ਹੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ 96% ਹੈ। ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇਲ ਦੀ ਕੀਮਤ

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਦੂਰੋ ਦੇ ਆਲੋਚਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਮਦੂਰੋ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੌਰਾਨ ਫੈਲੀ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਇੱਕ ਵੇਲੇ ਲੈਟਿਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਦੇਸ਼ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਕੋਲ ਸਾਉਦੀ ਅਰਬ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੇਲ ਹੈ। ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਹੀਰੇ ਦੀਆਂ ਖਦਾਨਾਂ ਵੀ ਹਨ ਪਰ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇਲ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ 95 ਫੀਸਦੀ ਆਮਦਨ ਤੇਲ ਤੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ। 1998 ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣੇ ਹਿਊਗੋ ਸ਼ਾਵੇਜ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕਰਸੀ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਤਮਾਮ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ। ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲਾਅ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਾਵੇਜ ਨੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀਕਰਣ ਕੀਤਾ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੈਕਟਰ ਖਿਲਾਫ ਹੱਲਾ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਥੇ ਵੀ ਪੈਸੇ ਘੱਟ ਪਿਆ ਤਾਂ ਖੂਬ ਕਰਜ਼ ਲਿਆ ਅਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ

ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਖੇ ਸੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਖਾਣ ਲਈ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ, ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਵਿਚ ਕਰੀਬ 7,00,000 ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ 2 ਵਕਤ ਦੀ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਲਈ ਵੀ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਯੂਨਾਈਟਡ ਨੈਸ਼ਨ ਫੂਡ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਫਰਵਰੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਦੇ ਹਰ 3 ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਕੋਲ ਖਾਣ ਲਈ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਰਨ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ, 2013 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰੀਬ 30 ਲੱਖ ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਕੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ, ਕੰਬੋਡੀਆ, ਇਕੁਏਡਰ ਅਤੇ ਪੇਰੂ ਵਿਚ ਪਨਾਹ ਲਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਤ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਖਰਾਬ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੈਨਜ਼ੂਏਲਾ ਦੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਵੇਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਉਜਾੜਾ ਹੈ।

ਇਹ ਹੈ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪਰਿਵਾਰ

ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ 'ਚ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ 'ਚ ਸਿੰਗਲ ਫੈਮਿਲੀ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ 'ਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਭਾਰਤ 'ਚ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਘਟਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਏਕਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਧਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਤਿਉਹਾਰ, ਸਮਾਗਮ, ਵਿਆਹ

ਮਿਜ਼ੇਰਮ 'ਚ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦਾ ਨਾਂ ਜਿਓਨਾ ਚਾਨਾ ਜਿਹੜਾ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ 39 ਪਤਨੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕੁੱਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 94 ਹੈ। ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ 14 ਨੂੰ ਹਾਂ ਹਨ ਤੇ ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 33 ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ

ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਭਾਵਿਕ ਵੀ ਹੈ। ਆਖਿਰ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਜਿਸ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਪੋਰਟ ਕਰੇਗਾ, ਉਸ ਲਈ ਇਕੱਠੀਆਂ ਸੈਂਕੜੇ ਵੋਟਾਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਵੱਡੇ ਘਰ 'ਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਰਸੋਈਘਰ ਹੈ। 181 ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਇਸੇ ਵਿਚ ਦੋਵਾਂ ਵੇ-

45 ਕਿੱਲੋ ਚੌਲ, 25 ਕਿੱਲੋ ਦਾਲ, 60 ਕਿੱਲੋ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਖਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿਚ 70 ਕਿੱਲੋ ਤਾਂ ਦਾਲ ਤੇ ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਹੀ ਖਪਤ ਹੈ। ਅੰਡਿਆਂ ਦੀ ਤਾਂ ਗਿਣਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈਂਕੜੇ ਅੰਡੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 30 ਤੋਂ 40 ਮੁਰਗੀਆਂ ਇੱਕ ਦਿਨ 'ਚ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ



ਜਾਂ ਜਨਮਦਿਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਹੀ ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮਿਲਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰ 'ਚ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਏਕਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਤੋੜਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇੱਕ, ਦੋ, ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪੂਰੀ 181 ਹੈ। ਜੀ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਸਹੀ ਪੜ੍ਹਿਆ 181 ਮੈਂਬਰ। ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 100 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਮਰਿਆਂ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਇਹ ਵੱਡਾ ਪਰਿਵਾਰ ਅੱਜ ਏਕਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਅਨੋਖੀ ਮਿਸਾਲ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਰੋਚਕ ਤੇ ਅਨੋਖੀਆਂ ਹਨ। ਮਸਲਨ, ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੁਖੀ ਇੱਕ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ 39 ਪਤਨੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ

ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ 181 ਮੈਂਬਰ ਹੋਏ। ਜਿਓਨਾ ਚਾਨਾ ਆਪਣੇ ਇਸ ਲੰਬੇ-ਚੌੜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਜ਼ੇਰਮ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਟਵੰਗ 'ਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਏਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਤਾਂ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਘਰ ਵੀ ਵੱਡਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਜਿਹੇ ਘਰ 'ਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਮਰਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸੌ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹੋਵੋਗੇ ਕਿ ਏਨੇ ਵੱਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਜਿਓਨਾ ਚਾਨਾ ਵੱਡਾ ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਕਰਦੇ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਧਨੀ ਸ਼ਖ਼ਸ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਨ ਕਾਰਪੈਂਟਰ ਹੈ। ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਵੱਧ

ਲਿਆਂ ਦਾ ਖਾਣਾ ਪੱਕਦਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ 'ਚ ਜੁੱਟ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਖਾਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਘਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਵੀ ਇਹ ਮੈਂਬਰ ਆਪਸ 'ਚ ਮਿਲਜੁਲ ਕੇ ਪੂਰੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬਿਹਤਰ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਖਿਟਪਿਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਮੁਖੀ ਜਿਓਨਾ ਚਾਨਾ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਘਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਘਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿੰਨੇ ਰਾਸ਼ਨ ਵਿਚ ਆਮ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਗੁਜ਼ਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਓਨੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਇੱਥੇ

181 ਮੈਂਬਰ ਇੱਕ ਦਿਨ 'ਚ 20 ਕਿੱਲੋ ਫਲ ਚੱਟ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਓਨਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਬਾਕੀ 38 ਪਤਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੰਮ ਵੰਡਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ 'ਚ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੋਸਤੀ ਹੈ ਤੇ ਬਾਕੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਥੇ ਈਗੋ ਹਰਟ ਹੋਣ ਜਾਂ ਈਰਖਾ ਦੇ ਚੱਲਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਝਗੜੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਏਨੇ ਵੱਡੇ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਹਰ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਜਨਮਦਿਨ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਭ ਦੇ ਜਨਮਦਿਨ ਯਾਦ ਰੱਖ ਸਕਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਪਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਮੈਨੇਜ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ-ਦੂਸਰੇ ਦਾ ਬਰਬਡੇ ਯਾਦ ਰੱਖ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸੈਲੀਬ੍ਰੇਟ ਵੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਸਕੀਮਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਤੇ ਪੋਸਟ-ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਸਕੀਮ ਲਿਆਵੇਗੀ। ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਦਲਿਤ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਲਿਤ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਧੱਕੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਉਤਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੀ ਮੰਗ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਈ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਸਮਝਦਿਆਂ ਆਪਣਾ ਸਮਰਥਨ ਜਾਹਿਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ। ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਦਲਿਤ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਸਕੀਮ ਚਲਾ ਕੇ ਹੁਣ ਫੰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਦਲਿਤ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹਨੇ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ?

ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਲੀਪਾਪ ਦਿਖਾ ਕੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਪੈਰ ਪਿੱਛੇ ਖਿੱਚ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਕਾਲਜ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਮਹਿੰਗੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਰਸੂਖਵਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਈ ਕਈ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਦਿਖਾ ਕੇ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਵਜ਼ੀਫ਼ੇ ਹੱਤਮ ਕੀਤੇ ਜਾਪ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਤਾਂ ਸ਼ਤ-ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾਖਲੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਹਨ - ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਹੀ ਅਦਾਰੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹੋਣ। ਦਲਿਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਨੇ ਅਕਤੂਬਰ 10 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਵੀ ਮਿਲਿਆ। ਕੁਝ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਿਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ: ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਦੇ ਸੱਦੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਕੁਝ ਸੰਵਾਰਦੇ ਹਨ? ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਲਿਤ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤਾਉਣ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਕੀ ਕੁਝ ਸੰਵਾਰਦਾ ਹੈ?

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 35% ਦਲਿਤ ਆਬਾਦੀ ਹੈ। ਦਲਿਤਾਂ ਕੋਲ 3.2% ਵਾਰੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ 2% ਬੱਚੇ ਹੀ ਗਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਬਾਕੀ 10ਵੀਂ ਜਾਂ 12ਵੀਂ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚੋਂ ਦੌੜ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀਆਂ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦਲਿਤ ਕਿੱਥੋਂ ਭਰਨ? 2015-16 ਵਿਚ ਦਲਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 3.10 ਲੱਖ ਸੀ, 2018-19 ਵਿਚ ਇਹ ਘਟ ਕੇ 1.99 ਲੱਖ ਰਹਿ ਗਈ। ਸਵਾ ਲੱਖ ਬੱਚਾ ਕਿੱਥੇ ਗਿਆ? ਕੀ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਿਕਰ ਹੈ? ਦਲਿਤਾਂ ਨਾਲ ਅੱਤਿਆਚਾਰ, ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਭਾਰਤ ਲਈ ਲਿਖਿਆ, ਪੁਨਾ ਪੈਕਟ 1932 ਤਹਿਤ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਜੋ ਕੁਰਬਾਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੀ, ਕੀ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ 30 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਸਵਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਕਰਦੀ ਰਹੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਲਈ ਸਸਤੀ ਲੋਬਰ ਅਤੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁੱਤੀਆਂ ਕਰਦੀ ਰਹੇ?

ਪੰਜਾਬੀ ਦਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਹੈ ਪਰ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਲਿਤਾਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ? ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ! ਅੱਜ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰਨੇ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹਰ ਵਰਗ, ਖਾਸ ਕਰ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 32% ਦਲਿਤ ਵਸੋਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 25% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੱਗੋਂ ਬਾਹਰਾ ਇਹ ਕੰਮ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 25% ਵਿਚ ਵੀ ਦਲਿਤ ਸਮਾਜ ਨੂੰ

ਐੱਸ ਆਰ ਲੱਪੜ

ਜ਼ੀਰੇ ਹੈ। ਪਤਾ ਕਰਨ ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਉਂਕਿ ਖੋਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਦਾਰਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਆਈਸੀਏਆਰ (ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਖੋਜ ਕੌਂਸਲ) ਅਤੇ ਪੀਜੀਆਈ ਖੋਜ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਤਾਂ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲਿਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਹੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਡੰਗਰ-ਵੱਛਾ ਪਾਲਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ 'ਨੀਚਾ ਅੰਦਰਿ ਅੰਦਰ ਨੀਚ ਜਾਤਿ ਨੀਚੀ ਹੁ ਅਤਿ ਨੀਚ' ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਾਥਿ ਵਡਿਆ ਸਿਉਂ ਕਿਆ



ਵਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 85ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਅਜੇ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿਨਾ ਮੰਗਿਆਂ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਚ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ 10% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਤਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਪਰ 31.3% ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਣਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕ 27% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਦਲਿਤ ਬੱਚੇ ਜੂਡੀਸ਼ਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਤ ਲੱਗ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ 45% ਨੰਬਰ ਲਿਖਤੀ ਟੈਸਟ ਵਿਚ ਆਉਣਗੇ ਤਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨਾ ਤਾਂ ਯੂਪੀਐੱਸਸੀ ਵਰਗੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਲਾਉਣ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਜ਼ੀਰੇ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਨਾਲ ਲੁਪਿਆਣਾ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਦੋ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਜੋ ਲੈਕਚਰਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਭਰਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ

ਰੀਸ' ਪੜ੍ਹ ਸੁਣ ਕੇ ਮਨ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਕਥਨੀ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਫਰਕ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਅਨਿਆਂ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਵੇ। ਪੋਸਟ-ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਸਾਲਾਨਾ 2.50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵੀ ਬੇ-ਮਾਇਨੇ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਮੈਡੀਕਲ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਹੋਸਟਲ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਤਾਂ 20000 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ (2.50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ) ਆਮਦਨ ਵਾਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਜਾਂ ਇੰਜਨੀਅਰ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾ ਲਵੇਗਾ? ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਜਾਰੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਬਾਕੀ ਕੰਮ ਬੰਦ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰਨੇ ਪੈਣ! ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਵਜ਼ੀਫ਼ੇ ਅਤੇ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਅਕਾਊਂਟ ਵਿਚ ਸਿੱਧੇ ਪਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ

ਕਾਲਜ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ-ਨੁੱਕਰ ਕਰੇ ਜਾਂ ਡਿਗਰੀ ਰੋਕੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਤੁਰੰਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਲਜ ਬਿਨਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਬਿਜਲੀ, ਪਾਣੀ, ਸੜਕਾਂ, ਸੀਵਰ ਆਦਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦੇ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਆਮ ਪਬਲਿਕ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੰਝ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਭੱਜ ਸਕਦੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਚੈਰੀਟਬਲ ਟਰਸਟ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੂਨਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦਲਿਤ ਮਾਰੂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਹਰ ਗ਼ਰੀਬ, ਦਲਿਤ, ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਤੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਮੁਢਲਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਜੋ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਰਮਾਇਆ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ-ਲਿਖਣ, ਵਧਣ-ਫੁੱਲਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇ।

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚੋਂ ਜੋ ਐੱਮਐੱਲਏ ਹਨ, ਜੋ ਉਹ ਦਲਿਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ 2011-12 ਤੋਂ ਜੋ ਧੱਕਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਇਕ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰਾਂ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਉਂ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ? ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ 2018 ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਐੱਸਸੀ/ਐੱਸਟੀ ਐਕਟ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਵਾਇਆ, ਫਿਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਬਿਨਾ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿੱਤਿਆਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ ਲਈ। ਜੇ ਪੈਸੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਆਏ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਘਪਲਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਮਿਲਣਗੇ?

ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਸੋਚਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਦੱਸੋ? 'ਪੈਗਮ' ਨੇ 23 ਜੂਨ 2019 ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਖੇ ਰੈਲੀ ਕਰ ਕੇ ਵਜ਼ੀਫ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਉਠਾਇਆ ਸੀ। 25 ਜੂਨ 2019 ਨੂੰ 2015-16 ਦਾ 118.42 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਲਿਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਪੋਰਟਲ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਦਾਖਲੇ ਵੇਲੇ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਪਾਉਣ ਦਾ ਪੁਖਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੈੱਸ (ਸੋਸ਼ਲ ਸਕਿਊਰਟੀ ਸੈੱਸ ਵਾਂਗ) ਲਾ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਬੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਹਨ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਬੱਚੇ ਉਸ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਹਨ।

ਬਾਰਬੇਡੋਸ ਦੇਸ਼ ਵੱਲੋਂ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਇਕ ਵੇਲਾ ਸੀ ਜਦ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦਾ ਰਾਜਘਰਾਣਾ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਲੱਗੇ। ਹੁਣ ਕਰੀਬ 30 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਦੇਸ਼ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਰਾਜਘਰਾਣੇ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਰਿਪਬਲਿਕ ਬਣਨ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਹੈ। ਬਾਰਬੇਡੋਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਏਲੀਜ਼ਾਬੇਥ-2 ਉਸ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਮੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਏਲੀਜ਼ਾਬੇਥ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 15 ਅਤੇ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਰਾਣੀ ਹੈ।



ਕਰੀਬ 3 ਲੱਖ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਬਾਰਬੇਡੋਸ ਨੂੰ 1996 ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਤਖ਼ਤ ਨਾਲ ਰਸਮੀ ਸਬੰਧ ਬਣੇ ਰਹੇ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਸੈਂਡ੍ਰਾ

ਮੇਸਨ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਵੇਲਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਇਤਿਹਾਸ (ਕੋਲੋਨੀਅਲ ਹਿਸਟਰੀ)

ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੇਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਤਾ ਆਪਣਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮੁਖੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੀ ਹਾਂ

ਅਤੇ ਕੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਨਵੰਬਰ 2021 ਵਿਚ ਬਾਰਬੇਡੋਸ ਆਪਣਾ



55ਵਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਗਣ-ਤੰਤਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਥੇ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ

ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਖਿਰ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਗਣ-ਤੰਤਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਦੇਰ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਿਆ ਮੋਟਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਸਕੱਤਰ ਰਾਯ ਆਰ ਮੋਰਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੂਜਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਖਰੀ ਵਾਰ 1992 ਵਿਚ ਮਾਰੀਸ਼ਸ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਸੀ। ਸਾਲ 2018 ਵਿਚ ਮੋਟਲੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬੀਬੀ ਸੀ। ਉਥੇ, ਅੱਜ ਵੀ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮੁਖੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਏਲੀਜ਼ਾਬੇਥ ਹੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਿਸਾਬ ਨਾ ਦੇਣ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਬਸਿਡੀ ਰੋਕੀ

ਚੰਡੀਗੜ - ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਖੇਤੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਸਬੰਧੀ 69 ਕਰੋੜ 45 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ। ਇਹ 70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਲਗਭਗ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਕਿੱਥੇ ਗਈ, ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜੁਆਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਅੱਜ਼ਾਦ

ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦਾ ਪੈਸਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਹੀ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਬਸਿਡੀ ਆਨ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮੈਕਨਾਇਜ਼ੇਸ਼ਨ (ਸਮੈਮ) ਸਕੀਮ ਚਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ

ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਖਰੀਦਣ 'ਤੇ 50 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਫੰਡ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2016-17 ਵਿੱਚ 52 ਕਰੋੜ 9 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ 2017-18 ਵਿੱਚ 48 ਕਰੋੜ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਲਈ ਸਬਸਿਡੀ ਜਾਰੀ

ਕਰਕੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਲ 2016-17 ਵਿੱਚ 1 ਕਰੋੜ 14 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ 2017-18 ਵਿੱਚ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਈ ਕੁਲ ਸਬਸਿਡੀ 100 ਕਰੋੜ 59 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚੋਂ 31 ਕਰੋੜ 14 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ 69 ਕਰੋੜ 45 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਿੱਥੇ ਗਏ।

ਇਕ ਪਵਿੱਤਰ ਅਹਿਸਾਸ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਵਿਆਹ

ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਹਰ ਛੋਟੀ-ਛੋਟੀ ਖੁਹਾਇਸ਼, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਪਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਕੁਝ ਇਸੇ ਸੋਚ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਲੱਛਣ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਕੰਪਨੀ ਸੈਕਟਰੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸੋਭਿਤ ਟੈਂਡਨ ਨੇ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮੰਗੇਤਰ ਸ਼ਿਲਪਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ 8 ਸਾਲ ਤੋਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੰਪਨੀ ਸੈਕਟਰੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੰਦੌਰ ਵਿਚ ਕੋਚਿੰਗ ਵਿਚ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚਕਾਰ ਪਣਪੀ ਦੋਸਤੀ ਸਾਡੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਰੀਅਰ ਵਿਚ ਸਥਾਈਪਣ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਬੱਸ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸੀ। ਐਮ. ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਆਫਰ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਲਪਾ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਲੱਗ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਦਬਾਅ ਬਣਨ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਲਪਾ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਜਲਦੀ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਏ, ਪਰ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਅਤੇ ਸ਼ਿਲਪਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਿਲਪਾ ਨੇ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਫਰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਫਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਆਗਾਮੀ ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਕੈਰੀਅਰ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਮਹੱਤਵ ਹਨ। ਇਕ ਸਹੀ ਕੈਰੀਅਰ ਤੁਹਾਨੂੰ

ਸਫਲ ਬਣਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਨਵੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਥੇ ਹੀ ਬਿਹਤਰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਖੁਸ਼ਨੁਮਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਥੀ ਦਾ ਸਾਥ ਪਾ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਕਾਨੂੰਪੁਰ ਦੀ ਕੌਂਸਲਰ ਵੰਦਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਸ਼ਰਦ ਇੰਡੀਅਨ ਏਅਰਪੋਰਟ ਵਿਚ ਗਰੁੱਪ ਕੈਪਟਨ ਹਨ, ਉਹ ਜਿੰਨਾ ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ਵਿਚ ਸਫਲ ਸਨ, ਉਨਾ ਹੀ ਮੇਰੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੌਕਸ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕੋਰ-ਟਸ਼ਿਪ ਪੀਰੀਅਡ ਵਿਚ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ

ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸੀਆਂ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਿੱਥੇ ਦੇਖਦੀ ਹਾਂ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰਾ ਟੀਚਾ ਕੀ ਹੈ? ਮੇਰੀ ਇੱਛਾ ਜਾਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਕਾਇਦਾ ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਕੇਵਲ ਵਕਤ ਦਿੱਤਾ, ਬਲਕਿ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਇਸਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਕਿ ਅੱਜ



ਮੈਂ ਆਪਣੇ 'ਵੰਦਰਾਜ ਵੰਡਰ ਵੀਮੈਨਸ ਇੰਸਟੀ-ਚਿਊਟ' ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨਿਖਾਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿਚ ਕੁਕਿੰਗ, ਪ੍ਰਸਨੈਲਿਟੀ ਕਲਾਸਾਂ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੌਂਸਲਰ ਬਦਨ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਕ ਸੱਚਾ ਸਾਥੀ ਨਾ ਕੇਵਲ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਸਹੀ ਰਸਤਾ ਵੀ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਚ ਹਿੰ-ਦੋਸਤਾਨ ਏਅਰਨਾਟਿਕਸ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ

ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਿਕਲਪ ਭਾਗਤੀ ਦਾ। ਵਿਕਲਪ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਜੈਪੁਰ ਤੋਂ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਬੀ. ਐਚ. ਯੂ. ਤੋਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬਨਾਰਸ ਵਿਚ ਸਨ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਜੈਪੁਰ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ (ਐਮ. ਐਚ. ਆਰ. ਐਮ.)

ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਕ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸ਼ੌਕ ਹੁਣ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਵਕਤ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨ ਬਣਾਵਾਂ ਪਰ ਮੇਰੇ ਮਾਪੇ ਮੇਰੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਮਾ-ਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਇੱਤਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਨਹੀਂ ਬਿਠਾ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ (ਜੋ ਉਸ ਵਕਤ ਮੇਰੀ ਮੰਗੇਤਰ ਸੀ) ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦੁਬਿਧਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹੀ ਰਸਤਾ ਦਿਖਾਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸ਼ੌਕ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ। ਬਕਾਇਦਾ ਇਸਦੇ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਕਤ ਵੀ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਅੱਜ ਮੈਂ ਬਿਹਤਰ ਜੋਬ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸ਼ੌਕ ਨੂੰ ਵੀ ਜੀ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਕ ਹੋ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸੁਪਨੇ ਵੀ ਤਾਂ ਇਕ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇਹਾ ਸ਼ਰਮਾ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਤੇ ਫੋਕਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਅਗਲੇ ਇਕ-ਦੋ ਸਾਲ ਮੈਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਹਾਂ, ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਮੇਰੇ ਮੰਮੀ-ਪਾਪਾ ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਕੈਰੀਅਰ ਵਿਚ ਇਕ ਚੰਗੀ ਪੁਜੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਲਈ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਵਿਆਹ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਪਰ ਸਾਥੀ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਕੈਰੀਅਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਵੱਜੋਂ ਦੇਵੇ।

ਕਿਤੇ ਤੁਸੀਂ ਮਾੜੇ ਗੁਆਂਢੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ

ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਹੀ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰ-ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੋ ਤਾਂ ਪੜੋਸੀ ਹੀ ਸੁੱਖ-ਦੁੱਖ ਦੇ ਸਾਡੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਥੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਿੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪੜੋਸੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੀ ਇਕ ਸੀਮਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੇੜਤਾ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੜੋਸੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਸਿਰਦਰਦੀ ਬਣ ਜਾਓ। ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੜੋਸੀ ਉਦੋਂ ਮੁਸੀਬਤ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੜੋਸੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਜਾਣੇ-ਅਣਜਾਣੇ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।



ਜਦੋਂ ਪੜੋਸੀ ਸੌਂ ਰਹੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਵਕਤ-ਬੇਵਕਤ ਤੁਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੇ ਦਸਤਕ ਦੇਣ ਲੱਗਦੀ ਹੋ। ਹਰ ਵਕਤ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਚੌਕੀਦਾਰ ਵਾਂਗ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੀ ਹੋ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਥਾਂ ਤੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੋ। ਫਿਰ ਚਾਹੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਹਿਮਾਨ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ। ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨਾਲ ਜੋੜੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੁੱਛਦੇ ਹੋ। ਪੜੋਸੀ ਦੀ ਕਿਚਨ ਵਿਚ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਸਵਾਦ ਤੁਸੀਂ ਲੈਣਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ ਘਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੇ ਨੇੜੇ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੜੋਸੀ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾ ਦਿੰਦੀ ਹੋ। ਪੜੋਸੀ ਦੇ ਅਖਬਾਰ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਹੱਕ ਤੁਹਾਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਵਿਚ ਟੀ. ਵੀ. ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਨਪਸੰਦ ਸੀਰੀਅਲ ਤੁਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਡ੍ਰਾਈਂਗ ਰੂਮ ਵਿਚ ਦੇਖਦੀ ਹੋ। ਪੜੋਸੀ ਦੇ ਘਰ-ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਘੁਲੀ-ਮਿਲੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੋ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਹੀ ਪੜੋਸੀ ਦੇ ਘਰ 'ਤੇ ਮਹਿਮਾਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਆ ਗਏ ਹੋਣ। ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਤੁਸੀਂ ਪੜੋਸੀ ਦੇ ਡ੍ਰਾਈਂਗ ਰੂਮ ਵਿਚ ਡਟੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੋ। ਕਿਚਨ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਿਲਾਈ-ਕਢਾਈ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਕੰਮ ਹੋਵੇ, ਪੜੋਸੀ ਦਾ ਘਰ ਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕੰਮਕਾਜੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਘਰੇਲੂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ

ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੋਨਾਂ ਦੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਪਾਉਂਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਰੱਖ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਬੱਚੇ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬਹੁਤ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਰੱਖੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਅਦ 'ਚ ਪਛਤਾਉਣਾ ਨਾ ਪਵੇ।

ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੀ ਕੰਮ ਵਾਲੀ 'ਚ ਵੀ ਇਹ ਲੱਛਣ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਹਟਾ ਦਿਓ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਕੰਮ 'ਤੇ ਰੱਖ ਲਓ।

ਲਾਪਰਵਾਹ ਰਹਿਣਾ — ਜੇਕਰ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਖੁਦ ਟੀ.ਵੀ ਦੇਖਦੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾ ਰੋਕੇ ਜਿਵੇਂ ਚਾਕੂ,

ਕੈਂਚੀ, ਬਾਬਰੂਮ 'ਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਕੈਮਿਕਲ ਆਦਿ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿਓ।

ਜੇਕਰ ਉਸ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਨਾ ਦਿਖੇ ਤਾਂ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿਓ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਾਫ-ਸਫਾਈ ਦਾ ਧਿਆਨ — ਬੱਚਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੀ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਾਫ-ਸਫਾਈ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਸਿਖਾਉਣਾ ਤੁਹਾਡਾ ਹੀ ਕੰਮ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਤਾਂ ਬੱਚਾ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਹੀ ਸਿੱਖੇਗਾ ਅਤੇ ਬੱਚਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿਆਦਾ ਫੋਨ ਕਰਨਾ — ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਜੇਕਰ ਫੋਨ ਲੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ। ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਬੱਚੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਰਹੀ। ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਲੱਭ ਲਓ।

ਟੋਟਕੇ ਕਰਨਾ — ਬੱਚੇ ਦੇ ਬਿਮਾਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਮਿਰਚਾਂ ਵਾਰੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਟੋਟਕਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚ ਕੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਘਰ ਦੇ ਮਾਹੌਲ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਬਦਲ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪਿਆਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ — ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ 'ਤੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੇ ਅਤੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਮੇਕਅਪ ਨੂੰ ਹੀ ਸਵਾਰਦੀ ਰਹੇ ਤਾਂ ਵੀ ਸੋਚੋ।

ਸੋਚ ਬਦਲੋ- ਬਦਲ ਜਾਵੇਗੀ ਦੁਨੀਆਂ

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਚ ਰਾਧਿਕਾ ਆਪਣੇ ਦੀ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਆਈਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ 'ਬਦਲਾਪੁਰ, ਹੰਟਰ, ਮਾਂਝੀ- ਦਾ ਮਾਉਂਟੇਨ ਮੈਨ' ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਭਿਨੈ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਤੇ ਉਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕਦੀ ਕੋਈ ਰਣਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ। ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇਹੀ ਫਲਸਫਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਮ ਕਰੋ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ ਰਹੋ। ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਪਾਜੇਟਿਵ ਰੱਖੋ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪਸੰਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਦੀ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਐਕਸਪੈਰੀਮੈਂਟ ਪਸੰਦ ਹਨ। ਮੈਂ ਐਕਟਿੰਗ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪੱਧਰਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਸਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਰੋਚਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਰਾਧਿਕਾ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਤਾਂ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਘਰ ਤੋਂ ਇਸਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਵੇ। ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਸਿ-ਲਸਿਲਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘਰ ਤੋਂ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਵਿਚ ਵਿਤਕਰਾ ਨਾ ਕਰਕੇ ਇਸਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰੋ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਲੜਕਾ-ਲੜਕੀ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਸੋਚ ਬਦਲੋਗੀ, ਤਾਂ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਬਦ-ਲੇਗੀ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਵੀ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਬਲਾਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਆਤਮ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਗੁਣ ਸਿਖਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋੜ ਪੈਣ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰ ਸਕਣ। ਰਾਧਿਕਾ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਦੀ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਹੋਈ ਹੋਵੇ। ਇਸਦੇ ਕਾਰਨ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਕੈਰੀਅਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ। ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖੁਦ ਤੇ ਹਾਵੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿਓ। ਉਸਨੂੰ ਮਾਤ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰੇ ਰਹੋਗੇ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਬਿਹਤਰੀ ਦੇ



ਬਾਰੇ ਕਿਵੇਂ ਸੋਚ ਸਕੋਗੇ? ਕਦੀ ਕਦੀ ਮੈਂ ਵੀ ਅਸੁਰੱਖਿਆ-ਭਾਵ ਨਾਲ ਘਿਰਦੀ ਹਾਂ ਪਰ ਫਿਰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ।

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਲਟਕਦਾ ਮਸਲਾ

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਕਾਫੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਠੰਢੇ ਬਸਤੇ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮਹਾਂਸਭਾ ਵਿਚ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਹਿਸ ਭਖ ਗਈ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਰੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਪੇਸ਼ੀਆਂ ਦੂਰ ਕਰ ਕੇ ਉਚੇਰੀ ਕਾਰਕਰਦਗੀ ਅਤੇ ਕਾਰਗਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲ ਰਹੇ ਸਿਆਸੀ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸੰਗਕਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰਗਰਤਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹੈ।

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਰਖ ਪਰਖ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦਾ ਉਭਾਰ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ। ਦੂਜੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਵਿਚ ਅਥਾਹ ਜਾਨੀ ਤੇ ਮਾਲੀ ਤਬਾਹੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤੀਜੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਟਾਲਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਹ

ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸਾਂ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿਚ ਯੂਐਨ ਚਾਰਟਰ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅਮਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ, ਬਰਤਾਨੀਆ, ਚੀਨੀ ਗਣਰਾਜ (ਤਾਇਵਾਨ) ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸੋਵੀਅਤ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਗਣਰਾਜ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਫਰਾਂਸ ਨੇ

ਕੇਸੀ ਰੈਡੀ

ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਖਪਤਕਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅਮਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲ ਵੱਲੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੌਂਸਲ ਪਹਿਲੇ ਕਦਮ ਵਜੋਂ ਤਣਾਅ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਆਰਜ਼ੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇ



ਮਿਲ ਕੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਦਕਿ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਤਾਂ ਕੌਂਸਲ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਆਇਦ

ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਕੰਮ ਨਾ ਚੱਲੇ ਤਾਂ ਆਖਰੀ ਕਦਮ ਤਾਕਤ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਖੀਰਲੀ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 70 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਰਵਾਇਤੀ ਅਮਨ ਸੈਨਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜਸੀ ਮਿਸ਼ਨ, ਬਹੁਪੱਖੀ ਅਮਨ ਸੈਨਾ, ਅੰਤਰਿਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਟਕਰਾਅ ਟਾਲੂ ਕੂਟਨੀਤੀ ਅਤੇ ਇੱਛੁਕ ਗੱਠਜੋੜ ਆਦਿ ਕਈ ਔਜ਼ਾਰ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਟਕਰਾਅ ਦੌਰਾਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ, ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਟਕਰਾਅ ਦੌਰਾਨ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਸਲਾਮਤੀ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ਵਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਆਲਮੀ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਜਿਹੇ ਕਾਟਵੇਂ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਮਤੇ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਅਕਸਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਔਜ਼ਾਰਾਂ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਵਿਚ ਬੱਜਰ ਗਲਤੀਆਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਵਾਂਡਾ, ਸੋਮਾਲੀਆ ਅਤੇ ਬੋਸਨੀਆ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਹੁਣ ਤਕ ਹੋਏ ਅਧਿਐਨਾਂ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਕਾਰਗਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜ ਮੂਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖ਼ਾਤਬ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ- ਮੈਂਬਰੀ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ, ਵੀਟੋ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਵਾਲ, ਖੇਤਰੀ (ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਕੰਗਨਾ ਰਣੌਤ ਨੇ ਫਿਰ ਦਿਖਾਈਆਂ ਅੱਖਾਂ



ਫਿਲਮ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਕੰਗਨਾ ਰਣੌਤ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਮੁੜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਬੋਲਿਆ ਹੈ। ਕੰਗਨਾ ਨੇ ਉਧਵ ਠਾਕਰੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗੁੰਡਾ ਸਰਕਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਕੰਗਨਾ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ ਮੰਦਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਾਜਪਾਲ ਵੱਲੋਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਹੈ। ਕੰਗਨਾ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਜਾਣ ਕੇ ਵਧੀਆ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਗੁੰਡਾ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਬਾਰ ਅਤੇ ਰੋਸਤਰਾਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਰਣਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਸੋਨੀਆ ਸੈਨਾ, ਬਾਬਰ ਸੈਨਾ ਤੋਂ ਵੀ ਬਦਤਰ ਵਿਹਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਰਨਾਟਕ 'ਚ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਅਦਾਕਾਰਾ ਕੰਗਨਾ ਰਣੌਤ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਐਫਫਾਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਟਵੀਟ ਕਰ ਕੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਇਹ ਐਫਫਾਈਆਰ ਤੁਮਕੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਤੁਮਕੁਰ ਦੇ ਨਿਆਇਕ ਮਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪ੍ਰਥਮ ਨੇ ਵਕੀਲ ਐਲ ਰਮੇਸ਼ ਨਾਇਕ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 9 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਚ ਨਾਇਕ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਕਾਰਾ ਦੇ ਟਵੀਟ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪੁੱਜੀ ਹੈ। ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੰਗਨਾ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਏਏ 'ਤੇ ਭਰਮ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ ਸੀ, ਹੁਣ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਅੱਤਵਾਦ ਪੈਦਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਨ।

ਬਿੱਗ ਬੌਸ 'ਚ ਆਏ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਦਿਓਲ

ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਹਿਮਾਂਸ਼ੀ ਖੁਰਾਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿੱਗ ਬੌਸ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗਾਇਕਾ, ਅਦਾਕਾਰਾ ਅਤੇ ਮਾਡਲ ਸਾਰਾ ਗੁਰਪਾਲ ਨੇ ਇਸ ਸੀਜ਼ਨ ਔਟਰੀ ਲਈ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਗੁਰਪਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਹਨੇਵਾਲ ਪਿੰਡ ਦੇ ਦਸਤਾਰਧਾਰੀ ਮਾਡਲ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਦਿਓਲ ਨੇ ਵੀ ਬਿੱਗ ਬੌਸ 'ਚ ਔਟਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। 'ਸਾਰਾ ਜ਼ਮਾਨਾ ਸਾਰਾ ਕਾ ਦੀਵਾਨਾ...'

ਸਾਰਾ ਜੋ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਮ ਪੰਜਾਬੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤੋਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਫੈਸ਼ਨ ਡਿਜ਼ਾਇਨਿੰਗ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਾਰਾ ਗੁਰਪਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ 'ਚ ਅਕਸਰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਆਪਣੇ ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਐਕਟਿਵ ਹਨ ਅਤੇ 2.2

ਆਤ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਵੀਡੀਓ 'ਚ ਬਤੌਰ ਮਾਡਲ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਗਾਇਕੀ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਵੱਲ ਰੁਖ਼ ਕੀਤਾ। ਸਾਰਾ 'ਮੰਜੇ ਬਿਸਤਰੇ' ਅਤੇ 'ਡੰਗਰ ਡਾਕਟਰ ਜੈਲੀ' ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਨਜ਼ਰ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਇਸ਼ਕ ਬੀਮਾਰੀ', 'ਲੱਗਦੀ ਅੱਤ', 'ਸਲੋ ਮੋਸ਼ਨ',



ਮਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੋਲੋਅਰਸ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਸਾਰਾ ਟਵਿਟ 'ਤੇ ਵੀ ਆਈ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਨੇ ਔਟਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਇਮਪ੍ਰੈਸ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸਾਰਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰਿਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂ-

ਈ ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਵੀ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ 'ਸਿਰ 'ਤੇ ਪੱਗ ਬੰਨ ਕੇ ਮੈਂ ਵੀ ਸਟਾਰ ਬਣਨਾ ਹੈ' ਸਾਰਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਿੱਗ ਬੌਸ 'ਚ ਨਜ਼ਰ

'ਤੁਮਹੇ ਦਿਲਲੱਗੀ', 'ਜੀਨ' ਆਦਿ ਗਾਣਿਆਂ 'ਚ ਵੀ ਸਾਰਾ ਗੁਰਪਾਲ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਸਾਰਾ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਟੀਵੀ ਸ਼ੋਅ 'ਹੀਰ ਰਾਂਝਾ' 'ਚ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਬਿੱਗ ਬੌਸ ਸੀਜ਼ਨ 13 ਦੀ ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਹਿਮਾਂਸ਼ੀ ਖੁਰਾਨਾ ਆਉਣਗੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਹਨੇਵਾਲ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਦਿਓਲ। ਦਿੱਗਜ਼ ਅਦਾਕਾਰ ਧਰਮੇਂਦਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਵਾਰਿਸ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸਾਂਝ ਹਨ। ਉਹ ਸੰਨੀ ਦਿਓਲ ਦੇ ਵੀ ਫੈਨ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਾਰਿਸ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸਾਂਝ ਨੂੰ ਉਹ ਵੇਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੱਗ ਬੰਨ ਕੇ ਉਹ ਸਟਾਰ ਬਣਨ। ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਹੁਣ ਤੱਕ 'ਟੌਪ ਮਾਡਲ ਇੰਡੀਆ' ਅਤੇ 'ਐੱਸ ਆਫ ਸਪੋਸ' ਟੀਵੀ ਸ਼ੋਅ 'ਚ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸੀਜ਼ਨ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਹਿਮਾਂਸ਼ੀ ਖੁਰਾਨਾ ਨੇ ਵੀ ਖੂਬ ਧਮਾਲ ਮਚਾਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਸਭ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਸਾਰਾ ਗੁਰਪਾਲ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਦਿਓਲ 'ਤੇ ਟਿੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਬਾਲੀਵੁੱਡੀਆ ਰੰਗ 'ਚ ਰੰਗਣ ਲੱਗੇ ਪਹਾੜ

ਸਤੰਬਰ 'ਚ ਅਨਲਾਕ ਹੋਣ ਦਾ ਲਾਭ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਮਨਾਲੀ, ਕਸੌਲੀ ਤੇ ਸ਼ਿਮਲਾ 'ਚ ਫਿਲਮ, ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਐਲਬਮ ਦੀ ਸ਼ੁਟਿੰਗ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਨਾਲੀ 'ਚ ਹੰਗਾਮਾ-ਟੂ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੁਟਿੰਗ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕਾਸਟ ਦੇ ਨਾਲ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਸ਼ਿਲਪਾ ਸ਼ੈਟੀ ਸ਼ੁਟਿੰਗ 'ਚ ਭੁਸੇ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਿਮਲਾ ਦੇ ਰਿਜ਼ ਮੈਜਾਨ ਸਮੇਤ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ ਦੇ ਵੀਡੀਓ ਸ਼ੁਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਹਾੜ ਮਾਇਆਨਗਰੀ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਰੰਗ 'ਚ ਰੰਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ਿਮਲਾ 'ਚ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਦੇ 'ਚ ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ ਲਈ 24 ਕਲਾਕਾਰ ਸ਼ਿਮਲਾ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਠੜ ਦਇਸ, 'ਏਟ ਲਾਂਠਿ, ਸਾਰੇਗਾਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ ਲਈ ਸ਼ੁਟਿੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਆਂ ਹਨ। ਕਸੌਲੀ 'ਚ ਵੀ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀਡੀਓ ਐਲਬਮ ਦੀ ਸ਼ੁਟਿੰਗ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਿਦੇਸ਼ਕ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਸਕੋਨ ਦਾ



ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨਾਲੀ, ਸ਼ਿਮਲਾ ਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਸ਼ੁਟਿੰਗ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਫਿਲਮ ਨੀਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਜਨਸੰਪਰਕ ਵਿਭਾਗ ਜਿੰਮੇ ਹੈ ਪਰ ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਟਿੰਗ ਸਬੰਧੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੀਸ ਦਰ 'ਚ ਭਾਰੀ ਕਮੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਜਲਦ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇਗਾ ਪੋਟਰਲ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪੋਟਰਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸ ਦਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਰਹੇਗਾ। ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀਆਂ ਫੀਸ ਦਰਾਂ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਫਿਲਮੀ ਯੂਨਿਟ ਆਨਲਾਈਨ ਬੁਕਿੰਗ ਕਰ ਸਕੇ। ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਫਿਲਮ ਸਿਟੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਆਏ ਹਨ।

ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਟਿੰਗ ਸਬੰਧੀ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦਾ

ਜਬ ਸਈਆਂ ਭਏ ਕੋਤਵਾਲ..



ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਹ ਨਾਗਰਿਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਅਕਸਰ ਇਹੀ ਸੁਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਭ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਭਰਮ ਉਸੇ ਵਕਤ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਕੀ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 135 ਕਰੋੜ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਬਣਾਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਭਗਵਾਨ ਸ਼੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਯੁੱਗ ਦੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚੱਲਦੇ ਹਨ, ਆਮ ਲੋਕ ਉਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਉਸੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ-ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧੀ ਐਲਾਨੇ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਵਾਏ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਵੋਟਰ ਇਹੀ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨੇਤਾ ਜੀ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰ-ਕਰ ਕੇ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰਾਂ।

ਆਖਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਕ ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾ 'ਤੇ 36 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਤਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਕੇਸ ਕਿੱਦਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ? ਆਮ ਆਦਮੀ ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੁਣ ਤਕ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਪਿਆ-ਪਿਆ ਸਭ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਜਗਜ਼ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਿਧਾਨਕਾਰ ਤੇ ਐੱਮਪੀ ਬਣ ਗਏ ਸਗੋਂ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਏ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਕ ਨੇਤਾ ਵਿਰੁੱਧ 1983 ਵਿਚ ਜਦ ਅਪਰਾਧਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ 36 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ ਆਇਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਕਰਤੱਵ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋਵੇ। ਵੈਸੇ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਦੁਖੀ ਤੇ ਹੈਰਾਨ ਸਨ ਕਿ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰੇ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜ ਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੁੱਜ ਜਾਵੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਵੇ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਬੈਠਕਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰੇ।

ਹੁਣ ਜੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਆਂ ਮਿੱਤਰ ਨੇ ਰੱਖੀ ਕਿ 4442 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 2556 ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਰਤਮਾਨ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਹਨ। ਜਸਟਿਸ ਐੱਨ.ਵੀ. ਰਮਨ, ਜਸਟਿਸ ਸੂਰੀਆਕਾਂਤ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਇ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜਲਦ ਅਰਬਾਤ ਸੰਤੋਖ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਹੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਈਮੇਲ ਜ਼ਰੀਏ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ,

ਹੋਣਗੇ। ਉਹ ਮੋਟੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਇਕ-ਦੋ ਅਪਰਾਧੀ ਹੋਣ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ। ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਵਤ ਕੇ ਗੁੰਡੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟਦੇ ਹਨ, ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਲੁੱਟ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਵਰਗੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਹੁਕਮਰਾਨ ਧਿਰ ਦੇ ਐੱਮਪੀ ਜਾਂ ਐੱਮਐਲਏ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜੋ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਹਨ, ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਜਨਤਾ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾਵੇ। ਧਨ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹੁਬਲ ਵਾਲੇ ਦਲ-ਬਦਲੂਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਘਿਸੀਆਂ-ਪਿਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਜਿੱਤ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਲੱਗਾ ਜਾਂ ਚੰਗਾ, ਮੈਂ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਦਾ ਡੀਜੀਪੀ ਆਪਣੇ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਥਾਣੇ ਦਾ ਮੁਨਸ਼ੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਜਦ ਤਕ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਵਿਧਾਇਕ ਜਾਂ ਐੱਮਪੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਖਰ ਕਿਉਂ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਗਏ ਕਿ ਹਰ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲਰ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੀ-ਹਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਅਲੱਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣੇ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ, ਬਦਲੀ ਅਤੇ ਪੋਸਟਿੰਗ ਉਸੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।



ਜੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਅਤੇ ਕਾਲਾ ਧਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਬਕਾਇਆ ਪਏ ਹਨ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅੱਜ ਦੀ ਤਰੀਕ ਵਿਚ 2556 ਸਾਡੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦਾਗੀ ਹਨ ਤਾਂ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਉਹ ਇੰਨੇ ਤਾਕਤਵਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੌ ਵਾਰ ਸੋਚੇਗਾ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਤੇ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਦਾਗੀ ਲੋਕ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਕੇ ਜਾਨ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾਵੇਗਾ? ਕੀ ਉਹ ਇੰਨੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਡਰਨਗੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ

ਵਿਰੁੱਧ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਕੰਬਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਧੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਜਦ ਤਕ ਪੁਲਿਸ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗੀ, ਉਦੋਂ ਤਕ ਨਾ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਅਪਰਾਧ ਘਟੇਗਾ, ਨਾ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਹੋ ਸਕੇਗੀ ਤੇ ਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਮਿਲ ਸਕੇਗਾ। ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਤਕ ਪੁੱਜੇਗੀ। ਹੁਣ ਚੀਫ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਲਟਕਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਭਾਵੇਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਮਾਂ ਹੱਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਕਈ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹੀ ਹੈ ਕਿ 'ਜਬ ਸਈਆਂ ਭਏ ਕੋਤਵਾਲ ਤੋਂ ਡਰ ਕਾਹੇ ਕਾ' ਚੋਣ

ਵੀ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਘਿਸੀਆਂ-ਪਿਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਜਿੱਤ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਲੱਗਾ ਜਾਂ ਚੰਗਾ, ਮੈਂ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਦਾ ਡੀਜੀਪੀ ਆਪਣੇ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਥਾਣੇ ਦਾ ਮੁਨਸ਼ੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਜਦ ਤਕ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਵਿਧਾਇਕ ਜਾਂ ਐੱਮਪੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਖਰ ਕਿਉਂ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਗਏ ਕਿ ਹਰ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲਰ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੀ-ਹਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਅਲੱਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣੇ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ, ਬਦਲੀ ਅਤੇ ਪੋਸਟਿੰਗ ਉਸੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦਾ ਆਦਰ-ਸਤਿਕਾਰ ਤਾਂ ਕਰਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗ਼ੁਲਾਮ ਨਾ ਬਣਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਲ-ਬਦਲੂਆਂ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਕੰਟਰੋਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਜੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤਕ ਚੋਣ ਨਾ ਲੜ ਸਕੇ। ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਦ ਤਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਪਰਾਧ ਵੀ ਹੋਣਗੇ, ਅਪਰਾਧੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪੁੱਜਣਗੇ, ਕੇਸ ਲਟਕੇ ਵੀ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਠੱਗੀ ਜਿਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਲਾਚਾਰ ਹੋ ਕੇ ਦੇਖਦੀ ਰਹੇਗੀ।

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਲਟਕਦਾ ਮਸਲਾ

(ਸਫਾ 17 ਦੀ ਬਾਕੀ) ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਵਡੇਰਾ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜੀ ਤੌਰ ਤਰੀਕੇ। ਮੈਂਬਰੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਰਗ ਹਨ: ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਪੰਜ ਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰ (ਪੀ-5) ਤੇ ਦਸ ਗ਼ੈਰਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਮਹਾਂਸਭਾ ਦੇ 193 ਮੈਂਬਰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅੰਦਰ ਅਸਮਾਨਤਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਤਾਕਤ ਪੰਜ ਸਥਾਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰਤ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਮੈਂਬਰ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵੀਟੋ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਪੰਜ ਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਵੀਟੋ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਵ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਮਾਇਤ ਵੀ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਕੋਈ ਇਕ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਰਾਹ ਰੋਕ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਖੇਤਰੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੀ ਕਾਰਗਰਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੌਂਸਲ ਦਾ 75 ਫੀਸਦ ਕੰਮਕਾਰ ਅਫਰੀਕਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਅਫਰੀਕਾ ਤੋਂ ਇਕ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਸਫੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ " ਇਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮਹਾਂਦੀਪ ਬਾਰੇ ਦੂਜੇ ਲੋਕ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਪੁੱਛਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ।" ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਵਡੇਰਾ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜੀ ਤੌਰ ਤਰੀਕੇ ਵੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਾ ਹਨ। ਕੌਂਸਲ ਸਮਕਾਲੀ ਸੱਤਾ ਹਕੀਕਤਾਂ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਹਕੀਕਤਾਂ ਦੀ ਹਾਈ ਬਣ ਸਕੇ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਪੈਮਾਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ

ਕੋਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਵਿੱਤੀ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ-ਇਸ ਨਾਲ ਜਰਮਨੀ ਅਤੇ ਜਪਾਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਦੇ ਚੰਗੇ ਆਸਾਰ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਵਿੱਤੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪੱਖੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਦੂਜੇ ਤੇ ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ ਜਾਂ ਯੂਐਨ ਅਮਨ ਸੈਨਾ ਵਿਚ ਦਸਤਿਆਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਿਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਭਾਰਤ, ਨਾਇਜੇਰੀਆ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦੇ ਚੰਗੇ ਆਸਾਰ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪਹਿਲੇ, ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮਤਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਵਿਚ 'ਵੱਡੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ' ਦੀ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਨਾ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਦਸਤਿਆਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕਾਂ, ਖੇਤਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਟਕਰਾਅ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਵੀ ਵਾਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਲਈ ਗ਼ੈਰਰਸਮੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵੀ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰਰਾਜਕੀ ਸੰ-ਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੌਂਸਲ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਕੌਂਸਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਆਵੇਗਾ। ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾਵਾਂ ਵਿਚ ਯੌਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ, ਪੱਛਮੀ ਅਫਰੀਕੀ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਭਾਈਚਾਰੇ, ਪੂਰਬੀ ਅਫਰੀਕੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਿਹੇ ਖੇਤਰੀ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰੈਲੀਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਮੰਦਤੋਂ ਬੋਲ... ਵਾਗਗਿਓ ਪਾਰ

ਵਜ਼ੀਰੇ ਆਜ਼ਮ ਇਮਰਾਨ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ ਫਿਕਰ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਹੈ। ਅੱਠ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਗ਼ੈਰਜੋੜ- ਪੀਡੀਐਮ ਦੀ ਗੁੱਜਰਾਂਵਾਲਾ ਰੈਲੀ, ਲੋਕ ਗੁੰਗਾਰੇ ਪੱਖੋਂ ਬੇਮਿਸਾਲ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਰੈਲੀ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ (ਨਵਾਜ਼) ਨੇ ਕੀਤੀ। ਕਰਾਚੀ ਰੈਲੀ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਇਕੱਠ ਜੁੜਿਆ, ਪਰ ਜੋਸ਼ ਤੇ ਹੁੱਲਾਸ ਪੱਖੋਂ ਇਹ ਗੁੱਜਰਾਂਵਾਲਾ ਰੈਲੀ ਜਿੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰੈਲੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਮਕਸਦ ਇਮਰਾਨ ਖ਼ਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਚੁਲ੍ਹਾਂ ਹਿਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕਾਡਰ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੀਡੀਐਮ, ਇਮਰਾਨ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ ਆਪਣਾ ਮਕਸਦ ਦੱਸਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਰਾਜਸੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਇਕਜੁੱਟ ਰਾਇ ਹੈ ਕਿ ਇਮਰਾਨ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਲਈ ਸਿਰਫ ਫੌਜ ਹੀ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਿਆਸੀ ਵਿਰੋਧ ਜਾਂ ਰੈਲੀਆਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਹੀਂ। ਫੌਜ ਅਜੇ ਵੀ ਇਮਰਾਨ ਉੱਤੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤਹਿਰੀਕ-ਇ-ਇਨਸਾਫ਼ (ਪੀਟੀਆਈ) ਤੇ ਫੌਜੀ ਜਰਨੈਲਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਚ ਅਜੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਤਰੇਤ ਨਹੀਂ ਪਈ ਜਿਹੜੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰੁਖ਼ ਬਦਲਣ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾਵੇ। ਅਜਿਹੀ ਸੂਰਤੋਂਗਾਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਗੁੱਜਰਾਂਵਾਲਾ ਤੇ ਕਰਾਚੀ ਰੈਲੀਆਂ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਮਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੋਹ ਭੰਗ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰੋਜ਼ਨਾਮਾ 'ਡਾਅਨ' ਦੇ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਐਡੀਟਰ ਫ਼ਾਹਦ ਖ਼ਾਨ ਦੀ ਰਾਇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਕਣਕ ਤੇ ਖੰਡ ਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਲਹਿਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਝਲਕਾਰਾ ਗੁੱਜਰਾਂਵਾਲਾ ਤੇ ਕਰਾਚੀ ਦੀਆਂ ਰੈਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਡਾਅਨ' ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਆਪਣੇ ਲੇਖ 'ਉੱਠ ਰਹੀ ਲਹਿਰ' ਵਿਚ ਫ਼ਾਹਦ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅੰਦਰ ਅਸਲ ਸਿਆਸਤ ਗਲੀਆਂ, ਚੌਕਾਂ ਤੇ ਸੜਕਾਂ ਉੱਪਰ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੌਮੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਜਾਂ ਸੁਬਾਈ ਅਸੈਂਬਲੀਆਂ ਦੇ ਚੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਮਾਅਰਕੇਬਾਜ਼ਾਨਾ

ਤਕਰੀਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਸਿਆਸੀ ਤਾਪਮਾਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੀਆਂ। ਸਿਆਸੀ ਤਾਪਮਾਨ ਤਾਂ ਸੜਕੀ ਰੈਲੀਆਂ ਜਾਂ ਚੌਕਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਦੀਆਂ ਚੁੰਝ ਚਰਚਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਆਂਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੁੰਝ ਚਰਚਾਵਾਂ, ਹੁਣ ਹਵਾ ਇਮਰਾਨ ਖ਼ਾਨ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁੱਜਰਾਂਵਾਲਾ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਪੀਐਮਐਲ-ਐਨ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮੋ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੇ ਫੌਜ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਹਮਲਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਲੰਡਨ ਤੋਂ ਵੀਡੀਓ ਲਿੰਕ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਿੱਖੀ ਤਕਰੀਰ ਵਿਚ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬਲ ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਕਮਰ ਜਾਵੇਦ ਬਾਜਵਾ ਅਤੇ ਆਈਐਸਆਈ ਦੇ ਮੁਖੀ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਫੈਜ਼ ਹਮੀਦ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਲਾਵਤਨੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਨਵਾਜ਼) ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਰੇ ਆਜ਼ਮ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਤਿਆਗਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਨਵਾਜ਼ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਰਨੈਲਾਂ ਦੀ ਕਠਪੁਤਲੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ, ਇਸੇ ਲਈ ਫੌਜ ਨੇ ਅਸਿੱਧੇ ਰਾਜ ਪਲਟੇ ਰਾਹੀਂ ਕਠਪੁਤਲੀ ਵਜ਼ੀਰੇ ਆਜ਼ਮ (ਇਮਰਾਨ ਖ਼ਾਨ) ਮੁਲਕ ਉੱਤੇ ਬੋਧਿਆ। ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਭਾਵੇਂ ਹੋਰਨਾਂ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਫੌਜ ਨੂੰ ਨਿੰਦਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ (ਪੀਪੀਪੀ) ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਵੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਫੌਜੀ ਜਰਨੈਲਾਂ ਵੱਲ ਉਗਲੀ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਫਿਰ ਵੀ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੀ ਤਕਰੀਰ ਹੀ ਮੀਡੀਆ ਕਵਰੇਜ ਦਾ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸਾ ਬਣੀ ਰਹੀ। ਇਮਰਾਨ ਤੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਧਿਰ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਟ ਅਤੇ ਗ਼ੱਦਾਰ ਦੱਸਣ ਵਿਚ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਲਾਈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਹਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਮ ਹੈ। ਇਹੋ ਦਮ, ਇਮਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਾਂਹ ਮਰੋਤੂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਰਣਨੀਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਭਰਮਾ ਨਹੀਂ ਰਹੀ।

ਕੀ ਤਕਨੀਕ ਭਾਰਤੀ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ

ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਕਲਾਕਾਰ ਇੰਦੂ ਹਰੀਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਸੋਚਦੀ ਸੀ ਇਹ ਅਦਰਸ਼ ਰੋਮਾਂਸ ਹੈ।

ਪਰ ਕੁਝ ਹੀ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਲਿਵ-ਇਨ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਉਧੜਣ ਲੱਗੀਆਂ, ਰੋਜ਼ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਤੇ ਬਹੁਤੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇੰਦੂ ਦੀਆਂ ਇੰਨ-ਟਰਨੈਂਟ 'ਤੇ ਪਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਬਣਦੀਆਂ।

ਇੰਦੂ ਹਰੀਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, "ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਉਸਕਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੈਂ ਕੋਈ ਫੋਟੋ ਜਾਂ ਸੈਲਫੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰਦੀ, ਉਹ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਕੌਣ ਮੇਰੀ ਫੋਟੋ ਨੂੰ ਲਾਈਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕੌਣ ਕੰਮੈਂਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਛੋਟੀ ਕੀਤੀ, ਆਪਣੇ ਐਕਸ ਬੁਆਏ ਫ੍ਰੈਂਡਜ਼ ਨੂੰ ਲਿਸਟ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਿਆ, ਅਨਫ੍ਰੈਂਡ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਰਦ ਦੋਸਤਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵੀ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੌਜੂਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ, ਮੈਂ ਕੋਈ ਪੋਸਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਲਾਉਂਦੀ, ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਕੀ ਹੁੰਦਾ? ਜਲਦ ਹੀ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਆਫਲਾਈਨ ਯਾਨੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸੰਭਲ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ।"

ਪਰ ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਾ ਹੋਇਆ ਉਹ ਹਾਲੇ ਵੀ ਗੁੱਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਲੱਭ ਲੈਂਦਾ।

ਇਹ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਆਨਲਾਈਨ ਸੋਸ਼ਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇੰਦੂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇੱਕ ਦਿਨ ਅੱਵੇਂ ਹੀ

ਉਹ ਕਿਸੇ ਟਵੀਟ 'ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, 'ਮੈਂ ਅਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸਦੇ ਨੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਕਾ ਹੋਵੇ।' ਇਕ ਦੋਸਤ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਫੀ ਫਾਲੋਅਰ ਸਨ, ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਪੋਸਟ ਨਾਲ ਟੈਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਮੈਂਟ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ, 'ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਇੰਦੂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

"ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਟਵੀਟ ਦੇਖਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਪਾਰਟਨਰ ਨੇ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਮੈਸੇਜ ਭੇਜਿਆ, 'ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਫੱਡੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਵਾਲੇ ਦਲਾਲ ਹਨ।"

ਹਰੀਕੁਮਾਰ ਦਾ ਨਵਾਂ ਕਰਾਉਡ ਸੋਰਸਡ ਇੰ-ਸਟਾਗ੍ਰਾਮ, ਕਲਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 'ਲਵ, ਸੈਕਸ ਅਤੇ ਟੈੱਕ' ਦਾ ਅਧਾਰ ਉਸਦੇ ਨਿੱਜੀ ਤਜਰਬੇ ਹਨ ਅਤੇ 'ਆਨਲਾਈਨ ਸੋਸ਼ਣ' ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈਆਂ ਹੋਰ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਵੀ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ 'ਟੇਕ ਬੈਕ ਦਾ ਟੈੱਕ' ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਆਨਲਾਈਨ ਸੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ
ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਆਨਲਾਈਨ ਸੋਸ਼ਣ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਾ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਲਈ ਟ੍ਰੋਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਅਕਸਰ ਬਲਾਤਕਾਰ ਜਾਂ ਜਿਣਸੀ ਸੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸ਼ਕਾਇਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

2017 ਵਿੱਚ ਅਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਨੇ ਅੱਠ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ 4000 ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਸਰਵੇਖਣ

ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ 76ਫੀਸਦ ਔਰਤਾਂ ਜੋ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਜ਼ਰੀਏ ਸੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 32ਫੀਸਦ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਵੱਧਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੱਜੋਂ ਬਾਹਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸੇਦਾਰੀ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਵਧੇਰੇ ਔਰਤਾਂ ਆਨਲਾਈਨ ਸੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮੁਹਿੰਮ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਨਲਾਈਨ ਸੋਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਉਣ, ਵਿਦਰੋਹ ਪੈਦਾ ਕਰਨ, ਡਰਾਉਣ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਚੁੱਪ ਕਰਵਾਉਣ ਜਿੰਨੀ ਤਾਕਤ ਹੈ।

ਪਰ ਬੇਨਾਮੋਂ, ਬੇਪਛਾਣੇ, ਟ੍ਰੋਲ ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਚਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਹੋ ਰਹੇ ਸੋਸ਼ਣ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠੇ?

ਇਹ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, 'ਲਵ, ਸੈਕਸ ਅਤੇ ਟੈੱਕ' ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਵੇਂ ਜਿਣਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਅਧਾਰਤ ਹਿੰਸਾ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਆਨਲਾਈਨ ਥਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਹਰੀਕੁਮਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ "ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਾਰਟਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਨਲਾਈਨ ਥਾਂ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ, ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਜੁਆਬ

ਆਉਣਗੇ। ਹਰੀਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ 'ਲਵ, ਸੈਕਸ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ' ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, "ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਹਿੰਸਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹਿੰਸਾ ਮੰਨਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਖਾਸਕਰ ਭਾਵੁਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ।" ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਇਹ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਬਲਿਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸਤ ਨਾਲ ਚੈਟ ਕਰਨ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਧਮਕੀ, ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਨੰਗਨ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਲੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਆਨਲਾਈਨ ਗੱਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਭਾਵੁਕ, ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਜਿਣਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਪੋਸਟ ਨੂੰ ਪਾਉਣ 'ਤੇ ਮਿਲੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਜਿਸਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਡਿਵਾਈਸਜ਼ 'ਤੇ ਸਪਾਈਵੇਅਰ ਲਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।

ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਸਦਮਾ
ਹਰੀਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ, 'ਸੱਕ ਕਰਨ, ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ, ਜਿਣਸੀ ਸ਼ਰਮ, ਭਾਵੁਕ ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਹੋਰਾਫੇਰੀ' ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਇਹ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਦਮੇ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਦਬਾਈ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹੁਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਸਕੂਨ ਮਿਲਿਆ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋਚਿਆ ਮੈਨੂੰ ਇੰਨੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ।"

ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਰਾਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਾਲੇ ਧਨੌਲਾ ਦੀ ਪੋਤੀ ਨਿਧੀ ਨੇ ਨੀਟ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 'ਚੋਂ ਵਧੀਆ ਰੈਂਕ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਧਨੌਲਾ ਮੰਡੀ (ਸੰਜੀਵ ਗਰਗ ਕਾਲੀ)— ਸਥਾਨਿਕ ਮੰਡੀ ਦੇ ਰਾਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਾਲੇ ਤੇ ਸੀਤਾ ਰਾਣੀ ਦੀ ਪੋਤਰੀ ਨਿਧੀ ਪੁੱਤਰੀ ਰੀਤੁ ਰਾਣੀ, ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਲੱਕੀ ਨੇ ਨੀਟ ਦੀ ਹੋਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 'ਚੋਂ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ 14 ਲੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 'ਚੋਂ 720 ਅੰਕਾਂ ਤੋਂ 665 ਨੰਬਰ ਲੈ ਕੇ 1627 ਵਾਂ ਰੈਂਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਾਂ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਨਿਧੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਕੇ ਡਾਕਟਰ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਾਬੂ ਰਾਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਭੂਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਸੇਠੀ, ਨੀਲਮ ਰਾਣੀ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ, ਆਸਾ ਰਾਣੀ ਤੇ ਐਮਬੀਬੀਐਸ ਕਰ ਰਹੇ ਭਰਾ ਲੋਕੇਸ਼ ਗਰਗ, ਧੀਰਜ ਕੁਮਾਰ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਸਨ।

ਅੱਜ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਤਾਂਤਾ ਲੱਗਿਆ ਰਿਹਾ। ਨਿਧੀ ਦੀ ਇਸ ਮਾਣ



ਮੰਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋ, ਬਰਨਾਲਾ ਹਲਕਾ ਦੇ ਐਮ ਐਲ ਏ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਹੋਅਰ, ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜੀਵਨ ਕੁਮਾਰ ਬਾਂਸਲ, ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਭੁਰੇ, ਭੱਠਾ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਰਜਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਆਲੂ, ਸੈਲਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੋਨੀ ਬਾਂਸਲ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਿਸਪਾਲ ਗਰਗ, ਨੀਸੂ ਬਾਂਸਲ, ਆਤਮੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਾਤੀ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਵਿੰਦਰੀ, ਰਮਨ ਕੁਮਾਰ ਰਿੱਪੀ, ਰੋਹਿਤ ਕੁਮਾਰ ਨੀਟੂ, ਦੀਪਕ ਕੁਮਾਰ ਬਾਂਸਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਵੀਟਾ, ਡਾ. ਭੂਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ, ਸੁੱਖਾ ਬਰਨ, ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬੀਬਨ, ਚਰਨਜੀਤ ਮਿੱਤਲ ਕੌਸਲਰ, ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਲਾ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਧਨੌਲਾ ਦੀ ਪੱਲਵੀ ਨੇ ਨੀਟ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 'ਚੋਂ ਕੀਤਾ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨਾਮ ਉੱਚਾ

ਧਨੌਲਾ ਮੰਡੀ (ਸੰਜੀਵ ਗਰਗ ਕਾਲੀ) ਸਥਾਨਿਕ ਮੰਡੀ ਦੇ ਮਹਿਰੂਮ ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਗੋਇਲ ਤੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਅਧਿਆਪਕਾ ਸਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਦੀ ਪੋਤਰੀ ਪੱਲਵੀ ਪੁੱਤਰੀ ਡਾ. ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਗੋਇਲ (ਹੋਪੀ) ਤੇ ਡਾ. ਰਜਨੀ ਗੋਇਲ ਨੇ ਨੀਟ ਦੀ ਹੋਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 'ਚੋਂ 98 ਫੀ ਸਦੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਧਨੌਲਾ ਦਾ ਨਾਂ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡਾ. ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਗੋਇਲ, ਡਾ. ਰਜਨੀ ਗੋਇਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੱਲਵੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਰੈਂਕ ਆਉਣਾ ਹਾਲੇ ਬਾਕੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਲੜਕਾ ਵਿਸ਼ਵ ਗੋਇਲ ਵੀ ਜਲੰਧਰ 'ਚ ਐਮਬੀਬੀਐਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡਾ. ਗੋਇਲ ਦੇ ਭਰਾ ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਲੱਕੀ ਮਿਸਜ ਉਸਾ ਤੇ ਨੰਦਿਸ਼ ਗੋਇਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੱਲਵੀ ਦੇ ਵਧੀਆਂ ਨੰਬਰ ਆਉਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ 'ਚ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਹੋ ਸਕੇ ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਧਾਈਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸਿ-



ਲਿਲਾ ਲਗਾਤਾਰ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਰਿਹਾ। ਪੱਲਵੀ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ, ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜੀਵਨ ਕੁਮਾਰ ਬਾਂਸਲ, ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਭੁਰੇ, ਭੱਠਾ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਰਜਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਆਲੂ, ਸੈਲਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੋਨੀ ਬਾਂਸਲ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਿਸਪਾਲ ਗਰਗ ਦਾਨਗੜ੍ਹੀਆ, ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਿੱਕੀ ਦਾਨਗੜ੍ਹੀਆ, ਨੀਸੂ ਬਾਂਸਲ, ਆਤਮੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਗਰ ਕੌਸਲ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਾਤੀ, ਬਾਬੂ ਰਾਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਾਲੇ, ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਬਾਬੂ ਪ੍ਰਸੋਤਮ ਦਾਸ ਧਨੌਲਾ ਵਾਲੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਜਨਕ ਰਾਜ ਬਾਂਸਲ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਵਿੰਦਰੀ, ਰਮਨ ਕੁਮਾਰ ਰਿੱਪੀ, ਰੋਹਿਤ ਕੁਮਾਰ ਨੀਟੂ, ਦੀਪਕ ਕੁਮਾਰ ਬਾਂਸਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਵੀਟਾ, ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਲਾ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਕੀ ਸਤਿਯੁੱਗ, ਕਲਿਯੁੱਗ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਹੋਏ ਹਨ?

(ਸਫਾ 8 ਦੀ ਬਾਕੀ)
ਸ਼ਕਤੀਗੀਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਖਤਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਲੋਕ ਝੂਠੇ ਤੇ ਪਾਖੰਡੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਗਿਆਨ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਨਸਾਨ ਗੈਰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਮਨਾਹੀ ਵਾਲਾ ਭੋਜਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਗੇ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਪਲੀਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਖਾਧ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਮਿਲਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਮੋਹ ਮਾਇਆ, ਛਲ, ਕਪਟ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਲਿਯੁੱਗ ਦੇ ਖਤਮ ਹੁੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਔਸਤ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਉਮਰ 20 ਸਾਲ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਲਿਯੁੱਗ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹੁਣ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਯੁੱਗ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਹੋਏ ਸਨ? ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲਾ ਯੁੱਗ (ਸਤਿਯੁੱਗ) 1728000 (ਸਤਾਰਾਂ ਲੱਖ ਅਠਾਈ ਹਜ਼ਾਰ) ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ

ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਇੱਕ ਕਲਪਨਾ ਹੀ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਤਾਂ ਅਜੇ ਮਨੁੱਖ ਪੈਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ। ਮਨੁੱਖ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੋਇਆ ਅੱਜ ਤੋਂ ਲਗਪਗ ਚਾਰ ਲੱਖ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਧਾ ਖੜਾ ਹੋ ਕੇ ਚੱਲਣ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਜਾਨ-ਵਰਾਂ ਵਾਂਗ ਚਾਰੇ ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਦਾ ਸੀ। ਹੋਮੋ ਸੈਪੀਅਨ (ਸਮਝਦਾਰ ਇਨਸਾਨ) ਬਣਨ, ਹਥਿਆਰ ਵਰਤਣ, ਘਰ ਬਣਾਉਣ, ਅਨਾਜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ, ਅੱਗ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ-ਕਬੀਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਲੱਖ ਸਾਲ ਹੋਰ ਲੱਗ ਗਏ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਸਭਿਅਤਾ ਜੀਆਹੂ (ਹੈਨਾਨ ਪ੍ਰਾਂਤ, ਚੀਨ) 7000 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਪਣੀ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਸਿੰਧੂ ਘਾਟੀ ਦੀ ਸਭਿਅਤਾ (ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਸਿਰਫ 5500 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਕਸਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਆਰੀਆ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੇ ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਏਸ਼ੀਆ ਤੋਂ 3500 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵੱਲ

ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਵਾਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਰਾਵੜਾਂ ਨੂੰ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਧੱਕ ਕੇ ਕੋਸ਼ਲ, ਮੱਲ, ਪਾਂਚਾਲ, ਕੂਰੂ, ਗੰਧਾਰ, ਕੰਬੋਜ, ਸੂਰਸੇਨਾ, ਮਤਸਿਆ, ਆਵੰਤੀ, ਵਿਦੇਹ, ਅੰਗ, ਕਾਸ਼ੀ, ਸੂਰਸੇਨ, ਚੇਦੀ ਅਤੇ ਮਗਧ ਵਰਗੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ।

ਰਮਾਇਣ ਅਤੇ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਹਾਂ-ਪੁਰਾਣਾਂ ਅਤੇ ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਆਰੀਆ ਪੁੱਤਰ ਕਹਿ ਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਆਰੀਆ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹੀ 3500 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਆਰੀਆ ਪੁੱਤਰ 1728000 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਵੇਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਅਤੇ ਰਮਾਇਣ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਜੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਰੱਥ, ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਆਰੀਅਨ ਹੀ ਭਾਰਤ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਸਿੰਧੂ ਘਾਟੀ ਸਭਿਅਤਾ ਨੂੰ ਘੋੜੇ, ਰੱਥ ਅਤੇ ਲੋਹੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਅੱਜ਼ਾਰ ਵਰਤਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਲਿਯੁੱਗ ਨੂੰ ਅਗਿਆਨ ਦਾ ਯੁੱਗ ਕਿਹਾ

ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਪਤਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਬੇਹੱਦ ਘਟੀਆ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਤੇ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਮੰਨਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਲੇ ਠੀਕ ਨਾ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪਰ ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਥਾਹ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨਸਾਨ ਚੰਦਰਮਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੰਗਲ ਤੱਕ ਰਾਕੇਟ ਭੇਜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਖੋਜਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੌਖੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਤਰਕ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੱਸਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰੇ ਯੁੱਗ ਸਿਰਫ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੱਚਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।



ਕਰੀਬ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਲਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਹਾਰਟ ਅਟੈਕ ਦੇ ਸੰਕੇਤ

ਜ਼ੀਰੋ ਕੈਲੋਰੀ ਵਾਲੇ 12 ਭੋਜਨ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਵਧੇਗਾ ਵਜਨ

ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਕਈ ਬੁਢਾਪੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 30 ਦੀ ਉਮਰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਿਲ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਗਰਾਫ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਬੀ. ਐਲ. ਕੇ. ਹਾਰਟ ਸੈਂਟਰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸੀਨੀਅਰ ਡਾਕਟਰ ਅਜੈ ਕੌਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਹਾਰਟ ਅਟੈਕ ਦੇ ਲੱਛਣ ਮਹੀਨੇ ਕੁ ਪਹਿਲਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਵਕਤ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਕੇ ਇਲਾਜ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹਾਰਟ ਅਟੈਕ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਣੋ ਉਹਨਾਂ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜੋ ਹਾਰਟ ਅਟੈਕ ਦੀ ਚਿ-ਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ:

ਅਚਾਨਕ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਧੜਕਣਾਂ ਦਾ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ। ਲਗਾਤਾਰ ਛਾਤੀ ਵਿਚ ਜਾਂ ਪਿੱਠ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਦਬਾਅ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣਾ।

ਦਿਲ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋਣ ਤੇ ਦਿਲ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਲੱਡ ਪੰਪ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਂਦਾ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਸੋਜਿਸ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚੋ:



ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦੀਆਂ ਪੱਸਲੀਆਂ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਜਾਂ ਛਾਤੀ ਦੇ ਐਨ ਵਿਚਕਾਰ ਦਰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਖੁਦ ਹੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਣਾ।

ਅਕਸਰ ਸਿਰ, ਪੇਟ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਹਿੱਸੇ, ਪਿੱਠ, ਖੱਬੇ ਹੱਕ, ਗਰਦਨ ਜਾਂ ਦੰਦਾਂ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦਰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣਾ।

ਛਾਤੀ ਵਿਚ ਦਬਾਅ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਣਾ ਕਿ ਛਾਤੀ ਤੇ ਕੁਝ ਭਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਚਾਨਕ ਬਹੁਤ ਗਰਮੀ ਲੱਗਣਾ, ਠੰਡਾ ਪਸੀਨਾ ਆਉਣਾ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ। ਮਾਮੂਲੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੇ ਵੀ ਥੱਕ ਜਾਣਾ।

ਇਨਡਾਈਜੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਲਟੀਆਂ ਵਰਗਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਲਟੀ ਆਉਣਾ। ਅਕਸਰ ਬੇਚੈਨੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ, ਸਿਰ ਘੁੰਮਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ।

ਜ਼ੋਰ-ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਘੁਰਾਝੇ ਲੈਣਾ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਨੀਂਦ ਡਿਸਟਰਬ ਹੋਣ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋਣਾ।

ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖੁਆਉਣ-ਪਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ ਨਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਵਿਗੜ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਐਸਪੀਰੀਨ ਬਲੱਡ ਕਲਾਟ ਰੋਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਹਾਰਟ ਅਟੈਕ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਐਸਪੀਰੀਨ (ਜਿਵੇਂ ਡਿਸਪੀਨ) ਖੁਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਨਾਲ ਸਮੱਸਿਆ ਵੱਧ ਵੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੁੱਛੇ ਕੋਈ ਦਵਾਈ ਨਾ ਖਾਓ।

ਪਲਸ ਰੇਟ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਛਾਤੀ ਤੇ ਦਬਾਅ ਦੇਣ ਨਾਲ ਥੋੜ੍ਹੀ ਰਾਹਤ ਜ਼ਰੂਰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਗਲਤ ਤਰੀਕਾ ਸਮੱਸਿਆ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਟਰਨੈਟ ਤੇ ਸੀ. ਟੀ. ਆਰ. ਦਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕਾ ਦੇਖ ਕੇ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰੋ।

ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਣ ਦੇ ਲਈ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਸਪੋਰਟ ਦੇ ਕੇ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਦਿਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਵੇਗਾ।

ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਲਿਆਓ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਢਿੱਲਾ ਕਰ ਦਿਓ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕੇ।

ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਛਾਣੋ ਕਿੰਨੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੋ ਤੁਸੀਂ

ਬੁੱਲ੍ਹ ਸਾਡੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਦਲਾਅ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਸੰਕੇਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਸਿਸਹਤ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ।

ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਰ ਜਾਂ ਕਿਨਾਰੇ 'ਤੇ ਛਾਲੇ ਇਨਡਾਈਜੇਸ਼ਨ, ਵਿਟਾਮਿਨ ਸੀ ਅਤੇ ਬੀ. 12 ਦੀ ਕਮੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡਸਟ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਾਈਡ ਇਫੈਕਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਛਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਫੁੱਲੀ ਲਿਪਸ

ਅਜਿਹਾ ਡੀਹਾਈਡ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਨਿ-ਉਟ੍ਰੀਸ਼ੀਅਨਸ ਦੀ ਕਮੀ ਅਤੇ ਇਮਯੂਨ ਸਿਸਟਮ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਚੱਕਰ ਆਉਣਾ, ਵਾਲ ਝੜਨਾ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੋਣ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੋਣ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਜਿਸ



ਹੋਣ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਫਟੇ ਬੁੱਲ੍ਹ

ਇਹ ਡਾਇਬਟੀਜ਼ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ। ਬਾਡੀ

ਇਹ ਐਲਰਜੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ-ਕਈ ਖਾਣੇ ਦੇ ਰੀਐਕਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਤੇ ਸੋਜਿਸ

ਵਿਚ ਵਿਟਾਮਿਨ ਸੀ., ਨਿਊਟ੍ਰੀਸ਼ੀਅਨਸ ਦੀ ਕਮੀ ਅਤੇ ਇਮਯੂਨ ਸਿਸਟਮ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਫਟਣਾ

ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਵਿਟਾਮਿਨ ਬੀ.12 ਦੀ ਕਮੀ ਅਤੇ ਫੰਗਲ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਬਕਾਵਟ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।

ਬੁੱਲ੍ਹ ਕਾਲੇ ਪੈਣਾ

ਅਜਿਹਾ ਬਾਡੀ ਵਿਚ ਆਇਰਿਨ, ਜ਼ਿੰਕ, ਵਿਟਾਮਿਨ ਬੀ.1, ਬੀ.2, ਬੀ.6, ਬੀ. 9 ਅਤੇ ਬੀ. 12 ਕਮੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਐਲਰਜੀ, ਫੂਡ ਰੀਐਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਐਸੀਡਿਟੀ ਵੀ ਇਸਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਤੇ ਫਿਨਸੀ

ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਵਾਇਰਲ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ, ਡਸਟ ਅਤੇ ਇਮਯੂਨ ਸਿਸਟਮ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।



ਲਸਣ ਇਕ ਐਂਟੀ-ਬਾਇਓਟਿਕ ਹੈ। ਇਹ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ 'ਚ ਮਦਦਗਾਰ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਚ ਹੀਲਿੰਗ ਦਾ ਗੁਣ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚਾਹ ਦੇ ਕੱਪ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਦਿਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਤਾਂ ਹੁਣ ਇਸ ਆਦਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇ ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਲਸਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫਾਇਦੇ ਹੋਣਗੇ।

ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਲਸਣ ਖਾਣਾ ਸਿਹਤ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ

ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਲਸਣ ਖਾਣ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਹੀ ਫਾਇਦੇ

ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਲਸਣ ਇਕ ਚਮਤਕਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜੜੀਆਂ-ਬੂਟੀਆਂ ਦੇ ਗੁਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਲਸਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਹੋਣਗੇ।

1. ਪੇਟ ਸਾਫ ਕਰਨ 'ਚ ਮਦਦਗਾਰ—ਲਸਣ 'ਚ ਸਰੀਰ ਦੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਨ ਦਾ ਗੁਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਪੇਟ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਬੈਕਟੀਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਲਸਣ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਖਾਧਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵਧੇਰੇ ਮਦਦਗਾਰ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

2. ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਰਾਹਤ—ਸਿਹਤ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਲਸਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲਸਣ ਖੂਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਲ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਲਈ ਵੀ ਕਾਫੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

3. ਕੋਲੈਸਟਰੋਲ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਦਾ ਹੈ—ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਲਸਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਲੈਸਟਰੋਲ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਬੂ ਕਰਨ 'ਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

4. ਰੋਗਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖਣ 'ਚ ਮਦਦਗਾਰ—ਇਸ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਉਪਯੋਗ ਨਾਲ ਸਰੀਰ 'ਚ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੀ ਸੱਮਰਥਾ ਵੱਧਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਸਰੀਰ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ੀਰੋ ਕੈਲੋਰੀ ਫੂਡ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕੈਲੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਉਹ ਭੋਜਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਘੱਟ ਕੈਲੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖਾਣੇ ਵਿਚ ਹੀ ਬਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਫੂਡਜ਼ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਰੁਟੀਨ ਡਾਈਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਨਾ ਕੇਵਲ ਵਜਨ ਕੰਟਰੋਲ ਹੋਵੇਗਾ ਬਲਕਿ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ ਲਾਭ ਮਿਲਣਗੇ।

ਪੱਤਾ ਗੋਭੀ

100 ਗ੍ਰਾਮ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 25 ਕੈਲੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕੈਂਸਰ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਖੀਰਾ

100 ਗ੍ਰਾਮ ਖੀਰ ਵਿਚ 16 ਕੈਲੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਜਨ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਟਾਕਸਿਕ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ।

ਨਿੰਬੂ

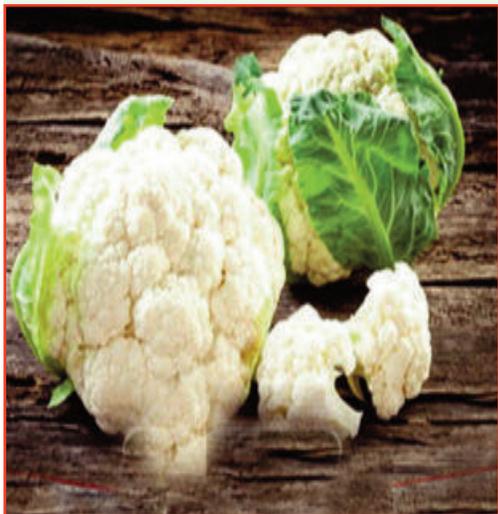
100 ਗ੍ਰਾਮ ਨਿੰਬੂ ਵਿਚ 29 ਕੈਲੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਐਂਟੀ ਆਕਸੀਡੈਂਟਸ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਫੁੱਲ ਗੋਭੀ

100 ਗ੍ਰਾਮ ਫੁੱਲ ਗੋਭੀ ਵਿਚ 25 ਕੈਲੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਜਨ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਡਾਈਜੇਸ਼ਨ ਵੀ ਚੰਗਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਤਰਬੂਜ

100 ਗ੍ਰਾਮ ਤਰਬੂਜ ਵਿਚ 30 ਕੈਲੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।



ਇਸ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਐਂਟੀ ਆਕਸੀਡੈਂਟਸ ਮੈਟਾਬਾਲਿਜ਼ਮ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਟਮਾਟਰ

100 ਗ੍ਰਾਮ ਟਮਾਟਰ ਵਿਚ 17 ਕੈਲੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਲਾਈਕੋਪਿਨ ਹਾਰਟ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕੈਂਸਰ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸੇਬ

100 ਗ੍ਰਾਮ ਸੇਬ ਵਿਚ 52 ਕੈਲੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਟਾਮਿਨ, ਮਿਨਰਲਜ਼, ਫਾਈਬਰ ਅਤੇ ਐਂਟੀ ਆਕਸੀਡੈਂਟਸ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪਿਆਜ

100 ਗ੍ਰਾਮ ਪਿਆਜ ਵਿਚ 40 ਕੈਲੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਫਲੇਵੋਨਾਈਡਸ ਵਜਨ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਗਾਜਰ

100 ਗ੍ਰਾਮ ਗਾਜਰ ਵਿਚ 41 ਕੈਲੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਖਾਂ ਤਾਂ ਠੀਕ ਰੱਖਦੀ ਹੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਬਲੱਡ ਸ਼ੂਗਰ ਵੀ ਲੋਅ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਚੁਕੰਦਰ

100 ਗ੍ਰਾਮ ਚੁਕੰਦਰ ਵਿਚ 43 ਕੈਲੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੈਮਰੀ ਲਾਸ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ।

ਬ੍ਰੋਕਲੀ

100 ਗ੍ਰਾਮ ਬ੍ਰੋਕਲੀ ਵਿਚ 34 ਕੈਲੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਫਾਈਬਰ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਡਾਈਜੇਸ਼ਨ ਠੀਕ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਮਸ਼ਰੂਮ

100 ਗ੍ਰਾਮ ਮਸ਼ਰੂਮ ਵਿਚ 38 ਕੈਲੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਫਾਈਬਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਡਾਇਬਟੀਜ਼ ਵਿਚ ਸ਼ੂਗਰ ਲੈਵਲ ਕੰਟਰੋਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗਾ ਦੁੱਧ 7 ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਲੀਟਰ



ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਗਾਂ, ਮੱਝ, ਭੇਡ, ਬੱਕਰੀ ਅਤੇ ਉਨੀ ਦੇ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਗਧੀਆਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਗਧੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰ ਚੁੱਕਣ ਕਰਕੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਹਾਲਾਰੀ ਨਸਲ ਦੀਆਂ ਗਧੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਆਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਆਨੰਦ ਐ-ਗਰੀਕਲਚਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਲੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ

ਵੈਟਰਨਰੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਦੋ ਦੁੱਧ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗਧੀਆਂ ਦੀ ਨਸਲ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਨੰਦ ਵੈਟਰਨਰੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਦੋਧਾਰੂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗਧੀਆਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਾਲਾਰੀ ਅਤੇ ਕੱਛੀ ਹਨ।

ਜਿਸ ਹਾਲਾਰੀ ਗਧੀ ਤੋਂ ਦੁੱਧ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਹ ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਅਤੇ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘੋੜੇ ਵਰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਹਾਲਾਰੀ ਆਕਾਰ ਵਿੱਚ ਘੋੜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਛੋਟੀ ਪਰ ਦੂਜੇ ਗਧੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੱਡੀ

ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਰੀ ਨਸਲ ਦੀ ਗਧੀ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਸੈਰਾਸਟਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਹਾਲਾਰੀ ਗਧੀਆਂ ਦੀ ਨਸਲ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਕੇ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਨੰਦ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵੈਟਰਨਰੀ ਡਾਕਟਰ ਡੀ ਐਨ ਰੰਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਹਾਲਾਰੀ ਨਸਲ ਦੀ ਗਧੀ ਦੇ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਗੁਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਮਿਸਰ ਦੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਕਲੀਓਪੇਟਰਾ ਗਧੀ ਦੇ ਦੁੱਧ ਨਾਲ ਨਹਾਉਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੁੱਧ

ਵਿੱਚ ਐਂਟੀ ਏਜਿੰਗ, ਐਂਟੀ ਓਕਸੀਡੈਂਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਨਵੇਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਤੇ ਵਾਅਦੇ ਵਫਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ

(ਸਫਾ 7 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਦੇ ਗਰੇਬ ਰੇਟ ਵਿੱਚ ਆਈ ਖੜੋਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਧਨ ਕੁਬੇਰਾਂ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਪਰ ਸਾਨੂੰ 7-7 ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਦੇ ਕਲੱਸਟਰ ਬਣਾ ਕੇ 50 ਸਾਲਾ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਬਤੌਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਜੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਾਨ ਬੁਲਾਰੇ ਨੂੰ ਨਾ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਇਸ ਹਾਲ ਦੀ ਕੁੰਡਾ ਮਾਰ ਕੇ ਲਲਕਾਰਿਆ ਕਿ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖੋਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ-ਸੋਚ ਕੇ ਹੱਥ ਪਾਇਓ।

ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਕੀਮ: ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਐਫ ਸੀ ਆਈ (Food Corporation of India) ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੀ ਏ ਸੀ ਪੀ (Commission for Agriculture Cost & Price) ਦੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਹਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਨਾਜ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ (Food Corporation of India) ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲੇ।

ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕੰਮ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਕੱਢ ਕੇ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਇਕਨਾਮਿਕ ਅਫੇਅਰ ਕਮੇਟੀ ਬੱਲੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਅਗਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਭੰਡਾਰੇ ਵਿੱਚ 744 ਲੱਖ ਟਨ ਕਣਕ ਚਾਵਲ ਪਏ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਸਾਡੀ ਲੋੜ 411 ਲੱਖ ਟਨ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਜ ਦੀ ਖ਼ੀਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ 'ਤੇ ਖਰਚ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਗੁਦਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ (Food Corporation of India) ਪੁਨਰ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਢੇ ਅੱਠ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ

ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਸਾਢੇ ਛੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਨਾਲੋਂ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਪਲੇਅਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਟੈਕਸ ਦੇ ਕੇ ਬੁੱਤਾ ਸਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਹੱਥ ਮਾਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਗਈ: 17 ਫਰਵਰੀ 2020 ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸੈਮੀਨਾਰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 500 ਕਿਸਾਨ ਸਨ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਫਾਈਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਪੜ੍ਹ ਲਓ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦਿਓ।

ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਜਾਖੜ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਐਮ ਐਸ ਪੀ 'ਤੇ ਖ਼ੀਦ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਦੇਰ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਕੌਂਦਰ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਦਬਾਅ ਹੈ ਤਾਂ ਜਾਖੜ ਨੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਗਈ-ਗਈ-ਗਈ। ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੰਦਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜੇਵਾਲ ਨੂੰ ਬੀਡੀ ਲਾ ਕੇ ਇਹ ਮੌਰਚਾ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਲੜੀਏ।

ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉੱਖੜ

ਗਿਆ: 9 ਜੁਲਾਈ 2020 ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕੌਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬੋਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦਾ ਲਹਿਜਾ ਇੰਝ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਉਹਦਾ ਸਬੰਧ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਿਆ ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੁਰਨ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਸੁਖਬੀਰ ਨੇ ਬਾਹਰ ਫੜ ਕੇ ਬਿਠਾ ਲਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਕੀ ਕਰੀਏ? ਮੈਂ ਦੋ ਟੁੱਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਚੁਣ ਲਓ ਜਾਂ ਕੁਰਸੀ ਨੂੰ। ਸ: ਰਾਜੇਵਾਲ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹੀ ਕਿ ਸਾਡੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਬੇਧਿਆਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਮਲਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਜੀਵਨ ਰੋਖਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਬੜੀ ਤਿੱਖੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਖੋਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ - ਡਾ: ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘੁੱਮਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਖੀ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ।

- ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਚਨ ਬੱਧਤਾ: ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਿੱਲ ਦੇ ਚੈਪਟਰ 16 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੌਂਦਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਇਨ ਬਿਨ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪਏਗੀ।
- ਜੇਕਰ ਅੱਜ ਕੋਈ ਜਬਾਨੀ ਕਲਾਮੀ ਵਾਅਦਾ ਕੌਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕਰਦੀ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਖੋਹ ਲਈ ਹੈ ਹੁਣ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕੌਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਮੁੱਕ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਬਿੱਲਾਂ ਸਬੰਧੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ
- ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਝੁਕਾਅ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਖੋਹਣ ਵੱਲ ਹੈ। ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਹੁਣ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਣਗੀਆਂ।
- ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ-ਸੁਦਾ ਮੰਡੀ 'ਚ ਵੇਚੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਿਣਸ ਤੋਂ ਜੋ ਮਾਲੀਆ ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲਾਨਾ 4000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋਣੇ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।
- ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਭਾਅ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਵੀ ਕੁੱਝ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਭੋਗ ਪੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਣਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਰੀਦ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਘਟ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਜਦ ਸਾਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਢਾਂਚਾ ਢਹਿ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਢਹਿਣਾ ਨਿਸਚਿਤ ਹੈ) ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਖਿੱਚ ਲੈਣ-ਗੀਆਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਤਾਂ 23 ਫਸਲਾਂ ਲਈ ਮਿਥਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ 4-5 ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੈ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਕਣਕ ਤੇ ਝੋਨਾ ਹਨ)। ਸ਼ਾਂਤਾ ਕੁਮਾਰ ਕਮੇਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਵਲ 6 ਫੀਸਦੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਰਾ ਸੋਚੋ, ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਹਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?
- ਸਰਕਾਰ ਸਮਝ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਨਾਜ ਭੰਡਾਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਬਫਰ-ਸਟਾਕ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਕੌਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਵੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਬਿਆਨ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਠੇਕਾ-ਖੇਤੀ (ਕੰਟਰੈਕਟ ਖੇਤੀ) ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੰਨੇ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਕਈ-ਕਈ ਸਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਜਦ ਕਿ ਗੰਨਾ ਮਿੱਲਾਂ ਵੀ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਬਿ-ਜਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੰਟਰੈਕਟ ਹੀ

- ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਇਹ ਬਿੱਲ 85 ਤੋਂ 90 ਫੀਸਦੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ।
- ਹੁਣ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੇਤਾ ਖੁਦ ਵੀ ਉਦਯੋਗਪਤੀ, ਵਪਾਰੀ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਪਤੀ ਬਣ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਦੀ ਉਨਤੀ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਧਨ-ਸੰਪਤੀ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ-ਖਸੁੱਟ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਨਾਗਰਾ ਦਾ ਅਸਤੀਫਾ

ਬਾਦਲਾਂ ਵਲੋਂ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਐਮ ਐਲ ਏ ਕੁਲਜੀਤ ਨਾਗਰਾ ਨੇ ਖੇਤੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਆਲਮੀ ਸੰਕਟ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ 2% ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ ਹਰ ਮਿੰਟ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਖੇਤੀ ਛੱਡ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੌਮੀ ਸਕਿਲ ਪਾਲਸੀ (ਅਟੋਨਿਅਲ ਕਲਿਲ ਫੋਲੋਇੰ 'ੀਨਦਿਅ) ਮੁਤਾਬਕ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਨਫਰੀ ਨੂੰ 55% ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 38% ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਦੋ ਕਰੋੜ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਾ ਵਾਇਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਨੇ 6 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਹਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਹਲੇ ਹੋਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਮਨੀਮਾਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ?

ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਕਿਆਸਅਰਾਈਆਂ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਪੀਕਰ ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਦਾਮਾਦ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਫੂਡ ਸਪਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਮਦ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਅੰਬਾਨੀਆਂ ਅਡਾਨੀਆਂ ਦੇ ਦਿਓ ਕੱਦ ਗੁਦਾਮਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਅਸ਼ਟਾਮ ਫੀਸ ਲਏ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਨਾਮ (ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਮੀਟਰਕ ਟਨ ਦਾ ਭੰਡਾਰਨ) ਮਲੇਰ ਕੋਟਲਾ ਅਤੇ ਜਗਰਾਓ ਮੋਗਾ (ਦੋ ਲੱਖ ਮੀਟਰਕ ਟਨ ਦੇ ਭੰਡਾਰਨ) ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੇ ਗੁਦਾਮ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਿਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸਰਗੋਸ਼ੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਬਾਦਲਾਂ ਦਾ ਵੀਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸੀ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਮੀਟਰਕ ਟਨ ਵਿੱਚ 10 ਲੱਖ ਬੋਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕਿਰਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ

(ਸਫਾ 6 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਨੂੰ ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕੋਡ ਐਕਟ 2020 ਰਾਹੀਂ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਐਕਟ 1926, ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਿਸਪਿਊਟਸ ਐਕਟ 1947 ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਐਂਪਲਾਇਮੈਂਟ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰਜ਼ ਐਕਟ 1946 ਵਿੱਚ ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਕੌਮੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਮਿਸ਼ਨ 1969 ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1976 ਵਿੱਚ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਿਸਪਿਊਟਸ ਐਕਟ 1947 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰ ਕੇ 300 ਜਾਂ 300 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਅਤੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਫ਼ਾਂਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਮਾਲਕ ਕਾਰਖਾਨੇ/ਫੈਕਟਰੀ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਅਤੇ 1982 ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਟੈਕਸਟਾਇਲ ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਅਸਰ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1984 ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰ ਕੇ ਭਰਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 300 ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 100 ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਿਸਪਿਊਟਸ ਐਕਟ 1947 ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਕਾਰਖਾਨੇ ਅਤੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ।

ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 300 ਜਾਂ 500 ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਹੁਣ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕੋਡ ਐਕਟ 2020 ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਭਰਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 100 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 300 ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ; ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਐਕਟ ਵੱਲੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਉਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਏ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਰਖਾਨੇ/ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਰਹਿਮ-ਕਰਮ ਤੋਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਹੀ ਕਿਰਤ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਹੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਖੋਰਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੇ ਹਫਤਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਹੜਤਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਸੋਧ ਕੇ ਹੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ 60 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਜੇਕਰ ਉਦਯੋਗਕ ਝਗੜਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਹੈ ਤਾਂ ਹੜਤਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਵੀ ਉਸ ਤੋਂ 60 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਹੜਤਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਦੂਜਾ, ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਐਂਪਲਾਇਮੈਂਟ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰਜ਼ ਐਕਟ 1946 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ/ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵਿੱਚ 100 ਜਾਂ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਜ਼ਦੂਰ ਭਰਤੀ ਸਨ, ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ (ਜਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਘੰਟੇ, ਸਿਫਟਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਦਿ) ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਬਾਰੇ ਰੂਲਜ਼ ਬਣਾਉਣੇ

ਪੈਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਕਿ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ/ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਆਪਹੁਦਰੀਆਂ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੂਲਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਖਾਨੇ/ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਕਿਰਤ ਕੋਡ ਵਿੱਚ 100 ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੋਂ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾ ਕੇ 300 ਕਰਨ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਉੱਤੇ ਪੂੰਜੀਪਤੀ ਮਾਲਕ ਮਰਜ਼ੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਰੂਲਜ਼ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਤੀਜਾ, ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਐਕਟ 1926 ਤਹਿਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਗਠਨ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਸੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਜਥੇਬੰਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਤਾਕਤ (ਭਾਰਗਾਅਨਿਨਿਗ ਪੌਏਰ) ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਹੜਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਿਵਿਲ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਖਾਨੇ/ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ 7 ਜਾਂ 7 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਤਾ ਦੱਸ ਕੇ ਸੰਬੰਧਤ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਯੂਨੀਅਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਪੂੰਜੀਪਤੀ ਸਨਅਤਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅੜਿੱਕਾ ਸਮਝਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਨਵੇਂ

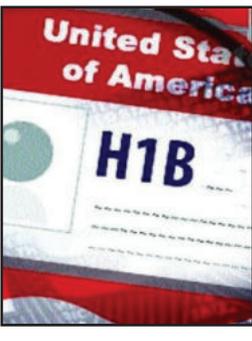
ਕਿਰਤ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਤ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਵੀ ਵਾਹ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਖਾਨੇ/ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ 10 ਫੀਸਦ ਜਾਂ ਵੱਧ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਾਰਖਾਨੇ/ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਪਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੌਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਵੇਂ ਕਿਰਤ ਕੋਡ ਬਣਾ ਕੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਹ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ, ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤੀ ਹੈ। ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਜਿਸ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੌਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਕਿਰਤ ਕੋਡ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਸ ਕਰਵਾਏ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਸੱਤਾ ਉੱਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਧਿਰ ਦਾ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ, ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਸੱਚ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝਤਣ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਨੇ ਵਗੈਰ ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਮਰੋੜ ਕੇ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਿਰੋਧੀ ਕਿਰਤ ਕੋਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਾਇਕ

ਵੀਜ਼ਾ ਨਿਯਮਾਂ 'ਚ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ 17 ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ- ਯੂਐਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਆਫ ਲੇਬਰ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਸੰਗਠਨ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੇ ਬਿਜ਼ਨੈਸਮੈਨ ਸਣੇ 17 ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਆਏ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ 13 ਵੀਜ਼ਾ ਦੇ ਆਖਰੀ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੋਰਟ 'ਚ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੂਪ ਨਾਲ ਮਨਮਰਜ਼ੀ, ਗਲਤ ਤੇ ਤਰਕਹੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਤਮਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਚ1ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਇਕ ਗੈਰ-ਅਪਰਵਾਸੀ ਵੀਜ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ 'ਚ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਆਈਟੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਚੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਚਬੀ ਵੀ ਵੀਜ਼ਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਵੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਐਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਆਈਟੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਨਵੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਐਚਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਜਲਦ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।



(ਸਫਾ 5 ਦੀ ਬਾਕੀ)
 ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਗਾਉਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ ਹੋਈ ਸੀ।
 ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਫੈਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਫੈਜ਼ ਤੇ ਉਰਦੂ ਲੇਖਕਾਂ ਜਿਹੀ ਪਰੰਪਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ। ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਇਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੀਰੋਜ਼ਦੀਨ ਸਰਫ਼, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ, ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦਰਦ, ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ, ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ (ਉਹ ਨਾਵਲਕਾਰ ਤੇ ਕਵੀ ਵੀ ਸਨ) ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਕੱਟੀਆਂ। ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੋਧੋ, ਪ੍ਰੋ. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਰਾਮਪੁਰੀ, ਗੁਰਦਾਸ ਰਾਮ ਆਲਮ, ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਲੋਕ-ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਸਾਹਿਤ ਰਚਿਆ। ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ, ਸਾਗਰ ਸਰਹੱਦੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਧਵਨ, ਅਮਰਜੀਤ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਰਬ ਹਿੰਦ ਨੌਜਵਾਨ ਸਭਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਬੀਏਟਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਇਪਟਾ) ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਰਹੇ। ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਲੇਖਕ ਤੇ ਕਲਾਕਾਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵੀ ਗਏ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤੇਰਾ ਸਿੰਘ ਚੰਨ, ਜਗਦੀਸ਼ ਫਰਿਆਦੀ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਬਾਹਰਲਾ, ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਰਾਮਪੁਰੀ, ਅਮਰਜੀਤ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨੇ ਇਪਟਾ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਇਪਟਾ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। ਉਥੇ ਖਵਾਜਾ ਅਹਿਮਦ ਅੱਬਾਸ, ਮਜ਼ਹੂਰ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰੀ, ਕੈਫੀ ਆਜ਼ਮੀ, ਸੱਜਾਦ ਜਹੀਰ, ਸੈਲੰਦਰ, ਪੰਡਿਤ ਰਵੀਸ਼ੰਕਰ, ਸਾਹਿਰ ਲੁਧਿਆਣਵੀ, ਜਾਂ ਨਿਸਾਰ ਖਾਂ ਅਖਤਰ, ਮੁਲਕ ਰਾਜ ਆਨੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ

ਲੇਖਕ ਤੇ ਕਲਾਕਾਰ ਇਪਟਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲੇਖਕ ਸੰਘ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰ ਤਹਿਰੀਕ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ। ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨ-ਮਜ਼ਦੂਰ ਤਹਿਰੀਕਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 1970ਵਿਆਂ ਦੀ ਜੁਝਾਰੂ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਪਾਸ਼, ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ, ਹਰਭਜਨ ਹਲਵਾਰਵੀ, ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ, ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਲ, ਦਰਸ਼ਨ ਖਟਕ, ਅਤਰਜੀਤ, ਵਰਿਆਮ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਲੇਖਕ ਲੋਕ-ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਕੁੱਦੇ, ਪੁਲੀਸ ਤਸ਼ੱਦਦ ਸਹੇ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਕੱਟੀਆਂ। ਇਕ ਲੇਖ ਵਿਚ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਕੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੂਰੇ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇਣੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕ-ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਜੇਲ੍ਹ ਗਏ ਅਤੇ ਕਈ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵੀ ਹੋਏ। ਭਾ'ਜੀ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੋਕ-ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਕਾਫਲੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਨਾਟਕ, ਟੀਵੀ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਲੋਕ-ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਡੂੰਘਾ ਨਾਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਕ-ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਮਾਇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਉਭਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕੁਝ ਕਲਾਕਾਰ ਅਤੇ ਗਾਇਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਹਮਾਇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਹ ਚੰਗਾ ਤੇ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਰੁਝਾਨ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਗਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਲੋਕ-ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਅਤੇ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਲੋਕ-ਉਭਾਰ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਖੁਦ ਆਗੂ ਬਣਨ ਦੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸਨੂਈ ਜੱਟਵਾਦ, ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਵਡਿਆਉਂਦੇ ਗੀਤ ਲਿਖੇ ਤੇ ਗਾਏ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਡੀਆਂ ਕਮਾਈਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਤਾਂ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਹਿੱਸਾ, ਹਥਿਆਰਾਂ, ਫੋਕੀਆਂ ਟੌਹਰਾਂ ਅਤੇ ਮਸਨੂਈ ਜੱਟਵਾਦ ਨੂੰ ਉਭਾਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਰਗਲਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੌਧਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕੌਣ ਕਰੇਗਾ? ਕਈ ਗਾਇਕਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਸੁਣ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਗਾਇਕਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਘਾਣ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨੂਰਜਹਾਂ, ਇਕਬਾਲ ਬਾਨੋ, ਮਹਿੰਦੀ ਹਸਨ, ਗੁਲਾਮ ਅਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਾਇਕ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਹ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਕਿ ਫੈਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਫੈਜ਼, ਅਹਿਮਦ ਨਦੀਮ ਕਾਸਮੀ, ਮੁਨੀਰ ਨਿਆਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਾਇਰ ਕੀ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦੇ ਤੇ ਸਲਾਹ ਵੀ ਲੈਂਦੇ। ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਹੀਂ ਪਨਪਿਆ। ਇਸੇ ਲਈ ਕਈ ਗਾਇਕਾਂ ਦੇ ਹੁਣ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿਚ ਗਾਏ ਗੀਤਾਂ 'ਚੋਂ ਵੀ ਹਿੱਸਾ, ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਬਦਲਾਲੂ ਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਝਲਕਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ-ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਗਾਇਕਾਂ ਸਾਗਰ ਗੋਰਖੇ, ਰਮੇਸ਼ ਗਾਇਚੋਰ ਅਤੇ ਜਿਓਤੀ ਜਗਤਪਾ ਨੇ ਇਸ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਜੇਲ੍ਹ ਕੱਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੁਣ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਸੁਣਨੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਐਸ-ਪ੍ਰਸਤੀ ਵਾਲੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਝੱਟ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਉਹ ਲੋਕ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗਾਇਕ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ।

ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਚ ਫਰਕ

(ਸਫਾ 4 ਦੀ ਬਾਕੀ)
 ਕੇ ਮੰਡੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਮੰਡੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਸਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰਕ ਅਥਾਰਿਟੀ ਤੋਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੰਡੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਸਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ (ਦਿ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਟਰੇਡ ਐਕਟ) ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵਪਾਰੀ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪੈਨ ਕਾਰਡ ਹੈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛੇ ਬਗੈਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੰਡੀ ਖੋਲ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਫਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਹੀ ਮੰਡੀ ਫੀਸ, ਰੂਰਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਫੰਡ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਝੂਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਮੰਡੀਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੋਈ ਟੈਕਸ, ਸੈਸ, ਮੰਡੀ ਫੀਸ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਉਗਰਾਹ ਸਕਦੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੁੱਖ ਦੀ ਗਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੰਡੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਕਰਸ਼ਕ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਤੀਜਾ ਫਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਮੰਡੀਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਜਿਣਸਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਬਾਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਬੋਲੀ, ਤੁਲਾਈ, ਭਰਾਈ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਮਿਆਰ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕੋਈ ਨਿਯਮ/ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ/ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
 ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਸਰਕਾਰੀ ਮੰਡੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇ ਕਿ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨੂੰ ਗੈਰਵਾਜ਼ਬ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਮੰਡੀਆਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਭੋਗ ਪੈਣ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੱਸਿਆ ਆਉਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਰੋਧ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਕੇਂਦਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ
 ਪੰਜਾਬ ਕੇਂਦਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ ਐਕਟ 2013 ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਦਾ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਪਰ

ਇਹ ਐਕਟ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ (ਫਾਰਮਰਜ਼ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਆਫ ਪ੍ਰਾਈਸ ਐਸੋਰੈਸ਼ ਐਂਡ ਫਾਰਮ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਐਕਟ) ਨਾਲੋਂ ਕਾਫੀ ਵਖਰੇਵੇਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੇਂਦਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਧਾ ਲਿਖਤੀ ਜਾਂ ਜੁਬਾਨੀ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਚ ਕਿਹੜੀ ਫਸਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਕੁਆਲਿਟੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਿਸ ਭਾਅਕੀਮਤ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਜਿਣਸ ਖਰੀਦੇਗੀ, ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਚ ਤੈਅ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਇਹ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਬੀਜ, ਖਾਦ, ਕੀੜੇਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਕੰਪਨੀ ਕਿਸ ਰੇਟ/ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਸਮੇਂ ਉਗਰਾਹੀ ਕਰੇਗੀ। ਜਿਣਸ ਮੁਹੱਈਆ/ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਰ ਨਾਲ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇਰੀ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਕੇਂਦਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ, ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਜਿਣਸ ਖਰੀਦਣ 'ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਟੈਕਸ, ਫੀਸ ਜਾਂ ਸੈਸ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਿਣਸ ਖਰੀਦਣ, ਜਿਣਸ ਦੀ ਕੁਆਲਿਟੀ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰਨ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ/ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਟੈਕਸਾਂ, ਫੀਸ ਅਤੇ ਸੈਸ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਛੋਟਾਂ ਪੰਜਾਬ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਐਕਟ 2013 ਵਿਚ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਐਕਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ/ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਨਣੇ ਪੈਣੇ ਸਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਜਿਣਸਾਂ ਖਰੀਦਣ ਸਮੇਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਟੈਕਸ, ਫੀਸ, ਸੈਸ ਆਦਿ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣੇ ਪੈਣੇ ਸਨ।
 ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਤਾਣੇਬਾਣੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਐਕਟ ਵਿਚ ਇਕ ਤਾਕਤਵਰ ਪੰਜਾਬ ਕੇਂਦਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਾਰੀ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੈਗੂਲੇਟ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨਾ ਆਉਣ। ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਰਤ ਕੇ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ

ਸਕਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਇਸ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਟੈਕਸਾਂ, ਫੀਸਾਂ, ਸੈਸਾਂ ਆਦਿ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਮਦਨਕਮਾਲੀਆ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਐਕਟ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਬਲਕਿ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਭਿੰਨ ਅਤੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਵਾਲੇ ਹਨ।
ਸਿਵਤੀ ਅੰਤਰ
 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੰਡੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲੇਟ/ਕੇਂਦਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅੰਨ੍ਹੀ ਲੁੱਟ ਰੋਕਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੰਡੀਆਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨਕਮਾਲੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ 3600-3700 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫੇੜਫਾੜ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਖਾਸੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।
ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਰਕ
 ਤਰਕ ਇਹ ਘੱਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧੇਗਾ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣੇ ਖੇਤੀ ਵਪਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਜਿਣਸਾਂ ਦੇ ਗੁਦਾਮਾਂ, ਕੋਲਡ ਚੇਨ ਅਤੇ ਐਗਰੋ-ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਆਦਿ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿਣਸਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਵੱਧ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਣਸਾਂ ਦੇ ਵੱਧ ਭਾਅ ਮਿਲਣਗੇ। ਇਹ ਵੀ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਹੜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਜੇਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲਾਹੇਵੰਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਨ ਕਾਰਨ ਖੇਤੀ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਰਹੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਪੇਂਡੂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੰਮ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ 1991 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਏ ਤੇਜ਼ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿਚ ਦੋ ਮੁੱਖ ਨੁਕਸ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਨੁਕਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਕਰੋਨੀ ਸਰਮਾਏ (Crony Capital) ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਹ

ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਆਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮਿਆਂ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਲੁੱਟ ਨਾਲ ਹੀ ਵਧਦਾ ਫੁਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਭਾਅ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
 ਸਰਕਾਰੀ ਦਲੀਲ ਵਿਚ ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸ ਹੈ ਜੋ ਮੰਡੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਅਤੇ ਬਿਜ਼ਨਿਸਕੁਦਯੋਗਾਂ ਵਿਚ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਜਿਣਸਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲਕਭਾਅ ਆਪ ਨਹੀਂ ਮਿੱਥਦੇ ਜਾਂ ਤੈਅ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਭਾਅ ਸਰਕਾਰ ਮਿੱਥਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਐਮਐਸਪੀ) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਖੇਤੀ ਜਿਣਸਾਂ ਦਾ ਭਾਅ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿੱਥਦੀ ਉੱਥੇ ਇਹ ਭਾਅਕੁਰੇਟ ਖਰੀਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿੱਥਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖਰੀਦਦਾਰ ਵਪਾਰੀ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਜਾਂ ਬਰਾਮਦਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਜਿਣਸਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮੁਢਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤੀ ਜਿਣਸਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਮਿੱਥਣਾ ਬਹੁਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਭਾਅ 'ਤੇ ਖਰੀਦ ਹੋਣਾ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
 ਇਸ ਦੇ ਐਨ ਉਲਟ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਭਾਅ ਉਹ ਖੁਦ ਆਪ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਵਸਤਾਂ ਖਰੀਦਣ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਮਿੱਥਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਜੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਨਾਲ ਫਾਇਦਾ ਤਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸੇ ਹੀ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਰੋਕ ਟੋਕ ਦੇਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਲੁੱਟਣਗੇ। ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਮਾਲ ਜਿਵੇਂ ਬੀਜ, ਖਾਦਾਂ, ਕੀੜੇਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਆਦਿ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ 'ਤੇ ਵੇਚਣਗੇ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿਣਸਾਂ ਸਸਤੀਆਂ ਖਰੀਦਣਗੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਨਾਫਿਆਂ ਵਿਚ ਅਥਾਹ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਹਿਤੀਸ਼ੀ ਸੂਝਵਾਨ ਵਰਗ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਉਜਾੜਾ ਕਾਫੀ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਰੋਪ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਾਪਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਲ ਪੇਂਡੂ ਆਤਮਹੱਤਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਅਥਾਹ ਵਾਧਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਇਕ ਵੱਡਾ ਦੁਖਾਂਤ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਕਿਸਾਨ ਪੱਖੀ ਨੀਤੀਆਂ ਨਾਲ ਘੱਟ ਦੁਖਦ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਤੀਅਲ ਵਤੀਰਾ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਦੁੱਖ ਦਰਦ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹੈ ਰਿਹਾ ਖਾਤਮਾ



ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢੇਰੀ, ਜੂ ਕੇ

**ਤਖਤਿ-ਸ਼ਾਹੀ ਤਖਤ-ਨਸ਼ੀ
ਪਰ ਅਪਨਾ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਾ ਦੇਤੀ ਹੈ
ਰਫਤਾ ਰਫਤਾ ਹਰ ਹਾਕਿਮ ਕੋ
ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਬਨਾ ਦੇਤੀ ਹੈ**

ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ੫ ਅਗਸਤ 2020 ਨੂੰ ਅਯੋਧਿਆ ਵਿਚ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਵੀ ੧੫ ਅਗਸਤ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਅਹਿਮ ਦਿਨ ਗਰਦਾਨਿਆਂ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੀਡੀਏ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਸੋਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ। ਮੋਦੀ ਨੇ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਮੁਕ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣ ਕੇ ਦੇਖਦਾ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦਾ ਨੀਂਹ ਮੰਦਰ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੀ ਅਹਿਮ ਘਟਨਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਢਹਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀ। ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਦਿਨ ਦੀ ਲੋਅ ਵਿਚ ਢਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਸਜਿਦ ਢਹਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਆਰ ਐਸ ਐਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੋਹਰਲੀ ਕਤਾਰ ਦੇ ਆਗੂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਹੁਣ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸਾਂ ਅਤੇ ਫੌਜ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਲਿੱਤਾਂ, ਸਿੱਖਾਂ, ਇਸਾਈਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਕਿਹੋ ਜਹੀ ਗੱਤ ਹੋਣੇ ਵਾਲੀ ਹੈ।

**ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਚਾਰਾਜੋਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ
ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ**

ਸੋਮਵਾਰ ੧੨ ਅਕਤੂਬਰ ੨੦੨੦ ਨੂੰ ਬੀ ਬੀ ਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਲੋਂ ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸੰਸਥਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਲੇਖ ਛਪਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸੀ 'ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਦੇ ਖਾਲਤਾ ਤੇ ਜਸਟਿਸ ਬੈਂਸ ਵਰਗੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਬਣੀ ਸੀ'। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਦੋ ਟੁੱਕ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਦੇ ਖਾਤੇ ਬੰਦ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਰੂਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਇਦ ਭਾਰਤ ਹੀ ਇੱਕ ਐਸਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ 'ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਰਜਤ ਖੋਸਲਾ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, "ਸਰਕਾਰ ਵਿਓਤਬੰਦ ਢੰਗ ਨਾਲ ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਡੀਆ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸਾਡੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹਕੂਕ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਰਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਸੁਆਲਾਂ ਦਾ ਜੁਆਬ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ।

ਸਾਡਾ ਇਹ ਕੰਮ ਚਾਹੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਬਾਬਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਜੁਬਾਨ-ਬੰਦੀ ਬਾਰੇ ਹੋਵੇ।" ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਰਪਟ ਵਿੱਚ ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਫਰਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਫਿਰਕੂ ਫਸਾਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਉੱਤੇ

ਮਨੁੱਖੀ ਹਕੂਕ ਦੇ ਘਾਣ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਉਲਾਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਿੰਦੂ ਸੰਗਠਨ ਜੇਕਰ ਸੱਤ ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਹੋਰ ਐਸਾ ਕਿਹੜਾ ਸੰਗਠਨ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦਾ ਪਰਦਾ ਫਾਸ ਕਰ ਸਕੇ।

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਾਮਣਾ ਖੱਟਣ ਵਾਲੀ ਐਮਨੈਸਟੀ ਵਲੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੀਆਂ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਤਕਰੇ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਨਤਕ ਸੋਸ਼ਣ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨਜਾਇਜ਼ ਜੇਲ੍ਹ ਸਜ਼ਾਵਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਤਸ਼ੱਦਦ, ਹਿਰਾਸਤੀ ਤਸ਼ੱਦਦ, ਲਾਪਤਾ ਅਤੇ ਜਬਰਜਨਾਹ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਪੈੜ ਨੱਪੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਐਮਨੈਸਟੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਸਬੰਧੀ ਚਾਰਟਰ ਤਹਿਤ ਇਲਾਕਾਈ ਅਤੇ ਮੂਲਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੇ ਘੋਲ ਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਹੇਠ ਜੋ ਕੁਝ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਵਜੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ, ਦਲਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵੱਡੇ ਵਿਦਰੋਹ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੀਡੀਏ ਦਾ ਮੂੰਹ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਤਕ ਭਾਰਤ ਦਾ ੯੦% ਮੀਡੀਆ ਵੈਸੇ ਵੀ ਸਟੇਟ ਦਾ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਹੋਣ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਮੀਡੀਆ ਰਾਜ ਦੇ ਸੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਭੰਨਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਲਟਕ ਰਹੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਟਾਡਾ ਪੋਟਾ ਮੀਸਾ ਦੇ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਜਿਵੇਂ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਿਆ ਗਿਆ ਉਸ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਭੰਨਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਦੇ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਚਾਰਾਜੋਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਜਸਟਿਸ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਵਰਗੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਲ ਕੋਠਤੀਆਂ ਵਿਚ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਦ ਕਿ ਸ: ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਤਾ ਵਰਗੇ ਕਾਰਕੁਨਾ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਕੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਜਸਟਿਸ ਬੈਂਸ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਐਮਨੈਸਟੀ ਨੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਤੇਜ ਕਰਨ ਵਿਚ ਭਰਵਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਵਲੋਂ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਤਲੋਗਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਣਾ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨੀ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅੱਜ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੀ ਭਾਜਪਾ ਨਹੀਂ ਚਹੁੰਦੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੁੜ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਸੋਸ਼ਣ ਦਾ ਰਾਹ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਪੀਲ, ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਿਆ ਗਿਆ ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਐਮਨੈਸਟੀ ਨੇ ੧੯੯੨ ਵਿਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਬੰਧੀ ਅਤੇ ੧੯੯੫ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਬੰਧੀ ਜੋ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਛਾਪੀਆਂ ਉਹਨਾ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਤ ਔਖੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜੇਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਯੂ

ਐਨ ਓ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਮਾਣਕ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਅਕਤੂਬਰ ੨੦੧੯ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਮਨੈਸਟੀ ਦੇ ਖਾਤੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਮਗਰੋਂ ਅਦਾਲਤੀ ਚਾਰਾਜੋਈ ਨਾਲ ਖੁਲਵਾਏ ਗਏ। ੨੦੧੯ ਵਿਚ ਐਮਨੈਸਟੀ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਨੇ ਚਿੱਠੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਦਹਿਸ਼ਤਜ਼ਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ 'ਤੇ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ ਛਾਪੇ ਮਾਰੇ ਸਨ। ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ੭੦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲੇ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸਿੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਜ਼ਾਦੀ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੀਡੀਏ ਦਾ ਗਲ ਘੁੱਟ ਰਹੀ ਹੈ।

**ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ
ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਖੁਲ੍ਹ**

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪੁਲਿਸ ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਤਲ ਦਾ ਕੇਸ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵਾਈ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਨੂੰ ਝਕਾਨੀ ਦੇ ਕੇ ਲੁਕ ਛਿਪ ਕੇ ਦਿਨ ਕਟੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹਿਬਲ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਣੀ ਦੇ ਸਿਰ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹਨ। ਭਾਈ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਟਾਣਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜਿਓਦਿਆਂ ਅੱਗ ਲਾ ਕੇ ਸਾੜ ਦੇਣ ਦਾ ਵੀ ਇਸ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਸਿਰ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇ ਪੀ ਐਸ ਗਿੱਲ, ਇਜ਼ਹਾਰ ਆਲਮ, ਰਿਬੈਰੋ, ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਮ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਪੂਰੀ ਖੁਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲਏ ਨੌਜਵਾਨਾਂ 'ਤੇ ਬੇਹੱਦ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮੁਕਾ ਦੇਣ। ਮੌਕੇ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਜੇਹੇ ਪੁਲਿਸੀਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤ ਪਨਾਹੀ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾ ਕਾਲੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਅਤੇ ਬੀ ਐਸ ਐਫ ਵਰਗੇ ਅਰਧ ਸੈਨਿਕ ਦਲ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮੱਦਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਭਾਰਤ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਫੌਜ ਨੂੰ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਖੁਲ੍ਹੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੇ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ।

**ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਿੰਦੂਤਵ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ
ਪੁਸ਼ਤ ਪਨਾਹੀ**

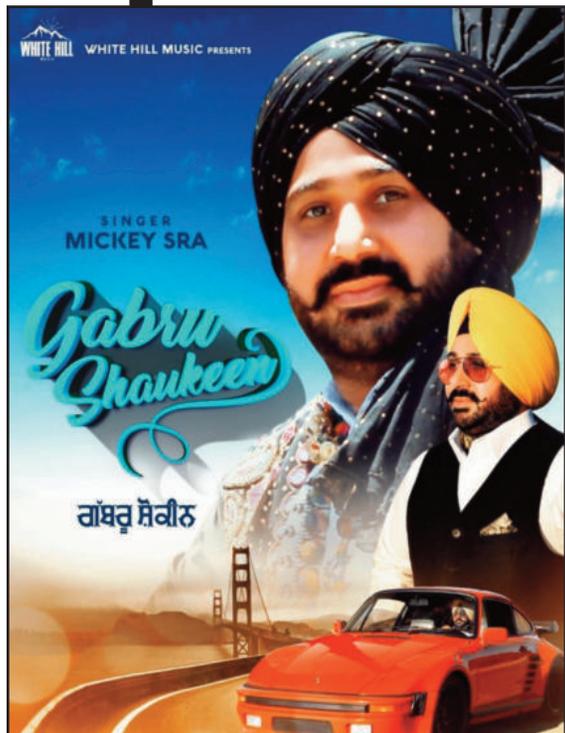
ਅੱਜ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਸੋਚ ਦੀ ਧਾਰਨੀ ਗੌਰੀ ਲੰਕੇਸ਼ ਦੇ ਕਤਲ ਸਬੰਧੀ ਜਿਹਨਾ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹਨਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਉਲਾਰ ਹਿੰਦੂਤਵ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਹੈ। ਕਾਤਲਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲੀ ਡਾਇਰੀ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਲਈ ਅਯੋਜਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ੩੪ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹਿੰਟ ਲਿਸਟ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਿਸਟ ਮੁਤਾਬਕ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਸੋਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਰਿੰਦਰ ਦਭੋਲਕਰ, ਗੋਬਿੰਦ ਪੰਸਾਰੇ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਲੇਖਕ ਐਮ ਐਮ ਕੁਲਬਰਗੀ ਦੇ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੁੱਧੀ-

ਜੀਵੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਲੋਕ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਹੇਠ ਹਾਵੀ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਦੈਂਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਿਓਂਕਿ ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਕ ਸੁਰ ਵਾਲੇ ਸੰਗਠਨ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਇਸ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਡਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾ ਦੇ ਨਾਮ ਵੀ ਸਿੱਖ ਤੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਖਾਤਕੂਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਿਗੂ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣ। ਪਰ ਇਹ ਲੋਕ ਕਦੋਂ ਤਕ ਇਸ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰੀ ਜਾਣਗੇ ਕਿਓਂਕਿ ਖਤਰਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾ ਦੀਆਂ ਬਚੂਹਾਂ 'ਤੇ ਆਣ ਕੇ ਬੁੱਕਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ।

ਹਿੰਦੂਤਵ ਅੱਤਵਾਦ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਰਤੀ ਸ਼ੁਰੂ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ ਸੋਸ਼ਲ ਸਾਈਟਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਫਾਸ਼ੀ ਹਿਟਲਰ ਦੀ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਯੂ ਪੀ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਫੋਰਸ ਦੀ ਭਰਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਫੋਰਸ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਦਿੱਤਿਆਨਾਥ ਯੋਗੀ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਫੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ ਯੋਗੀ ਅਦਿੱਤਿਆਨਾਥ ਨੇ 'ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਫੋਰਸ' ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਫੋਰਸ ਨੂੰ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾ ਅਦਾਲਤੀ ਵਰੰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਲੈ ਸਕੇਗੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। ਯੋਗੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ SSF (Special Security Force) ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀਆਂ ਲੈਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਫੋਰਸ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤਾ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫੋਰਸ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਚਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਫੋਰਸ ਭਾਜਪਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਸਭ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਸਰਾਸਰ ਫਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਲਾਰ ਸੱਜੇ ਪੱਖੀ ਅਮਲ ਹਨ ਜਿਹਨਾ ਪ੍ਰਤੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਲੋਕ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਹਨਾ ਅਮਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਸਿੱਖ, ਦਲਿੱਤ ਜਾਂ ਇਸਾਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਹ ਅਮਲ ਤਾਂ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਅਤੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਹਰ ਵਿਰੋਧੀ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਮਲ ਯੂ ਪੀ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਫੋਰਸ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਗਲਾ ਮਨ ਚਾਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਘੁੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਸੋਸ਼ਣ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਨੰਗਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਐਮਨੈਸਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਵੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ।

“ਗੱਭਰੂ ਸ਼ੌਕੀਨ” ਗੀਤ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਭੰਗੜਚੀ ਮਿੱਕੀ ਸਰਾਂ



ਗੱਭਰੂ ਸ਼ੌਕੀਨ
Singer MICKEY SRA
Gabbu Shaukeen
ਗੱਭਰੂ ਸ਼ੌਕੀਨ

ਅੱਜ-ਕੱਲ ਅਯੋਕੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਆਪਾ ਸਾਰੇ ਉਸਤੋਂ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਜਾਣੂ ਹੀ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਗੀਤਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇਲੱਚਰਤਾ ਪਰੋਸ ਪਰੋਸਕੇ ਅਸਲੀਲ ਵੀਡੀਓ ਰਾਹੀਂ, ਟੀਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਜ਼ਰੀਏ ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਥਿਆਰਾਂ, ਗੈਂਗ ਕਲਚਰ ਅਤੇਨਸ਼ਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕਰਦੇ ਅਖੌਤੀ ਗਾਇਕ ਸੰਗਾ-ਸਰਮਾਂ ਦੀਆ ਸਭ ਹੱਦਾਂ ਟੱਪ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਖਤਰਨਾਕ ਰੁਝਾਨ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਸਾਡੇਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦਾ ਮਿਆਰੀ ਗੀਤ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਸਾਰਿਆ ਦਾ ਅਜਿਹੇ ਗੀਤ ਦੀ ਸਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਫਰਜ਼ਬਣਦਾ ਹੈ। ਜੀ ਹਾਂ ਮੈ ਗੱਲ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਬੁਲੰਦ ਅਵਾਜ਼ ਦੇ ਮਾਲਕ ਯਾਰਾਂ ਦੇ ਯਾਰ ਭੰਗੜਚੀ ਮਿੱਕੀ ਸਰਾਂ ਦੀ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਭੰਗੜੇ ਦੇ ਸੁਦਾਈ ਹੋਣ ਦੇਨਾਲ ਨਾਲ ਕੈਲੀ-ਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਮੇਲਿਆ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਵੀ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਅੱਜ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿੱਕੀ ਨੇ “ਖਾੜਕੂ” ਗੀਤ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਦੇਵਿਹੜੇ ਦਸਤਖਤ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਗੀਤ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਮਣਾਂ ਮੂੰਹੀ ਪਿਆਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਮਿੱਕੀ ਸਰਾਂ ਆਪਣੇ ਗੀਤ “ਸ਼ੌਕ-ਨਿਗੱਭਰੂ” ਰਾਹੀਂ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਗੀਤ ਵਾਈਟ ਹਿੱਲ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਰਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗੀਤ ਦੇ ਬੋਲ ਗੀਤਕਾਰ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਰਾਂ ਨੇਬਾਕਮਾਲ ਲਿਖੇ ਨੇ। ਇਸ ਗੀਤ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਵਿਨੋ ਵਨਾਇਕ ਨੇ

ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੀਤ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਬੜੇ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਨਗਵੀਰ ਨੇ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਇਸਗੀਤ ਨੂੰ ਮਿੱਕੀ ਸਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਵ. ਸਰਦਾਰ ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਜੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੀਤ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਬੜੇ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸੂਟਿੰਗ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿੱਚ ਹੋਈ 'ਲੇਕਿਨ ਹੂ-ਬ-ਹੂਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਖਿੱਚਿਆ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਿੱਕੀ ਬੋਲਕੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿਕੇ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਕਮਾਂ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਲੇਕਿਨ ਉਸਦੇ ਕਣ ਕਣਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਪ੍ਰਤੀ ਮੋਹ ਡੁੱਲ ਡੁੱਲ ਪੈਦਾ ਹੈ। ਮਿੱਕੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਪੀਸੀਏ) ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਡੀਨਵੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਸਾਰਥਿਕ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਿੱਕੀ ਸਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਮਿਆਰੀ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਬੁਲੰਦ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅਵਾਜ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਦੀਆਂਫਿਜ਼ਵਾਂ ਵਿੱਚ ਗੂੰਜਦੀ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਛੂਹਦੀ ਰਹੀ।

**ਪੱਤਰਕਾਰ- ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ
“ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੇ”
ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆਂ
559-333-5776**

ਬਿਨਾਂ ਹੈਲਮੇਟ ਦੇ ਫੜੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਤਕ ਰੱਦ ਹੋਵੇਗਾ ਲਾਇਸੈਂਸ

ਬੰਗਲੌਰ - ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੋ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ ਚਾਲਕਾਂ ਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਹੈਲਮੇਟ ਪਹਿਨੇ ਚਾਲਕ ਸਮੇਤ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ (ਡੀਐੱਲ) ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤਕ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਦੋਪਹੀਆ ਵਾਹਨਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੈਲਮੇਟ ਪਹਿਨਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤਕ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੂਬੇ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

MISSION PEAK BROCKERS, INC

For the best possible price and highest profit, call a Business Professional.

As the **President of Mission Peak Brokers, Inc.** and also a **Commercial Real Estate Broker**, I offer you guidance that is based on extensive experience in Sales. Acquisition and Financing of Commercial Real Estate and the purchase of businesses.

Mission Peak Brokers, Inc. is a leading **Business Brokerage** firm based in the San Francisco Bay Area providing the services required for the sale and acquisition of main street retail business opportunities and commercial real estate as well as an all-inclusive assistance with the business and commercial loan process.

We are here to secure your objectives through a standard of aggressive diligence, measurable integrity and the highest standard of excellence **knowing our client's satisfactions is our ultimate goal.**

CALL A PROFESSIONAL AND GET THE BEST POSSIBLE PRICES AND HIGHEST PROFITS

I am a top rated Business and Commercial Real Estate broker with vast experience in Sales.

Acquisition and Financing of Commercial Real Estate.



GET TOP DOLLAR\$

FOR YOUR COMMERCIAL PROPERTY



CALL TODAY

(510) 490-9705

hssidhu@gmail.com
www.missionpeakbrokers.com

**Harpreet "Harry" Sidhu, CBB
Broker/president**

**BRE Lic #1433114
Broker Lic # 01792260**

